

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

60. Aastakäik
18. jaanuar 2017

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitusel ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Regioonide komitee

Täiskogu 118. istungjärk 15.–16. juunil 2016

2017/C 017/01	Resolutsioon teemal „ELi 2017. aasta eelarve projekt“	1
2017/C 017/02	Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Euroopa Regioonide Komitee panus Euroopa Komisjoni 2017. aasta tööprogrammi“	4
2017/C 017/03	Resolutsioon Europe Directi teabekeskuste (EDIC) olukorra kohta	11

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Täiskogu 118. istungjärk 15.–16. juunil 2016

2017/C 017/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Terasetööstus: püsivate töökohtade ja Euroopa majanduskasvu kaitsmine“	13
2017/C 017/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamine“	20
2017/C 017/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Toidujäätmed“	28
2017/C 017/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Võitlus radikaliseerumise ja vägivaldse ekstremismi vastu: kohaliku ja piirkondliku tasandi ennetusmehhanismid“	33

2017/C 017/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamused „ELi vastus demograafilistele väljakutsetele“	40
---------------	--	----

III *Ettevalmistavad aktid*

REGIOONIDE KOMITEE

Täiskogu 118. istungjärk 15.–16. juunil 2016

2017/C 017/09	Euroopa Regioonide Komitee arvamused „Seadusandlikud ettepanekud jäätmedirektiivide muutmiseks“ .	46
2017/C 017/10	Euroopa Regioonide Komitee arvamused „ELi laienemisstrateegia 2015–2016“	60

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 118. ISTUNGJÄRK 15.–16. JUUNIL 2016

Resolutsioon teemal „ELi 2017. aasta eelarve projekt“

(2017/C 017/01)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse komitee arvamusi ELi 2014., 2015. ja 2016. aasta eelarve projektide kohta;
  - võttes arvesse komitee arvamust „Mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamine“;
  - arvestades, et ELi 2017. aasta eelarve menetlus toimub samal ajal mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamisega/läbivaatamisega, mis nähti ette nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020) artiklis 2;
1. rõhutab, kui oluline on ELi 2017. aasta eelarve ELi selliste eesmärkide ja prioriteetide väljatöötamise ja elluviimise jaoks, mis hoogustavad majanduskasvu, edendavad tööhõivet ja loovad uusi töökohti, tugevdades ELi tõhusat ühtekuuluvust ja konkurentsivõimet, et tegeleda uute väljakutsetega;
  2. rõhutab, et ELi aastaelarvet mõjutavad mitmed struktuurilised väärkaalutlused mitmeaastases finantsraamistikus:
    - piiratud ressursid kogu mitmeaastase finantsraamistiku lõikes, aga eeskätt rubriikides 3 ja 4,
    - omavahendite süsteem, mis tugineb peamiselt kogurahvatulul põhinevatele riiklikele osamaksetele,
    - nn satelliitvahendite üha sagedasem kasutus, mis ühelt poolt suurendab eelarve paindlikkust, kuid teiselt poolt kahjustab ELi eelarve ühtsust ja vähendab Euroopa Parlamendi demokraatlikku kontrolli;
    - kulutamata assigneeringute vabastamine, mis tähendab, et need lähevad kindlalt kaduma, selle asemel, et kanda need üle järgmisse aastasse ootamatute vajaduste reservina;
  3. kordab komisjoni 2016. aasta majanduskasvu analüüsi põhjal, et ELi eelarve peab andma panuse majanduse elavdamisse ja täitma ELi jätkuvalt märkimisväärse kriisijärgse investeeringute puudujäägi, mis kahjustab konkurentsivõimet ja ohustab majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust;
  4. tõstab esile Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, programmide „Horisont 2020“ ja „Erasmus +“, VKEde rahastamisprogrammide ja muude ELi majanduse arengut ergutavate meetmete ja programmide olulisust. Komitee kutsub komisjoni üles veelgi suurendama investeeringuid teadustegevusse, innovatsiooni ja taristusse;
  5. märgib, et sageli on liikmesriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused jäetud suure hulga põgenikega tegelemisel ja integratsioonimeetmete korraldamisel üksi ning riigi- ja Euroopa asutuste poolne rahastamine ja/või koordineerimine on väga piiratud. Rahalised vahendid tuleks teha kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele otse kättesaadavaks, et nad saaksid täita oma rände ja integratsiooniga seonduvaid kohustusi ning et tagada omavalitsuste kiire juurdepääs riiklikele ja ELi vahenditele. Komitee soovib samuti anda liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele praktilisi suuniseid võimalike rahastamisallikate kohta;

6. samuti tuleks osutada abi päritoluriikide ja ümbritsevate piirkondade, sh transiidialade kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele rändevoogudega toimetulemisel, sest ilma ELi toetuseta ei ole partnerriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused suutelised pakkuma inimväärseid elamistingimusi ega alust päritoluriikide majandusarengule. Seepärast peaks mitmeaastase finantsraamistiku vastutustundlik läbivaatamine – arvestades kolmandate riikidega sõlmitud kokkuleppeid tõhusa piirivalve tagamiseks, rändevoogude vähendamiseks, tagasisaatmise alase koostöö tegemiseks ja inimkaubanduse vastaseks võitluseks – hõlmama suuremat rahalist ja tegevustoetust, muu hulgas uute ja innovatiivsete rahastamisallikate abil;
7. palub eelarvepädevatel institutsioonidel kaaluda vajadust otse ligipäasetavate rahaliste vahendite järele Euroopa põllumajandustootjate puhul, keda on praeguse mitmeaastase finantsraamistiku algusest alates tabanud mitmesugused kriisid (nagu hinnavolatiilsus), eriti piima-, liha- ning puu- ja köögiviljasektoris. Komitee tõstab esile neile kriisidele vastamiseks võetud erakorraliste meetmete eelarvemõju, mis on 2016. aasta eelarves 500 miljonit eurot ja 2015. aasta eelarves 300 miljonit eurot. Komitee rõhutab, et mitme liikmesriigi põllumajandussektorid on jätkuvalt kriisiolukorras;
8. tuletab meelde, et 2016. aastal vaatab Euroopa Komisjon läbi kõigi liikmesriikide koguassigneeringud aastate 2017–2020 ühtekuuluvuspoliitika eesmärgi „Investeeringud majanduskasvu ja tööhõivesse“ raames ja kohandab koguassigneeringuid uuema statistika alusel. Komitee rõhutab vajadust tagada 2017. aastal kõnealuste kohanduste rahastamiseks piisavad eelarvevahendid;
9. komitee kutsub Euroopa Komisjoni, liikmesriike ja piirkondi üles kasutama neid kohandusi paindliku vahendina, mille abil tegeleda uute väljakutsetega ühtekuuluvuspoliitika raames, pidades meeles, et mitmeaastase finantsraamistiku artiklis 7 sätestatakse, et nende kohanduste elluviimisel tuleb arvesse võtta kriisi käes kannatavate liikmesriikide eriti rasket olukorda;
10. märgib, et varased analüüsid näitavad programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu programmi raames rahastatavate projektide kiiret kohustuste võtmist ja rakendamist ning eelarvekärbete negatiivset mõju mõlema programmi puhul. Komitee nõuab, et eelarvepädevad institutsioonid hüvitaksid 2017. aasta eelarve menetluse käigus programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu eelarvekärped, mis on seotud Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi loomisega;
11. tuletab meelde, et iga-aastase eelarvemenetluse käigus saab rahaliste vahendite puudumise ning kulukohustuste ja maksete vahelise lõhega tegeleda vaid ajutiselt ja et neid küsimusi tuleks käsitleda mitmeaastase finantsraamistiku täieliku läbivaatamise käigus;
12. avaldab kahetsust, et on vähendatud Euroopa ühendamise rahastu raames energiainvesteeringuteks kättesaadavaid vahendeid. Komitee rõhutab, et see prioriteetne rubriik ei peaks kannatama täiendavate summade teistesse rubriikidesse ümberpaigutamise tõttu. Komitee soovib tagada Euroopa ühendamise rahastu energiavaldkonna rakendamisel parem geograafiline tasakaal nii, et mitte ainult ELi kagupoolsed piirkonnad ja sealsed naabrid, vaid ka teised piirkonnad saaksid geograafiliselt tasakaalustatumal viisil kasu võrkude paremast vastastikusest ühendamisest, mis on väga oluline energia siseturu hea toimimise jaoks kogu ELis;
13. on seisukohal, et noorte tööhõive algatus on võtmetähtsusega poliitiline prioriteet, kuna Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toel on tegemist ühe konkreetse toetusvahendiga, mis aitab noortel tööturule siseneda. Seepärast soovib komitee eraldada 2017. aasta eelarves noorte tööhõive algatuse eelarverubriigist, mille kogusumma perioodiks 2014–2020 on 3,2 miljardit eurot, piisavad kulukohustuste ja maksete assigneeringud;
14. tõstab esile asjaolu, et esialgsete viivituste järel on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamine kiirenemas, ning seetõttu palub komitee suurendada ELi 2017. aasta eelarves maksete assigneeringuid, et vältida tulevase maksete võlgnevusi. Komitee kutsub komisjoni üles korrapäraselt jälgima täitmata kulukohustuste tekkimist ja seadma sisse varajase hoiatamise mehhanismi;
15. teeb ettepaneku, et Euroopa Parlament viiks 2017. aasta eelarve raames ellu mõned katseprojektid, et uurida piiriüleste alade transporditaristu nõ puuduvate lülidega seotud vajadusi ja nende kaotamise võimalusi;
16. rõhutab, et kui tulevikus tekib vajadus uute ettenägematute maksete järele, tuleks neid rahastada uute maksete assigneeringutest, mitte olemasolevate ressursside ümberpaigutamisega;

17. juhib tähelepanu sellele, et ELi eelarve peaks keskenduma tulemustele ja toetab seepärast Euroopa Komisjoni kõiki püüdlusi lihtsustada finantsmäärust, täiendada paremini ELi eri rahastamisvahendeid ja tagada ELi kõikidele poliitikameetetele ja programmidele võrdsed tingimused riigiabi eeskirjade, avalike hangete ja aruandluskohustuste osas. Komitee rõhutab, et ELi eelarve peab juhinduma kohapõhisest mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisist;
18. toonitab vajadust juhinduda ELi eelarves kohapõhisest mitmetasandilise valitsemistava lähenemisviisist, nii et ELi fondid ja poliitikameetmed annaksid paremaid tulemusi, kasutades ära kohalikke ja piirkondlikke iseärasusi;
19. tuletab meelde, et COP 21 kokkulepe 2015. aasta detsembrist kohustab doonorriike toetama arenguriike aastas 100 miljardi USA dollariga, kuid kliimamuutustega seotud rahastamise ühises arvestusmeetodis tuleb kokku leppida enne COP 22 kohtumist Marrakechis. Seda arvesse võttes palub komitee komisjonil esitada kliimamuutustega seotud rahastamise ELi konsolideeritud õigusraamistik ja hõlmata see 2017. aasta eelarve projekti, kuna EL on kokku leppinud, et aastate 2014–2020 mitmeaastasest finantsraamistikust vähemalt 20 % ehk 180 miljardit eurot tuleks kulutada kliimamuutustega seotud meetmete;
20. märgib lõpuks, et paljud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on võtnud hiljuti kasutusele soopõhise eelarvestamise, ning palub Euroopa Komisjonil võtta soolist mõju arvesse 2017. aasta eelarveprojekti;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Ülemkogu eesistujale.

Brüssel, 15. juuni 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Euroopa Regioonide Komitee panus Euroopa Komisjoni 2017. aasta tööprogrammi“

(2017/C 017/02)

Esitanud PESi, EPP, ALDE, EA ja ECRi fraktsioonid

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse komitee 4. juuni 2015. aasta resolutsiooni komitee prioriteetide kohta aastatel 2015–2020 ning 4. detsembri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa Komisjoni 2016. aasta tööprogrammi kohta ning 2012. aasta veebruaris Euroopa Komisjoniga allkirjastatud koostööprotokollid;
- võttes arvesse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet, peab oluliseks, et komisjon järgib ka edaspidi oma töös kõnealuseid põhimõtteid, rakendades integreeritud poliitikastrateegiat mitmel tasandil; soovib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivsemat osalust Euroopa otsustusprotsessis;

Töökohad, majanduskasv, investeeringud ja ühtekuuluvuspoliitika

1. kutsub komisjoni üles töötama viivitamatult strateegia „Euroopa 2020“ vahekokkuvõtte ja ÜRO säästva arengu eesmärkide elluviimise alusel välja uue pikaajalise, aastani 2030 ulatuva ELi säästva arengu strateegia;
2. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli investeerimistõkete kõrvaldamisel, nagu toonitati 2016. aasta riikide aruannetes ja riigipõhistes soovitusetes, ning asjaolu, et kõik valitsustasandid peaksid tegutsema partnerluses, et nende vastavates riikides sellised tõkked tuvastada ja nendega tegeleda;
3. ergutab komisjoni ja Euroopa Investeerimispanka astuma edasisi samme, et tagada vastastikune täiendus Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning muude ELi rahastatavate programmide vahel. Komitee kordab oma üleskutset kaasata Euroopa Regioonide Komitee investeerimiskava rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse, eriti investeerimisplatvormide edendamise ning kohalikul ja piirkondlikul tasandil investeerimislõhe käsitlemisele avalduva EFSI tegeliku mõju analüüsimise osas;
4. toonitab, et Euroopa Komisjon peaks – koostöös Euroopa Investeerimispankaga – selgitama piirkondlike tugipankade ja teiste finantsasutuste rolli investeerimisplatvormide süsteemis, mis on kavas rajada Euroopa investeerimiskava rakendamise vahendina ⁽¹⁾;
5. toonitab, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide mõju ja kasutamise parandamiseks on vaja neid lihtsustada, ning soovitab praeguse programmitöö perioodi jaoks kiirelt vastu võtta rea lihtsustamismeetmeid. Komitee soovitab samal ajal tõhustada meetmeid ühtekuuluvuspoliitika rakendamissüsteemi põhjalikuks läbivaatamiseks järgmisel programmitöö perioodil, intensiivistades lihtsustamise jälgimise kõrgetasemelise töörühma tööd ja käivitades ulatusliku mitmetasandilise dialoogi eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;
6. teeb ettepaneku töötada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kulutuste jaoks riigibieeskirjade osas välja ulatuslikumad erandid;
7. kiidab heaks nn piiriülese läbivaatamise, et kõrvaldada piiriülese koostöö õiguslikud ja haldustakistused, ning ergutab komisjoni esitama 2017. aastal konkreetseid meetmeid nende takistuste kõrvaldamiseks, võttes muu hulgas arvesse ELi eesistujariigi Luksemburgi ettepanekut allkirjastada Euroopa piiriülese koostöö konventsioon piirialade suhtes erisätete kehtestamiseks. Komitee kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima piiriülese tervishoiu direktiivi 2011/24/EL rakendamist, et käsitleda selle võimalikke puudujääke;

⁽¹⁾ ECON-VI/007

8. peab kahetsusväärseks, et mitme 2017. aasta kolmandas kvartalis lõpuleviidava ELi programmi ja algatuse vahekokkuvõtted ei ole vastavuses praeguse mitmeaastase finantsraamistiku vahekokkuvõtte/läbivaatamisega. Komitee nõuab seetõttu, et komisjon lõpetaks oma vahekokkuvõtted 1. juuliks 2017 ning töötaks välja järgmist mitmeaastast finantsraamistikku käsitleva tervikliku ettepaneku, mis tuleb esitada 1. jaanuariks 2018. Komitee loodab selles kontekstis, et viivitused nende programmide läbivaatamisel ei too kaasa järgmise mitmeaastase finantsraamistiku jaoks tehtavate seadusandlike ettepanekute hilisemat vastuvõtmist;
9. toonitab riigipeade ja valitsusjuhtide kokku lepitud ELi linnade tegevuskava rakendamise tähtsust koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Komitee peab oluliseks tagada, et ELi linnade tegevuskava oleks kooskõlas ELi parema õigusloome tegevuskavaga. Komitee nõuab, et ELi linnade tegevuskava tõstetaks esile komisjoni 2017. aasta tööprogrammis, ning teeb ettepaneku lisada 2017. aasta tööprogrammi ELi linnade tegevuskava rakendamist käsitleva valge raamatu koostamine;
10. palub komisjonil lisada oma 2017. aasta tööprogrammi 2050. aasta territoriaalse visiooni väljatöötamise. Komitee rõhutab uue territoriaalse visiooni vajadust, kuna 1999. aasta Euroopa ruumilise arengu perspektiivi kokkulepet on vaja ajakohastada, nagu toonitati 27. novembril 2015 toimunud territoriaalset ühtekuuluvust ja linnapoliitikat käsitlenud ministrite kohtumise järeldustes;
11. kutsub komisjoni üles suunama jõupingutusi transpordi kitsaskohtade kõrvaldamisele ning asjakohaste piiriüleste ühenduste tagamisele, tegeledes eelkõige puuduvate piiriüleste transpordiühenduste probleemiga kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Piisavalt tuleb rahastada ennekõike piiriülese tähtsusega väikesemahulisi taristuid. Komitee ootab, et Euroopa Komisjon esitaks konkreetse ettepaneku ja ajakava piiriüleste mitmeliigiliste reisiplaneerimisvahendite ning koostalitlusvõimeliste integreeritud piletimüügisüsteemide kasutuselevõtu kohta;
12. kordab oma üleskutset Euroopa Komisjonile koostada roheline raamat liikuvuse kohta geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades;
13. ergutab komisjoni taaskäivitama arutelu SKP täiendamise üle ning uurima vajadust ja võimalusi majandusarengu, heaolu ja säästva arengu täiendavate näitajate väljatöötamiseks;
14. soovib, et Euroopa Komisjon töötaks välja minimaalse kvalifikatsiooni ja minimaalsete oskuste tagatise, mida tunnustatakse ja valideeritakse kõigis liikmesriikides, ilma seejuures piiramata liikmesriikide vastutust õpetuse sisu ja haridussüsteemide korralduse eest vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 165, ning eeldab, et mitteformaalse ja informaalset õppetunnetamist kord sätestatakse hiljemalt aastaks 2018. Komitee rõhutab, et vaja on viia tööjõu oskused vastavusse tööturu vajadustega, võttes komisjoni 2017. aasta tööprogrammis asjakohaselt arvesse töötute noorte koolitusvajadusi;
15. kutsub komisjoni üles töötama välja demograafilisi muutusi käsitleva ELi strateegia, samuti lisama strateegia „Euroopa 2020“ vahehindamisse demograafia valdkonna juhtalgatuse ning pidama Euroopa Regioonide Komiteega varjast dialoogi tõsiste ja püsivate ebasoodsate demograafiliste tingimuste all kannatavate piirkondade tulevase määratluse teemal;
16. ootab, et komisjon esitab 2017. aasta alguses seadusandliku ettepaneku Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta, et käsitleda asümmeetriat majanduslike vabaduste ja sotsiaalõiguste vahel;
17. kutsub komisjoni üles esitama õigusraamistiku, mis hõlmaks ühiseid määratlusi, mida kohaldatakse Euroopas sotsiaalmajanduse eri vormidele, nagu ühistud, sihtasutused, vastastikused ühingud ja ühendused, et võimaldada sotsiaalmajanduse ettevõtetel tegutseda kindlal õiguslikul alusel ja saada seega kasu siseturu ja vaba liikumise eelistest;
18. nõuab, et komisjon esitaks ettepaneku naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse uue strateegia kohta aastateks 2016–2020 ning koostaks uue seadusandliku ettepaneku, millega muudetakse nõukogu direktiivi 92/85/EMÜ rasedus- ja sünnituspuhkuse kohta;
19. kutsub komisjoni üles komiteed ja liikmesriike kaasates esitama teise aruande Euroopa puuetega inimeste strateegia kohta aastateks 2010–2020 ning uurima strateegia edasiarendamise võimalusi;

20. kutsub komisjoni üles käsitlema varifirmade nähtust;
21. kavatseb panustada Euroopa kultuuripärandi aastasse 2018, andes laiemale avalikkusele rohujuure tasandil teadmisi kultuuripärandist;
22. toonitab vajadust uuendatud Euroopa turismistrateegia järele ning märgib, et komitee on alustanud tööd asjakohase arvamuse „Turism – piirkondliku koostöö liikumapanev jõud kogu ELis“ koostamisega ning esitab Euroopa Komisjonile peagi ettepanekud selle uuendatud Euroopa strateegia kohta;
23. kutsub komisjoni üles võtma kõigis ELi poliitikavaldkondades süstemaatilisemalt arvesse maaelu mõõdet ning koostama maapiirkondi käsitleva valge raamatu, mis toimiks 2020. aasta järgse maaelu arengu poliitika lähtepunktina;
24. kutsub komisjoni üles jätkuvalt edendama sinist majanduskasvu uue tervikliku Euroopa sinise majanduse arengukava kaudu, mis tugineb eelkõige rannikualade kaardistamise ja mereandmete ühisele Euroopa strateegiale. Eesmärk on toetada andmete parema kättesaadavusega sinise majanduse arengut, vältides samas killustumist ning kasutades ära piiriülest sünergiat. Samuti palub komitee luua sinise majanduse jaoks teadmisi- ja innovaaticakogukonna;
25. kutsub komisjoni üles kohaldama oma poliitikavaldkondades ja fondides läbivalt katastroofidele vastupanuvõimeliste investeeringute põhimõtet. Komitee innustab komisjoni – kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, riikide valitsuste ja sidusrühmadega konsulteerides ja nendega koostööd tehes – koostama suuniseid selle kohta, mida Sendai katastroofiohu vähendamise raamistik Euroopa jaoks tähendab ja kuidas on võimalik seda kõige paremini rakendada;

Säästev areng

26. kutsub komisjoni üles rakendada täiel määral ringmajanduse tegevuskava ning hindama vajadust esitada 2017. aastal vajalikud ettepanekud, sh kaugleulatuv strateegia plasti kohta ringmajanduses, õigusakt, millega sätestatakse korduskasutatava vee kvaliteedi miinimumnõuded, ning uued ehitus- ja lammutussektori algatused;
27. kutsub komisjoni üles viima läbi territoriaalse mõju hindamise kõigi praeguste ja siduvate keskkonnaalaste eesmärkide osas;
28. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi ELi kliimaeesmärgid ja nende elluviimiseks vajalikud vahendid kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul Pariisis vastu võetud ülemaailmsete eesmärkidega. Komitee tuleb komisjonile meelde komitee esialgset soovitusi vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 50 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Komitee on seisukohal, et mis tahes uued eesmärgid peavad läbima territoriaalse mõju hindamise ja need ei tohi piirata liikmesriikide õigust määratleda oma energiaallikate jaotust;
29. kutsub komisjoni üles rakendada ülemaailmse kliimakokkuleppe preambuli põhjendust 15, milles tunnustatakse mitmetasandilise valitsemise lähenemisviisi olulisust, mis ei hõlma mitte ainult linnu, vaid ka piirkondi;
30. palub end kaasata ELi energiataristu foorumisse, et esindada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi energiataristu investeeringuid käsitlevas poliitikakujundamise protsessis, eriti detsentraliseeritud energiatootmise, sh mikrotootmise ja jaotamise valdkonnas;
31. palub end kaasata – poliitika kavandamise protsessi varastest etappidest alates – energiatõhusust, taastuvate energiaallikate edendamist ja elektrituru kujundamist käsitlevate ELi direktiivide läbivaatamise;
32. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekuid konkreetseteks algatusteks soojus- ja elektrienergia koostootmise ning kaugkütte- ja kaugjahutusvõrgustike valdkonnas, et veelgi vähendada CO₂-heitkoguseid ning suurendada energiapõlvkondlikust;

33. on seisukohal, et komisjon peaks seadma taastuenergiat käsitlevas poliitikas ambitsioonikamaid eesmäärke, toetades, kohandades ja levitades veelgi nii ELis kui ka sellest väljaspool linnapeade pakti mudelit, aidates seeläbi sidusamal ja jätkusuutlikumal moel muuta linnavalitsemist, kliimameetmeid ja kodanike kaasamist;

34. nõuab Euroopa Liidu seitsmenda keskkonnavalase tegevusprogrammi (2014–2020) täielikku rakendamist ja kutsub komisjoni üles esitama ettepaneku ELi direktiivi kohta, millega kehtestatakse vastavuse tagamise sätted ELi keskkonnavalases õigustikus ⁽²⁾;

35. kutsub üles rakendama täiel määral ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegiat aastani 2020 ja ergutab seega komisjoni esitama 2017. aastal oma pikka aega viibinud algatuse bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste summaarse vähenemise vältimise kohta. Komitee kordab samuti oma palvet komisjonile mitte muuta loodusdirektiive, vaid esitada peagi teatis, mis sisaldab konkreetseid meetmeid nende direktiivide paremaks rakendamiseks ⁽³⁾;

36. kutsub komisjoni üles esitama teatise jätkusuutliku toidu kohta, luues kogu ELi hõlmava sidusa poliitikaraamistiku, et käsitleda jätkusuutlikkust põllumajanduses, toiduainetetööstuses, tarneahelates ja kaubanduspektides. Komitee meenutab Euroopa Komisjonile oma varasemat üleskutset seada konkreetsemad eesmärgid, vähendamaks 2025. aastaks toidu raiskamist 30 % võrra ⁽⁴⁾. Samuti kordab komitee oma üleskutset võtta kohalike toodete jaoks kasutusele uus logo ning määrata kindlaks ühine sümbol ja kuvandisüsteem;

37. kutsub komisjoni üles avaldama uue alkoholistrateegia aastateks 2016–2025, tuginedes uusimatele tõenditele ning võttes arvesse ühiskondlikke muutusi ja juba alustatud tugiprogramme riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

Siseturg ja konkurents

38. toetab Euroopa Parlamendi üleskutset lisada Euroopa poolaastasse ühtse turu sammam koos korrapärase järelevalve- ja hindamissüsteemiga;

39. kiidab heaks eelseisva VKEd e käibemaksu lihtsustamise paketi ning idufirmade algatuse kui konkreetseid sammud, vähendamaks nende regulatiivset ja halduskoormust. Komitee rõhutab märkimisväärse edasise regulatiivse lihtsustamise vajadust, eriti seoses VKEd e juurdepääsuga riigihangetele ja nende osalemisega Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastatud projektides;

40. peab kiiduväärseks, et komisjon pöörab tähelepanu ühis- või osalustarbimisele, kuid kordab, et kõik siduvad seadusandlikud algatused peaksid olema valdkondliku lähenemisviisiga ning võtma seadusandlike suuniste väljatöötamise kriteeriumina arvesse algatuse ulatust;

41. on seisukohal, et komisjon peab jõulisemalt reageerima märkimisväärsetele rahastamisprobleemidele, millega üldhuviteenused silmitsi seisavad, ning kutsub seetõttu komisjoni üles hindama ELi õigusaktide territoriaalset mõju üldhuviteenuste osutamisele, pöörates erilist tähelepanu riigiabi ja riigihanke eeskirjadele, ning kasutama mis tahes olemasolevat lihtsustamisvaru, sealhulgas ELi rahastamisvahendite lihtsustamist. Eelõeldu taustal ootab komitee, et temaga konsulteeritakse nõuetekohaselt 2017. aastal eelseisva nn Almunia paketi läbivaatamise teemal seoses üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamisega;

42. teeb ettepaneku, et pärast seda, kui komisjon on lõpetanud õiguskaitsevahendeid riigihankevaldkonnas käsitleva direktiivi käimasoleva hindamise, vaataks ta direktiivi uuesti läbi, et käsitleda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohast tuvastatud puudujääke;

Majandus- ja rahaliit ning Euroopa poolaasta

43. kordab üleskutset komisjonile ja parlamendile võtta kasutusele käitumisjuhend, millega tagatakse, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasatakse struktureeritud Euroopa poolaastasse, ning võtab endale kohustuse pidada selles küsimuses dialoogi komisjoniga;

44. kordab oma üleskutset komisjonile hinnata uute ESA 2010 eeskirjade mõju kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeerimisvõimele;

⁽²⁾ COR-2015-05660

⁽³⁾ COR-2015-02624

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon jätkusuutliku toidu teemal.

45. nõuab, et komisjon kaasaks komitee majandus- ja rahaliidu reformi käsitleva valge raamatu ettevalmistustesse, milles tuleks käsitleda majandus- ja rahaliidu konkurentsivõimet ja sotsiaalselt mõõdet;

Digitaalne ühtne turg, teadusuuringud ja innovatsioon

46. on seisukohal, et digitaalse ühtse turu üks peamisi väljakutseid on jätkusuutliku andmemajanduse loomine ka tööstuse kontekstis (tööstus 4.0). Komitee soovib luua tingimused, mis lihtsustavad kõigi piirkondade ühendamist lairibateenustega, ning teha koostööd komisjoni ja Euroopa Investeerimispannaga, et kasutada rahastamis- ja toetussüsteeme IKT taristu jaoks. Lisaks kutsus komisjoni üles digitaalse ühtse turu rakendamise osana andma korrapäraselt aru digitaalse lõhe ületamisel – isäranis kohalikul ja piirkondlikul tasandil – tehtud edusammudest;

47. kutsus komisjoni üles esitama ettepanekuid, mille eesmärk on paremini kasutada ELi rahastatud uurimisprogramme, jätkates sünergiate arendamist programmi „Horisont 2020“, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi rahastamise vahel ja tugevdades piirkondlikul tasandil ühendusi aruka spetsialiseerumise strateegiatega. Komitee soovib vahehindamisel panna erilist rõhku mõjule, mida programmi „Horisont 2020“ rahastamine avaldab majanduskasvule ja nn innovatsioonilõhe vähendamisele;

48. soovib kaasata Euroopa Regioonide Komitee tihedalt biomajanduse strateegia läbivaatamisse 2017. aastal;

49. toonitab, et uute ELi vahendite, nagu Euroopa innovatsiooninõukogu ning avatud andmete ja avatud innovatsiooni algatused, rakendamisel tuleb arvesse võtta piirkondlikku mõõdet ning aidata kaasa innovatsioonilõhe vähendamisele;

ELi kaubanduspoliitika

50. palub komisjonil tagada, et iga olulise algatusega kaubanduspoliitika valdkonnas kaasneksid territoriaalse mõju hindamised ning et uued kaubanduslepingud ei looks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks uusi üldhuviteenuste osutamise seotud piiranguid;

51. palub komisjonil süstemaatiliselt läbi viia järeldamisi, et mõõta kaubanduslepingute nii positiivset kui ka negatiivset majanduslikku, keskkonnavalast, sotsiaalset ja territoriaalset mõju;

52. palub komisjonil kaubanduspoliitika kujundamise läbipaistvusega seotud probleemide käsitlemiseks ELi liikmesriikide tasandil esitada suunised selle kohta, kuidas sõnastada kaubanduspoliitika eesmärgid enne läbirääkimiste algust, st etapis, mil 28 liikmesriiki määravad kindlaks läbirääkimisvolitused;

Õigus, põhiõigused ja ränne

53. õigussüsteemile viidates kutsus komisjoni üles edendama selliseid innustusmeetmeid, mis võivad aidata riikidel parandada tingimusi vanglates, edendada lepitusmenetluse kasutuselevõttu, ning on suunatud taastavale õigusemõistmisele, kinnipidamise asemel alternatiivsete meetmete väärtustamisele ja koolituskursustele, mis võimaldavad vabaneda sellisest sotsiaalsest taagast, mida iseloomustab ebaseaduslikkus ja kuritegevus;

54. tervitab Euroopa Komisjoni valmisolekut vastata väljakutsetele, mis tulenevad varjupaigataotlejate, pagulaste ja majanduslikel põhjustel rändajate enneolematust sissevoolust Euroopasse. Komitee on seisukohal, et Dublini süsteemi reformi puudutavad ettepanekud on oluline samm selles suunas. Komitee eeldab siiski, et 2017. aastal järgnevad sellele täiendavad konkreetsed ettepanekud, et arendada välja ulatuslik ELi rände- ja varjupaigapoliitika, mis tugineb põhiõiguste ja rahvusvahelise kohustuste järgimisele ning subsidiaarsuse põhimõttele;

55. kutsus komisjoni üles koostöös liikmesriikidega jätkama konsensuse edendamist turvaliste päritoluriikide ühise Euroopa nimekirja koostamisel ning tegema koostööd turvaliseks peetavate päritolu- ja transiidiriikidega, et rakendada tõhusat ja kiiret tagasisaatmispoliitikat, järgides seejuures täielikult inimõigusi ja rahvusvahelisi kohustusi;

56. kutsus komisjoni üles pakkuma välja selliste mehhanismide loomise, mille abil saaksid varjupaigataotlejad taotleda humanitaarvisat väljastpoolt ELi, mis võimaldaks neil ELi seaduslikult siseneda;

57. tunnustab rände olulist panust Euroopa majanduskasvu, ning nõuab, et Euroopa poolaasta raames võetaks seda mõõdet arvesse eriti rändajate integreerimise kulutuste osas;

58. peab Schengeni süsteemi säilitamist olulisemaks kui kunagi varem ja nõuab tungivalt, et komisjon teeks koos liikmesriikidega kõik võimaliku, et taastada süsteemi vajalik stabiilsus. Komitee tuletab meelde, et Schengeni piirideta liikumise lepingu peatamisel on märkimisväärsed tagajärjed füüsilise kontrolli näol ja see ähvardab kaasa tuua tõsised majanduslikud tagajärjed, kuid samas ei lahendaks see rändesurve probleemi;

59. palub komisjonil eraldada kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele täiendavaid rahastamisvahendeid, et nad saaksid tõhusamalt täita oma olulist rolli varjupaigataotlejate, pagulaste ja rändajate toetamisel ja integreerimisel;

60. leiab, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite parem jaotus kohalikul ja piirkondlikul tasandil on vajalik tingimus integratsioonipoliitika valdkonnas võetavate meetmete toetamiseks. Selles kontekstis kutsub komitee üles eraldama eelseisvatel aastatel varjupaigataotlejate, pagulaste ja rände küsimuse käsitlemiseks rohkem vahendeid, neid vahendeid paremini jaotama ja võimalikult tõhusalt kasutama;

61. kutsub komisjoni üles 1) toetama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kohalike, piirkondlike ja riiklike ennetusstrateegiate väljatöötamisel võitluses radikaliseerumise vastu; 2) jätkama radikaliseerumise ennetamise parimate tavade koondamist ja avaldamist käsiraamatu vormis; 3) toetama linnadevahelist koostööd radikaliseerumise vastu võitlemisel;

62. tunneb muret raskuste üle, mis seonduvad saatjata alaealiste kontrolliga ning riskiga, et neist võivad saada inimkaubanduse ja ärakasutamise ohvrid. Komitee kutsub üles kasutama integratsiooni- ja koolitusprogramme, eelkõige alaealistele, ning rakendama vastuvõtutavasid, mis kaasavad kogukondi, mille liikmed on pärit alaealiste päritoluriikidest ning elavad juba vastuvõtvast riigis, et tagada alaealistele võimalus elada perekonnas või perekonnale sarnases keskkonnas;

Stabiilsus ja koostöö väljaspool Euroopa Liitu

63. toonitab, et läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika rakendamisel tuleb esikohale seada detsentraliseerimisprotsesse, mestimist ja riigi tasandist madalama valitsustasandi suutlikkuse suurendamist toetavad algatused. Komitee nõuab tungivalt, et komisjon taaselustaks kohalike omavalitsuste programmi ja laiendaks seda kõigile naaberriikidele. Komitee kordab oma ettepanekut kasutada läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika rakendamisel ELi ühtekuuluvuspoliitika meetodikat, käsitusi ja vahendeid;

64. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks oma iga-aastaste laienemise eduaruannete kontekstis üksikasjalikumalt läbi detsentraliseerimisprotsessid ning laienemisprotsessis osalevate riikide kohaliku omavalitsuse olukorra;

65. rõhutab, et jätkusuutlike tulemuste saavutamiseks peaksid ELi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused andma asjakohase panuse arengukoostöösse, sealhulgas eluasemeküsimusi ja säästvat linnaarendust käsitleva ÜRO konverentsi „Habitat III“ järeelmeetmetesse;

66. kutsub komisjoni üles pöörama eritähelepanu pagulaste kaitsele nende päritolupiirkondades, mis on oluline element kasvava hulga rahvusvahelist kaitset vajavate inimestega tegelemisel. Komitee tervitab selles kontekstis Euroopa Komisjoni ettepanekut luua uus partnerlusraamistik suurt hulka pagulasi vastu võtvate kolmandate riikidega. Need riigid peavad arendama jätkusuutlikku vastuvõtusuuutlikkust ja pakkuma püsivaid väljavaateid miljonitele sõja ja tagakiusamise eest põgenevatele inimestele nende kodu lähedal. Seoses sellega tunnistab komitee vajadust välisinvesteeringute kava järele, mobiliseerides investeeringuid kolmandatesse riikidesse, ning nõuab, et Euroopa kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused oleksid sellesse protsessi täielikult kaasatud. Kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tuleks julgustada toetama vastuvõtvaid osapooli väljaspool ELi, andes neile tehnilist abi ja toetades pagulaste kaitse struktureeritumat lähenemisviisi;

Kodakondsus, valitsemistavad ja parem õigusloome

67. kordab oma üleskutset lihtsustada ja parandada Euroopa kodanikualgatuse kui ainsa otsese ELi tasandi osalusvahendi õigusraamistikku;

68. juhib komisjoni tähelepanu komitee tihedas koostöös kohaliku ja piirkondliku meedia, kodanikuühiskonna ja ELi institutsioonidega korraldatavale edukale detsentraliseeritud teabevahetustegevusele ELi küsimustes ning kutsub komisjoni üles suurendama oma jõupingutusi selles valdkonnas oluliselt enne 2019. aastal toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi;

69. kutsub komisjoni üles töötama välja ELi-üleselt kasutatava ülereguleerimise (*gold plating*) standardmääratluse, et tagada õiguskindlus ELi õigusaktide rakendamisel ja kohaldamisel ning vähendada ülemäärast bürokraatiat;
70. nõuab ELi institutsioonidelt pärast paremat õigusloomet käsitleva uue institutsioonidevahelise kokkuleppe vastuvõtmist suuremat läbipaistvust, koostööd ja tõhusust ning kutsub üles kaasama Euroopa Regioonide Komitee õigusloomeprotsessi kõigisse etappidesse, et kasutada õigusloometsüklis ja konsultatsioonides täiel määral komitee potentsiaali;
71. rõhutab tulemuslikku koostööd komisjoniga 2015. ja 2016. aastal ellu viidud territoriaalse mõju hindamise katsetapis. Sellele heale koostööle tuginedes kutsub komitee komisjoni üles rakendama territoriaalse mõju hindamist standardmeetodina potentsiaalselt asümmeetrilise territoriaalse mõjuga õigusaktide mõjuhindamisel ning parema õigusloome laiemas tegevuskavas;
72. ootab üha tihenevat koostööd Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendiga subsidiaarsuse järelevalves ning komitee 2017. aasta subsidiaarsuse konverentsi kontekstis;
73. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Ülemkogu eesistujale.

Brüssel, 15. juuni 2016

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Resolutsioon Europe Directi teabekeskuste (EDIC) olukorra kohta

(2017/C 017/03)

Esitanud PESi, EPP, ALDE, EA ja ECRi fraktsioonid

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE,

- võttes arvesse oma 16. veebruari 2012. aasta resolutsiooni teemal „Europe Directi teabekeskuste olukord“ (CoR 84/2012),
  - võttes arvesse oma 3. detsembri 2014. aasta arvamust „Euroopa taasühendamine kodanikega: parem ja ulatuslikum teabevahetus kohalikul tasandil“ (COR-2014-04460),
1. märgib, et EL on silmitsi suurte poliitiliste ja majanduslike väljakutsetega. Asjaolu, et demokraatia defitsiit kestab ja kodanikud on ELis järjest enam pettunud, näitab, et on tarvis kõigi Euroopa poliitika osalejate ühiseid jõupingutusi, et suurendada ELi kodanike kaasamist Euroopa projekti, ja vajadust tagada Euroopa poliitika legitiimsus;
  2. toonitab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on heal positsioonil, et aidata kodanikke paremini kokku viia Euroopa poliitika osalejatega ja teavitada Euroopa juhte kodanike otsestest vajadustest. Seepärast tuleks suuremat tähtsust omistada Euroopa detsentraliseeritud teabevahetusele;
  3. kohustub tõhustama oma teabevahetusstrateegia 2015–2020 raames koostööd teabekeskustega;
  4. tuletab meelde, et Europe Directi võrgustik oma praeguse 518 teabekeskusega liikmesriikides täidab Euroopa detsentraliseeritud teabevahetusstrateegias kesksel rolli. See on Euroopa Komisjoni üks olulisemaid vahendeid, mille abil teavitada kohalikul ja piirkondlikul tasandil kodanikke Euroopa eri poliitiliste teemade konkreetsest tähtsusest nende igapäevaelus;
  5. tervitab käimasolevat protsessi teabekeskuste sisu ja tehnilisi aspekte hõlmava Euroopa Komisjoni raamistiku hindamiseks eesmärgiga valmistada ette 2018.–2023. aasta rahastamisperioodi ja kehtestada teabekeskustele uued raamtingimused;
  6. peab äärmiselt oluliseks teabekeskuste tegevust Euroopa institutsioonide ja teiste Euroopa Komisjoni teabevõrkudega võrgustumisel ning nende rolli piirkondade organite ja vajaduste ning kohalike asutuste ja kodanikuühiskonna sidusrühmadega ühenduse hoidmisel;
  7. märgib, et praegust kriisiolukorda arvestades on teabekeskuste töö muutunud järjest tähtsamaks ja paljunõudvamaks. Võttes arvesse arvukaid ELi ees seisvaid väljakutseid, peaks eesmärk olema kasutada ära teabekeskuste kogu potentsiaal ja suurendada veelgi nende rolli Euroopa teabevahetusprotsessis. Sealjuures tuleb tagada tasakaalustatud geograafiline jaotus ning kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes asjaomast teenust osutavate asutuste praegune arv ei tohi väheneda;
  8. on seisukohal, et tulevikus võib teabekeskuste töö tagada, süvendades juba niigi tihedat koostööd ja ELi poolset rahastamist;
  9. teeb ettepaneku märkimisväärselt suurendada kehtiva mitmeaastase raamistiku raames teabekeskustele järgmisel rahastamisperioodil eraldatavaid finantsvahendeid. Esmajoones tuleks kahekordistada igale teabekeskusele põhiteabe pakkumiseks eraldatud kindlaksmääratud summat ja suurendada standardseid kindlaksmääratud summasid eri moodulite rahastamiseks, tagades samas, et teabekeskused püüavad parandada oma tõhusust ja kasutada oma ressursse maksimaalselt hästi. Ja lõpetuseks, kui anda katsemoodulite käsutusse rohkem finantsvahendeid, võimaldab see reageerida kriisiolukordadele. Selliselt oleks võimalik toime tulla kulude, nt palkade ja üürimaksete suurenemisega;
  10. ootab, et seoses teabekeskustele praegu esitatavate nõuete suurenemisega parandatakse nende rahastamist. Seega tuleks toetussummasid olulisel määral tõsta;
  11. rõhutab tungivalt, et tulenevalt teabekeskuste tegevuse mittetulunduslikust olemusest peavad nad olema jätkuvalt käibemaksust vabastatud;
  12. toonitab, et halduskoormust tuleks oluliselt kergendada;

13. kinnitab, et põhimõtteliselt jõuavad Euroopa Komisjoni meetmed Euroopa detsentraliseeritud teabevahetustegevuse valdkonnas sihtrühmadeni. Siiski vastavad Euroopa Komisjoni prioriteetidid Euroopa poliitika puhul vaid osaliselt kodanike vajadustele. Mida abstraktsem on teema, seda vähem peavad kodanikud seda oluliseks poliitiliseks küsimuseks. Seepärast tuleks eritählepanu pöörata sellistele teemadele Euroopa poliitikas, mis mõjutavad kodanike igapäevaelu;
14. peab asjakohaseks tugevdada teabekeskuste sidemeid kohaliku ja piirkondliku tasandi ühenduste võrgustikega, luues kahesuunalise teabevahetuskanali, et tuvastada erinevaid kodanikele huvipakkuvaid valdkondi, nii et Euroopat puudutavat teavet saaks vastavalt nende küsimustele paremini kohandada;
15. märgib, et moodulsüsteemi peetakse üldiselt positiivseks. Siiski on tarvis tervet rida muudatusi, nt tuleb eri moodulid muuta paindlikumaks;
16. kutsub Euroopa Komisjoni üles andma teabekeskustele võimaluse kohandada kavandatud meetmeid nii vastavalt komisjoni eelistustele teabevahetusvaldkonnas kui ka kohalikele vajadustele. Kui soovitakse, et Euroopa projektid oleks tulevikku, peavad Euroopa poliitikas osalejad suhtlema kodanikega selliselt, et need hakkaksid Euroopat taas nägema ühise koduna, väärtustel ja rahul rajaneva ühendusena, sotsiaalset ja kultuurilist progressi ning õiglust edasiviiva jõuna. Pakkudes teavet kodanike lähedal, saavad teabekeskused luua mõlema poole vahel ühenduse ja edendada kodanike seas Euroopat positiivsel viisil;
17. soovib käivitada uue rahastamisperioodi 2018–2023 alguses teabekampaania, milles toodaks esile märgise „Europe Direct“ lisaväärtus ning tutvustataks teabekeskuste igapäevatööd ja nende Euroopa-alaseid meetmeid kohalikul ja piirkondlikul tasandil, et täendada tavapäraselt teavet kõrgetasemeliste kohtumiste kohta, mis ei anna kodanikele ülevaadet Euroopa projektist tervikuna;
18. soovib avada moodulsüsteemi piirkondlikele prioriteetidele, formaatidele ja rühmadele, keda seni ei ole sihtrühmaks peetud, ja iseäranis kasutada olemasolevaid mooduleid paindlikult. Eesmärk on kohandada teabevahetus niivõrd kui võimalik kohalikele vajadustele. Tuleks võimaldada piirkondliku ulatusega projektide esitamist, et kohandada teabevahetus niivõrd kui võimalik kohalikele vajadustele. See võimaldaks suurendada partnerlust eri asutuste vahel, kes koos tagavad piirkonna kaetuse asjakohaste avalike teenustega, hoolikamalt koostatud ja ajakohased teabevahetusstrateegiad ning struktureeritud suhteid sidusrühmade ja teiste Euroopa võrgustikega. Oleks kasulik näha ette võimalus kasutada partnerlusvormi, mis võimaldavad avaliku ja erasektori koostööd, nagu seda on ergutanud kasutama ka Euroopa Komisjon Euroopa vahendite jaotamisel ajavahemikuks 2014–2020. Sellistele projektidele tuleb tagada asjakohane rahastamine, võttes aluseks rahvastikutiheduse ja avalikkusele avatud kontaktpunktid;
19. kutsub samuti üles võtma kasutusele võimaluse rahastada eri teabekeskuste koostööd nii selleks, et lihtsustada heade tavade jagamist eri piirkondade keskuste vahel, kui ka selleks, et kasutada ära nende koostoimet, eriti sarnaste omaduste ja vajadustega sihtrühma puhul;
20. toonitab kokkuvõtteks, et teabekeskuste rollil on määrav tähtsus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks, kes tunnevad kõige paremini kohalikke sidusrühmi ja kodanikele huvipakkuvaid teemasid. Nad on iseäranis pädevad selgitama välja, mis laadi teave ja milline meetodika aitab jõuda kodanikeni ja äratab nende huvi. Seega on neil Euroopa teabevahetuses äärmiselt tähtis roll ja seda tuleks veelgi tugevdada, iseäranis tihedama koostöö kaudu Euroopa institutsioonidega;
21. toetab Euroopa Parlamendi üleskutset komisjonile anda Euroopa kodanikualgatuse korraldajatele asjakohaseid ja põhjalikke juhiseid⁽¹⁾;
22. soovib Euroopa Komisjonil tugevdada erinevate üleeuroopaliste võrgustike koostööd, et parandada kodanikele suunatud teavet ja teabevahetust, andes nende küsimustele laiemat valikut vastuseid.

Brüssel, 16. juuni 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 28. oktoobri 2015. aasta resolutsioon Euroopa kodanikualgatuse kohta (2014/2257(INI)).

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 118. ISTUNGJÄRK 15.–16. JUUNIL 2016

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Terasetööstus: püsivate töökohtade ja Euroopa majanduskasvu kaitsmine“

(2017/C 017/04)

Raportöör:	Isolde RIES (DE/PES), Saarimaa liidumaa parlamendi esimene aseesimees
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ja Euroopa Investeerimispannale „Terasetööstus: püsivate töökohtade ja Euroopa majanduskasvu kaitsmine“
	COM(2016) 155 final

ÜLDISED MÄRKUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Terasetööstuse tähendus ja raamistik Euroopa Liidus

1. rõhutab, et ELi terasetööstusel oli ja on endiselt Euroopa integreerumisprotsessis keskne roll ning see on üks olulisem Euroopa heaolu, lisaväärtuse, investeringute ja tööhõive alus. Tegemist on ELi väga olulise strateegilise sektoriga, mis hõlmab 330 000 töötajat ja 500 tootmiskohta 23 liikmesriigis. 2014. aastal toodeti ligikaudu 169 miljonit tonni terast, mis moodustas 10 % ülemaailmsest toodangust ja majandusharu kogukäive oli 166 miljardit eurot, mis on 1,3 % ELi sisemajanduse koguproduktist;
2. juhib tähelepanu sellele, et vaatamata tootmise kahenemisele ja töökohtade vähenemisele viimastel aastakümnetel on terasetööstusel Euroopa taasindustrialiseerimises jätkuvalt keskne tähtsus. Euroopa Komisjoni 22. jaanuari 2014. aasta teatises „Euroopa tööstuse taassünd“ seatud eesmärk, mille kohaselt tõuseb 2020. aastaks tööstuse osa SKPst 20 %-ni, on saavutatav ainult konkurentsivõimelise terasetööstuse abil;
3. juhib tähelepanu terasetööstuse tihedale majanduslikule seotusele sellele eelnevate ja järgnevate majandusharudega. Koos selliste sisendi pakkujatega nagu mäetööstus, energiamajandus ja transpordisektor ning selliste tarbijatega nagu metallitööstus, transpordivahendite ehitus, masinaehitus ja ehitustööstus loob terasetööstus ulatuslikke väärtusloomevõrgustikke ja klastreid;
4. rõhutab tungivalt, et terasetööstuse tuleviku kujunemine avaldab otsest ja kaudset mõju ka kohalikule ja piirkondlikule arengule ning lisaks sellele on konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik terasetööstus paljudes Euroopa piirkondades majanduse elavdamise ja kasvu tingimus. Komitee märgib, et terasesektor on ka oluline kaudse tööhõive allikas, kuna ta täidab märkimisväärset rolli paljude teiste tööstussektorite jaoks.
5. juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa terasetööstus on rahvusvahelise tooraine-, hanke- ja müügituru lahutamatu osa ning sõltub seega õiglastest konkurentsitingimustest;
6. rõhutab, et terasetööstuse ettevõtted on juba iseenesest energiamahukad ning et energiakulud moodustavad umbes 40 % nende tegevuskuludest. Seepärast sõltub tööstusharu tingimata soodsast ja kindlast energiavarustusest;

7. rõhutab terasetööstuse panust energiasüsteemi arengusse ja kliimamuutuste leevendamisse. Näiteks on innovaatilised terasetooted hädavajalikud tuulegeneraatorite, suure tõhususega elektrijaamade ja elektrisõidukite ehitamiseks. Terasetootmine on küll üks suuremaid CO₂-heite allikaid, kuid innovaatilised terasetooted säästavad kuus korda rohkem CO₂-heidet kui nende tootmisel tekib.

8. tuletab meelde, et terasetööstus on strateegiliselt oluline raudteetaristu loomiseks Euroopa mandril ja võib anda ka olulise panuse kohalike raudteetranspordivõrkude loomiseks, mis on asjakohane alternatiiv maanteed transpordikoormuse leevendamiseks, iseäranis arvestades elukvaliteedi ja keskkonna parandamist suurlinnaaladel;

9. rõhutab, et Euroopas asuvad terasetootjad peavad tootma võimalikult kulu- ja ressursitõhusalt ning pidevalt investeerima uusimasse tehnoloogiasse. Pikaajaline konkurentsivõime sõltub ka nende suutlikkusest arendada välja pöordelisi tehnoloogiaid sellistes valdkondades nagu näiteks energiatõhusus. Ent sama oluline on, et EL ja liikmesriigid võtaksid alati arvesse oma otsuste mõju terasetööstuse riiklikule ja rahvusvahelisele konkurentsivõimele ja nende pikaajalist majanduslikku mõju.

10. märgib, et terasetööstus peab oma püsijäämise kindlustamiseks veel tõestama, et on innovatsiooni ja keskkonnasäästlikkuse abil valmis toime tulema tuleviku väljakutsetega. Siia kuulub näiteks aktiivne tegutsemine keskkonnakaitse ja kliimamuutuste leevendamise nimel, aga ka keskkonnakaitse ja kliimamuutuste leevendamise ning kliimamuutuste poliitika valdkonna tehniliste standardite pidev järgimine reinvesteeringusel;

11. rõhutab, et Euroopa terasetööstuse sotsiaalsed standardid on kõrged ning tööstusharu teeb pingutusi kliimamuutuste leevendamiseks ja keskkonna kaitsmiseks;

12. märgib, et terase ringlussevõtmine säästab toorainet ja energiat, tekitab vähem kasvuhoonegaase ning tugevdab ringmajandust. Eriti tuleb esile tõsta seda, et teras on 100 % ringlussevõetav. Terase korduskasutamist ja ringlussevõttu tuleks täiendavalt edasi arendada, seades eesmärgiks konkurentsivõimelise ja säästva ringmajanduse ning pidades silmas asjaolu, et ELi vanametalli kaubandusbilanss oleks positiivne. Lisaks pakub uute teraseklasside, ferrosulamite, valu- ja tootmistehnikate väljaarendamine turule tohtut potentsiaali;

13. rõhutab, et Euroopa terasetööstus koos moodsaima tehnoloogia ja kõrgelt kvalifitseeritud oskustööjõuga loob terase valdkonnas tippasemel saavutusi ning sealjuures on kesksel kohal tarbijate nõudmistele suunatud uuringud ja tootearendus. Uuenduslike ja kvaliteetsete toodete väljatöötamine aitab kaitsta ja suurendada ettevõtjate konkurentsivõimet;

14. kinnitab veel kord, et tänapäevane terasetootmine sõltub pidevalt arenevast kvalifitseeritud personalist, kes on võimeline leidma tulevikku suunatud lahendusi. Komitee märgib, et Euroopa uute oskuste tegevuskavas pannakse alus pidevatele investeeringutele inimestesse, mis hõlmab ka ümberõppe- ja täiendkoolituse meetmeid. See toob kasu paljudele majandussektoritele, sealhulgas terasetööstusele;

15. toetab Euroopa terasetööstuse jõupingutusi, et tagada kõigile töötajatele võrdsemad võimalused. Näiteks on terasetööstuses viimasel 10 aastal suurenenud naiste osakaal, olles praegu sõltuvalt ametikohast ja liikmesriigist vahemikus 6–25 %. Samuti on terasetööstuse ettevõtjad käivitanud viimasel kahel aastal eri liikmesriikides rea algatusi, et meelitada naisi terasetööstusse;

16. märgib, et ELi terasetööstus on tervishoiu ja ohutuse valdkonnas juhtpositsioonil ning pakub töökohtadel maailma kõrgeimaid tööstushügieeni standardeid. Töötervishoiu ja -ohutuse valdkonna heade tavade tutvustamist arutatakse ELi tasandil põhjalikult. Lisaks osaleb ELi terasetööstus põhjalikus ELi tasandi sotsiaaldialoogis;

17. rõhutab, et hariduses ja kutseõppes ning eelkõige õpipõisõppes tuleb suurendada digitaaloskuste ja tehnoloogiate osakaalu. Komitee juhhib tähelepanu sellele, et tootmisprotsesside digiteerimine nõuab töötajatelt ülesannete suurema keerukuse tõttu rohkem oskusi⁽¹⁾;

⁽¹⁾ CDR 1319/2014 – Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – „Muutusteks ja restruktureerimiseks valmisolekut käsitlev ELi kvaliteediraamistik“

18. rõhutab, et tootmisprotsesside digiteerimine nõuab ülesannete suurema keerukuse tõttu töötajatelt paremat abstraktse mõtlemise ja probleemide lahendamise võimet. Lisaks peavad töötajad iseseisvalt töötama ja nad peavad olema väga pädevad valdkondadevahelises ja iseseisvas kaubanduses ning teabevahetuses;

19. juhib tähelepanu sellele, et ülemaailmne tootmisvõimsuse ülejääk, madalate hindade perioodid, energia kõrge hind ning energiaallikate maksud ja tasud, eelseisev ELi heitkogustega kauplemise süsteemi reform, aga ka ELi-väliste terasetootjate konkurentsi moonutav dumpingutegevus avaldavad Euroopa terasetootmispiirkonnale tohutut survet. Euroopa terasetööstuse toorterasetoodang ja selle osa maailmaturul väheneb, mis toob kaasa ettevõtluse ja tööhõive kohanemisprotsessi;

20. näeb murega, millist laastavat sotsiaalset ja majanduslikku mõju avaldab kohalikele ja piirkondlikele kogukondadele raua ja terase tootmisega tegelevate ettevõtete sulgemine ja nende tootmise vähendamine. Komitee peab vajalikuks meetmeid, mis aitaksid nendel kogukondadel taastuda ja kasvada;

21. peab Euroopa terasetööstuse tuleviku strateegiat mõttekaks ja otstarbekaks. Sealjuures on hädavajalik kaasata kooskõlastamis- ja otsustamisprotsessi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning võtta arvesse ettevõtjate piirkondlikke olusid ja spetsialiseerumist;

22. nõuab terasetööstuse konkurentsivõime ja konkurentsi soodustava raamistiku visioonil põhinevat tööstuspoliitikat ELis, mille abil tulevikus tugevdada ja arendada olemasolevaid terasetehaseid ja töökohti;

23. nagu komisjongi oma energia tegevuskavas aastani 2050, on komitee seisukohal, et energiamajanduse CO₂-heite vähendamine ja suure taastuvate energiaallikate osakaaluga stsenaarium võivad olla pikas perspektiivis odavamad kui praeguse poliitika jätkamine, samuti et tõenäoliselt tõusevad aja jooksul jätkuvalt tuuma- ja fossiilkütustest saadava energia kulud, samas kui taastuvate energiaallikatega seotud kulud võivad väheneda. Sellega seoses tunnustab komitee liikmesriikide jõupingutust tasakaalustada ebalproportsionaalset finantskoormust, mis tekib rahvusvahelises konkurentsis olevale terasetööstusele taastuvate energiaallikate väljakujundamisel. Siiski nõuab komitee, et Euroopa tasandil oleks tagatud, et eeskätt riigiabi valdkonna riiklikud tasakaalustusmehhanismid ei tekitaks konkurentsimoonutusit;

24. osutab vajadusele aidata terasest tugevalt sõltuvatel omavalitsustel mitmekesistada oma majandust enne kui jõutakse restruktureerimismeetmeteni. Kohaliku majandusstruktuuri mitmekesistamise eesmärk peaks olema eeskätt sünergia loomine säästvate tööstusharude ja teenuste vahel ja seda võiks stimuleerida ka maksusoodustustega;

ELi heitkogustega kauplemise süsteemi reform

25. tunneb heameelt, et Euroopa Ülemkogu on oma 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldustes taotlenud ühelt poolt heitkoguste vähendamise ja teiselt poolt Euroopa tööstuse konkurentsivõime kindlustamise eesmärkide tasakaalustamist;

26. juhib siiski tähelepanu, et Euroopa Ülemkogu otsus tõsta tööstuse maksimaalse lubatud heitkoguse iga-aastast vähenduskoeffitsienti 1,74 %-lt kolmandal kauplemisperioodil (aastatel 2013–2020) 2,20 %-le neljandal kauplemisperioodil (aastatel 2021–2030) hoolimata saastekvootide tasuta eraldamise jätkumisest võrdlusaluste põhjal võib viia olulise saastekvootide puudujäägini ja tuua seega terasetööstusele kaasa lisakoormust, mida ilma heitkogustega kauplemise süsteemita riikides asuvad konkurendid kandma ei pea;

27. peab vältimatuks luua ülemaailmsel tasandil heitkogustega kauplemise süsteem, et tagada Euroopa ettevõtete konkurentsivõime ja hoida ära CO₂-heite ülekandumine, takistades enampakkumisele pandavate lubatud heitkoguse ühikute edasist suurenemist; Lisatagatisteks võiks olla kaudsete kulude (näiteks elektrikulude) ühtlustatud hüvitismehhanismid või täpsetel ja ajakohastel andmetel rajanevad võrdlusalused;

28. märgib sellega seoses veel, et terasetööstuse saastekvootide malmi võrdlusalus on juba kolmandal kauplemisperioodil (aastatel 2013–2020) umbes 10 % alla füüsiliselt ja tehniliselt võimaliku taseme. Lisaks ei ole paagutust võrdlusalusena piisavalt analüüsitud, kuna see hõlmab graanulitel põhinevaid käitisi. Eraldamisel tuleb lähtuda tegelikust olukorrast, võttes seejuures täielikult arvesse terasetööstuse kõrgahjugaasidest toodetavat elektrit ning muutes seda vastavalt tehnoloogia arengule. Samuti tuleb saastekvootide eraldada dünaamiliselt kogu tootmisprotsessi käigus;

29. tunneb heameelt, et komisjon esitas aegsasti enne Euroopa heitkogustega kauplemise süsteemi neljanda kauplemisperioodi algust *Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepaneku, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ eesmärgiga hoogustada heitkoguste kulutõhusat vähendamist ja investeringuid, mis toetavad süsinikdioksiidiheite vähendamist*;

30. loodab sealjuures, et kõik asjaosalised võiksid ELi heitkogustega kauplemise tulevasest raamistikust varakult selgust saada;

31. näeb ühtlasi vajadust ELi heitkogustega kauplemise süsteemi reformi kõikide asjaosalistega intensiivselt kooskõlastada ja arutada;

32. märgib siiski murelikult, et komisjoni direktiivi ettepanekus ei võeta piisavalt arvesse Euroopa Ülemkogu soovi tagada tööstuse rahvusvaheline konkurentsivõime, kuna just Euroopa terasetööstusele toob see kaasa olulised ja püsijäämist ähvardavad kulud;

33. kutsub seega üles edasiste seadusandlike menetluste käigus vaatama direktiivi ettepaneku põhjalikult läbi ning silmas pidades ELi heitkogustega kauplemise süsteemi tõhususe säilitamist ning koormuste asjakohast jaotamist kõigi majandussektorite vahel, arvestama sealjuures eelkõige järgmisi tingimusi:

- põhimõtteliselt mitte kehtestada koormust kõige tõhusamatele käitistele;
- pakkuda jätkuvalt stiimuleid tehnoloogia arenguks ja keskkonnamõju vähendamiseks, kehtestades selleks nii realistlikud kui ka tehniliselt ja majanduslikult saavutatavad võrdlusalused, mis põhinevad 10 % kõige tõhusamatest käitistest;
- võtta võrdlusaluste kindlaksmääramisel täielikult arvesse heitkoguseid, mis tekivad kõrgahjugaasist elektri tootmise korral;
- mitte vähendada võrdlusaluseid üldiselt; loobuda parandustegurist;
- mitte vähendada energiamahukate tööstusharude elektrihinna hüvitisi; võimalus hüvitada kõik kaudsed kulud, kusjuures Euroopa tasandil tuleks vaata alla võtta vähemalt võrdlusparameetrid, et takistada konkurentsimoonusi ELi ühtsel turul;
- hõlmata energiamahuka tööstuse lähteained eeskirjadega, mis reguleerivad välismaale üleviimise takistamist ja
- kohandada eraldatavad saastekvoodid muutuvate tootmistasemetega;

34. peab hädavajalikuks kasvuhoonegaaside heitkoguste tõttu elektri hinnale lisanduvate kulude täielikku tasakaalustamist, et takistada CO₂-heite võimalikku ülekandumist. Kuna praegu saab sellist tasakaalustamist ellu viia eri liikmesriikides erineval viisil, ei ole konkurentsimoonusid välistatud. Euroopa Komisjon peaks seetõttu kaaluma, kas tasakaalustamine peaks tulevikus toimuma ühtlustatult või ELi tasandil;

35. tervitab sõnaselgelt asjaolu, et rahvusvaheline kogukond toetas Pariisi kliimamuutuste konverentsi raamistikus esmakordselt siduvalt eesmärki hoida ülemaailmset soojenemine allpool 2 °C ning teeb tõsiseid pingutusi, et ülemaailmne temperatuuri tõus jääks 1,5 °C piiresse. Juhtmõte, mille kohaselt saavutatakse sajandi teisel poolel üleilmne kasvahoonegaaside heite neutraalsus, vajab seoses selle mõjuga tootmissektori arengule veel täpsustamist. Turumehhanismide arendamine üleilmse ja kulutõhusa heitkogustega kauplemise süsteemi suunas ning selles kokkuleppimine annab võimaluse tulevikus vähendada või ära hoida kliimamuutuste leevendamise seotud konkurentsimoonusi;

ELi väliskaubandus

36. tunnistab, et Euroopa terasetööstust ohustavad tõsiselt nii õiglaste tingimuste puudumine, ettevõtjate ebaausad väliskaubandustavad kui ka kolmandate riikide ebavõrdsed väliskaubanduspoliitika tavad;

37. näeb seega ELi väliskaubanduspoliitikas ja muu hulgas selle kaubanduspoliitilistes kaitsemeetmetes tähtsat vahendit, millega tagada Euroopa terasetööstuse rahvusvaheline konkurentsivõime, ning avaldab toetust Euroopa Parlamendi üleskutsele reformida ELi kaubanduse kaitsemeetmeid üldiselt, et kõrvaldada WTO eeskirjadest rangemad eeskirjad ning eelkõige tagada ELi tööstusele Hiinaga võrdsed tingimused ⁽²⁾;

38. märgib murelikult, et praeguste andmete kohaselt on maailma terasetööstuses 452 miljonit tonni ülevõimsust ning et Hiina terasetööstuse tootmisvõimsuse ülejäägiga käib endiselt kaasas dumpinguhindadega import ELi, sealhulgas kolmandate riikide kaudu. Ilma ELi tõhusate kaubanduspoliitiliste vastumeetmeteta ohustab see nii otseselt kui ka kaudselt kogu Euroopa terasetööstuse püsijäämist ja paljusid töökohti;

39. kutsub üles looma mehhanismi, mis toimiks kolmandates riikides eesmärgiga kontrollida teisest toorainet (vanametalli) käitlevate rajatiste käitamist sihtriikides, et vältida sellistesse kolmandatesse riikidesse eksportimist, kus jäätmeid ei käidelda keskkonnahoidlikult;

40. kutsub ELi institutsioone üles andma komisjonile õiguse kohaldada Hiina importi puudutavates dumpingu- ja subsiidiumivastastes uurimistes mittestandardset metoodikat, nagu on sätestatud Hiina WTOga ühinemise protokollis 15. jaos, kuni Hiina täidab kõiki viit ELi kehtestatud kriteeriumi, mis on vajalikud turumajandusliku staatuse saamiseks. Komitee juhib väga suure murega tähelepanu sellele, et Hiina Rahvavabariigi turumajandusliku staatuse võimaliku tunnustamisega 2016. aasta detsembris muutuvad tõhusad dumpinguvastased meetmed arvutusmeetodite muutmise tõttu peaaegu võimatuks. Samas tõdeb komitee, et puudub nõue, mis kohustaks WTO liikmeid andma Hiinale 2016. aastal automaatselt turumajanduslik staatuse;

41. tuletab sellega seoses meelde, et Hiina täidab praegu vaid üht viiest ELi turumajanduse tunnustamise kriteeriumist. Tehnilised kriteeriumid hõlmavad seda, et ettevõtjalaseid otsuseid tehakse turuolukorrast lähtuvalt, ettevõtjate raamatupidamine toimub rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaselt, äriühingute tootmiskulusid ja finantsseisundit ei moonuta endisest mitteturumajanduslikust majandussüsteemist üle kandunud asjaolud, kehtivad omandi- ja maksejõutuse seadused, tagatud on äriühingu üldjuhtimise õiguskindlus ja stabiilsus ning kursside ümberarvestus toimub turukursside alusel;

42. kutsub komisjoni üles ootama oma uuringu jaoks, mis käsitleb Hiinale turumajandusliku staatuse andmise majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi, ära asjaomaste majandustegevuses osalejate seisukohad ning püüdma enne turumajandusliku staatuse kohta otsuse tegemist jõuda tugeva kooskõlani teiste oluliste WTO liikmesriikidega, näiteks Ameerika Ühendriikidega;

43. nõuab, et juhul kui Hiina saab turumajandusliku staatuse, looks ta õiglase kaubanduse kaitsmiseks samaväärsed ja tõhusad vahendid. Seoses sellega tuleks kaaluda ka lahendust, mille puhul ei toodaks edaspidi ELi dumpinguvastases algmääruses enam eraldi välja mitteturumajanduslikke riike, vaid nähakse selles ette üldised eeskirjad mitteturumajanduslike riikide jaoks. Võrdlusriigi metoodika võiks seejuures asendada mõne teise metoodikaga, samas peaks turumajanduse olemasolu tõendamise kohustus jääma senisel kujul mitteturumajanduslikele riikidele;

44. nõuab, et juhul kui Hiina saab turumajandusliku staatuse, looks ta õiglase kaubanduse kaitsmiseks samaväärsed ja tõhusad vahendid;

45. tunneb heameelt, et komisjon määras 2016. aasta veebruaris Venemaalt ja Hiinast pärit külmvaltsitud lehtterastoodete impordile ajutise dumpinguvastase tollimaksu;

⁽²⁾ Vt Euroopa Parlamendi 12. mai 2016. aasta resolutsioon Hiina turumajandusliku staatuse kohta (2016/2667(RSP)).

46. kahetseb siiski, et komisjon kasutas sealjuures Hiina terasetoodete puhul väiksema tollimaksu reeglit ja määras seega ajutise dumpinguvastase tollimaksu, mis on madalam kui tuvastatud dumpingumarginaalid;
47. peab selle reegli kasutamist Euroopa terasetööstuse konkurentsivõime kaitse vähendamiseks;
48. tuletab meelde, et WTO eeskirjades ei nähtud sellist reeglit ette ja teistes piirkondades, näiteks Ameerika Ühendriikides, seda ka ei kasutata;
49. peab seetõttu oluliseks, et kaubanduspoliitiliste kaitsemeetmete reformi käigus tühistataks väiksema tollimaksu reegel, eelkõige olemasoleva ülevõimsuse korral;
50. tervitab asjaolu, et komisjon otsustas 28. aprillil 2016 vastavalt tegevuskavas sätestatud (taas)kehtestada eelkontrolli süsteemi neile ELi imporditavatele terasetoodetele, mille puhul nõutakse ELi terasetoodete importimisel impordilitsentsi; see võimaldab prognoosida lühiajalisi turumuutusi ja aitab komisjonil kohaselt käsitleda ebaõiglast importi, pakkudes võimalust algatada juhtumite uurimist, kui impordisuundumused ohustavad ELi tootjaid;
51. tunneb heameelt komisjoni püüdluste üle, mis väljenduvad terasetooteid käsitlevates juba kehtivates ELi kaubanduspoliitilistes kaitsemeetmetes, mis aitavad kaasa ausa rahvusvahelise konkurentsi eeskirjade jõustamisele ning annavad seega panuse Euroopa terasetööstuse konkurentsivõime tugevdamisse;
52. on samas siiski arvamusel, et ELi dumpinguvastased menetlused, just võrreldes teiste WTO liikmesriikide menetlustega, võtavad liiga palju aega ja kahjustavad seega Euroopa terasetööstuse konkurentsivõime kaitse tõhusust;
53. kutsub seega üles võtma ELi kaubanduspoliitiliste kaitsemeetmete reformi raames arvesse ka ELi dumpinguvastaste menetluste kiirendamist;
54. toetab komisjoni samme selle nimel, et edendada rahvusvahelise tasandi arutelude ja läbirääkimiste kaudu kogu maailmas võrdsete konkurentsitingimuste kehtestamise eesmärki;
55. ootab, et nõukogu lisaks iga uue vabakaubanduslepingu sätetesse peatükid energia ja tooraine kohta;
56. kutsub komisjoni üles kaasama komitee kui Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste institutsioonilise esindaja 2015. aasta maist tegutsevasse energiamahukate tööstusharude kõrgetasemelisse töörühma, tagamaks et selles juba esindatud sidusrühmad võtavad arvesse kohaliku ja piirkondliku tasandi huvisid ja potentsiaali;

Toetavad meetmed ELi terasetööstuse konkurentsivõime tagamiseks

57. kinnitab, et iga ELi toetusprogramm, mille abil investeeritakse nii uutesse seadmetesse, teadus- ja arendustegevusse kui ka kvalifikatsiooni ja jätkuõppesse, võib aidata oluliselt kaasa terasetööstuse konkurentsivõime tagamisele ning keskkonna- ja kliimakaitse eeskirjade ning töötajate õiguste järgimisele;
58. juhib tähelepanu sõe ja terase teadusfondi ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) eesmärkidele, mille abil võiks toetada terasetööstuse teadusuuringute ja innovatsiooni alaseid projekte, muu hulgas võimaliku sünergia ja tegevuse koordineerimise kaudu. Komitee osutab siiski EFSI küllaltki piiratud võimalustele terasesektoris, kuna turutingimused ei taga praeguste madalate terasehindade juures piisavat investeeringutasuvust. Väärtusliku panuse võib anda ka koostöö kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, kellel on terase valdkonnaga seotud prioriteetid, võttes sealjuures arvesse ELi ranget terasetööstuse riigiabi korda;
59. juhib tähelepanu sellele, kui olulised on terasetööstuses tulevikku suunatud innovatsiooni alustamiseks ning tööstuse keskkonna- ja energiatõhususe parandamiseks avaliku sektori investeeringud ja Euroopa tasandil programmi „Horisont 2020“ vahendid;
60. loodab, et arvestades terasetööstuse eripära, mis nõuab nii uurimistegevust kui ka struktuurimeetmeid, antakse programmi „Horisont 2020“ raames uurimisprojektide hindamisel rohkem punkte sellistele projektidele, mis näevad ette Euroopa partnerluse, hõlmates ka struktuurifondide ressursse, et tagada eri Euroopa programmide tõhusam integreerimine;

61. rõhutab eesmärki säilitada ELi konkurentsivõimelisema terasetööstuse raames kvalifikatsioon ja tööhõivetase, tunnustades Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi tähtsust sotsiaalse toetuse pakkumisel juhtudel, kui tööstuse restruktureerimisega kaasneb töötajate arvu võimalik vähendamine, kuna olukordades, kus ühest ettevõttest vallandatakse enam kui 500 töötajat (sh tarnijad ja tarneahela järgmiste etappide ettevõtjad) või kui ühes või mitmes naaberpiirkonnas kaotavad töö paljud ühe tööstusharu töötajad, võib selle fondi kaudu katta kuni 60 % nende projektide kulusid, mis aitavad töö kaotanud töötajatel leida uue töö või luua oma ettevõtte. Siiski kahtleb komitee, et perioodiks 2014–2020 ette nähtud maksimaalne aastane eelarve 150 miljonit eurot on nende väljakutsete jaoks piisav;
62. rõhutab, et juba praegu on ELi terasetööstuses oluline osa kogemuste ja teadmiste edasiandmisel uuele töötajate põlvkonnale ning tööjõu pädevust või tööstuslikku oskusteavet tuleb täiendada sihipärase hariduse ja jätkukoolituse kaudu;
63. näeb vajadust luua kõikides terasetööstuse tootmiskohtades ressursitõhusad ringmajanduse süsteemid ning neid edendada, et parandada kõrvalsaaduste ja ringlussevõetud terase ulatuslikuma kasutamise teel rajatiste konkurentsivõimet, samuti suurendada kooskõlas komisjoni ringmajanduse tegevuskavas ette nähtud tööstussümbioosiga terase töötlemisel saadud räbu kasutusvõimalusi.

Brüssel, 15. juuni 2016

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamused „Mitmeaastase finantsraamistiku vahhindamine“

(2017/C 017/05)

Raportöör: Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP)

Flaami-Euroopa kontaktbüroo juhataja

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine: üldised märkused

1. on seisukohal, et mitmeaastane finantsraamistik (edaspidi finantsraamistik) on eelkõige poliitikavahend Euroopa strateegiliste sihtide määratlemiseks ja nende poole püüdlamiseks, ning kuna finantsraamistik tagab rahastamise Euroopa Liidu toimimiseks, kujutab selle läbivaatamine endast valdavalt poliitilist ja mitte tehnilist arutelu;
2. rõhutab ELi mitmeaastase finantsraamistiku olulist rolli tagamaks, et ELi pikaajalised kulutused oleksid prognoositavad ja et need teostataks kooskõlas vastastikku kokku lepitud ühisele poliitikale. Need üldised põhimõtted on otsustava tähtsusega kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning teiste ELi vahendite saajate jaoks;
3. märgib, et finantsraamistik on eriti oluline piirkondlike ja kohalike omavalitsuste jaoks, kuna neil on eluliselt oluline roll Euroopa poliitikaeesmärkide rakendamisel; rõhutab selle taustal, et piirkonnad ja kohalikud omavalitsused on – otseselt ja/või kaudselt – kaasatud ELi eelarvest 75 % haldamisse või kasutamisse;
4. avaldab kahetsust selle üle, et praeguse finantsraamistiku ülemmäärad on esimest korda madalamad kui eelmises finantsraamistikus, sundides Euroopa Liitu võtma rohkem kohustusi väiksemate rahaliste vahenditega; kordab oma muret seoses finantsraamistiku ülemmääradega, mida on väljendatud ka varasemates arvamustes ⁽¹⁾;
5. kordab, et Euroopa poliitika tõhusus sõltub mitmetasandilise valitsemise põhimõtte nõuetekohasest rakendamisest – seda põhimõtet peetakse struktuurifondide ⁽²⁾ peamiseks aluspõhimõtteks, ning see näeb ette, et kõik valitsemistasandid teevad oma pädevuse piires poliitiliste eesmärkide saavutamiseks omavahel tõhusat koostööd; hoiatab sellega seoses programmide ühise juhtimise vähendamise eest ja katsete eest koondada vahendid Euroopa tasandile. Komitee rõhutab, et ELi poliitikameetmete tõhususe jaoks on otsustava tähtsusega kohapõhine lähenemisviis, mis hõlmab eri valitsustasandeid, sektoreid ja sidusrühmi, kes osalevad koostööprotsessides eesmärgiga probleeme lahendada, kuna neil on kogemused teatud geograafilise ruumiga;
6. märgib, et EL on silmitsi pidevalt langeva investeringute tasemega, mis viib investeringute puudujäägini Euroopa Liidus, mis on komisjoni hinnangul kuni 370 miljardit euro alla ajaloolise normi. Toetab komisjoni püüdlust anda panus selle puudujäägi kõrvaldamiseks, tehes muu hulgas tihedamat koostööd erasektoriga ja püüdes kaasata erakapitali, sh Euroopa investeerimiskava ning Euroopa Strateegiliste Investeringute Fondi kaudu;
7. tervitab komisjoni kavatsust esitada 2016. aasta sügisel õigusakti ettepanek Euroopa Strateegiliste Investeringute Fondi (EFSI) tugevdamise kohta pärast 2018. aastat, et eeskätt edasi arendada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja EFSI vahelist koostööd. Sellega seoses kutsub komitee komisjoni üles kehtestama selged kriteeriumid EFSI projektide täiendavuse määratlemiseks ja käsitlema EFSI projektide geograafilist tasakaalustamatust, piiriüleste projektide puudumist ja jätkusuutlike taristuinvesteringute vähesust lairiba, energiatõhususe ja transpordi valdkonnas. Lisaks rõhutab komitee, et mitmeaastase finantsraamistiku vahhindamisel on absoluutne eeltingimus näha ette nende eelarveridade suurendamine, mis tõenäoliselt moodustavad tugevdatud EFSI (EFSI 2.0) rahalise aluse;

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC (23–24).

⁽²⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 -{SEC(2011) 1141 final} {SEC(2011) 1142 final}.

8. leiab, et tuleks uurida võimalust suurendada investeringuid, muutes investeringute klauslit, mis võimaldab liikmesriikidel teatud tingimustel kalduda kõrvale oma keskpika perioodi eesmärgist või eelarve kohandamise kavast, milles lepiti kokku stabiilsuse ja kasvu pakti raames. Investeringud võiksid muu hulgas hõlmata summasid, mille liikmesriigid on kulutanud ELiga kaasrahastatavate projektide toetamiseks struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika, sh noorte tööhõivealgatus, ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi raames;

9. tervitab jõupingutusi ergutada suuremaid erainvesteeringuid ja siduda need avaliku sektori investeeringutega, et luua töökohti ja majanduskasvu Euroopa piirkondades ja kohalikes omavalitsustes;

10. märgib, et praegu kehtiv finantsraamistik on juba saavutanud oma piirid, saavutades mõnedes valdkondades kõik ülemmäärad ja kasutades nii palju paindlikkusinstrumente kui praegu võimalik;

11. rõhutab vajadust finantsraamistiku täieliku vahehindamise järele. Väga on vaja nii finantsraamistiku ülemmäärade kui asjaomase määruse konkreetsete sätete tõelist vahehindamist. Seejuures tuleb võtta arvesse vahehindamise tulemusi ja tagada ELi jaoks toimiv eelarveraamistik, mis võimaldab tal toime tulla poliitiliste prioriteetide ja ülesannetega;

12. rõhutab, et kui seatakse uued prioriteedid, siis peavad institutsioonid võtma vastutuse uute ülesannete rahastamise tagamise eest, kas siis määratledes selgelt poliitika valdkonnad, mis ei kuulu enam ELi prioriteetide hulka või leppides kokku finantsraamistiku ülemmäärade tõstmise osas;

13. tuletab institutsioonidele meelde, et vahendite nappus ei tohiks viia ELi ühiste prioriteetide vähendamiseni;

14. kutsub institutsioone üles viima finantsraamistiku vahehindamine lõpule nii kiiresti kui võimalik, et jätta piisavalt aega komisjoni ettepanekute ettevalmistamiseks 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku jaoks, mis avaldatakse 1. jaanuaril 2018;

Mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine: konkreetsed märkused

15. mõistes pakilisi vajadusi, hoiatab siiski, et mõnede rahastamismehhanismide ja usaldusfondide kasutamine ei saa olla ettekäändeks, et hoida teatud ELi algatused (osaliselt) väljaspool ELi eelarvet – ja seega väljaspool Euroopa Parlamendi demokraatlikku kontrolli – ning anda need liikmesriikide juhtimise alla;

Poliitilised prioriteedid ja ülesanded mitmeaastase finantsraamistiku tsükli teisel poolel

16. rõhutab, et finantsraamistiku tsükli teisel poolel tuleks tähelepanu juhtida järgmistele poliitilistele prioriteetidele ja ülesannetele, millel on otsene või kaudne mõju Euroopa kodanike heaolule:

— töökohtade ja majanduskasvu edendamine: Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) loodi, ilma finantsraamistiku ülemmäärasid muutmata, selle asemel paigutati ümber olemasolevate programmide vahendid (programmi „Horisont 2020“ vahendeid vähendati 2,2 miljardi euro võrra ja Euroopa ühendamise rahastu vahendeid 2,8 miljardi euro võrra); finantsraamistiku läbivaatamine peaks kompenseerima EFSIga seonduvad kärped nendes programmides;

— ELi programmide koosmõju suurendamine, et edendada avaliku ja erasektori investeeringuid piirkondades ja linnades, eelkõige seoses ELi territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgiga. Kordab oma üleskutset luua terviklik territoriaalne visioon linna- ja maapiirkondadest kui teineteist täiustavatest funktsionaalsetest ruumidest;

— tööpuuduse, eelkõige noorte tööpuudusega võitlemine: seetõttu tuleb jätkata noorte tööhõive algatust vähemalt aastani 2020, pöörates erilist tähelepanu noorte integreerimisele tööturule;

— pikaajaliste töötute integreerimine tööturule;

— destabiliseerumise ja väliskriiside algpõhjustega tegelemine;

- rände- ja pagulaskriisiga tegelemine: praeguse finantsraamistiku rubriigi 3 raames kasutadaolevatest vahenditest ei piisa kõnealuse probleemi lahendamiseks lähiaastatel. Mitmeaastase finantsraamistiku asjaomast ülemmäära tuleb suurendada, et tagada pagulaste vastuvõtt ja integratsioon, mille eest vastutavad peamiselt kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused; uus mitmeaastane finantsraamistik pakub võimaluse suurendada sihtotstarbelisi vahendeid Euroopa rände tegevuskava prioriteetide rakendamiseks;
- sisejulgeoleku tagamine ja võitlus terrorismi vastu: sel eesmärgil tuleks kavandada finantsraamistiku ülemmäärade suurendamist rubriigis 3;
- sotsiaalkaitse edendamine seoses eesmärgiga rakendada majandus- ja rahaliidu sotsiaalset mõõdet. Sotsiaalkaitse on sotsiaalse rahu ja majanduskasvu eeltingimus liikmesriikides;
- demograafiliste väljakutsetega tegelemine, jälgides paremini eelkõige Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi demograafiaga seotud kulutusi;
- tegelemine mitmesuguste kriisidega, mis on Euroopa põllumajandustootjatele alates praeguse mitmeaastase finantsraamistiku algusest osaks saanud;

EFSIga seonduvate eelarvekärbete kompenseerimine

17. märgib, et programm „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu on iseloomulikud näited eelarve halva toimimise kohta: hoolimata eelarvekärbetest äsja loodud Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) kasuks valitseb eesmärkide ja kogu programmiperioodiks 2014–2020 ettenähtud vahendite vahel suur lõhe;

18. märgib teisest küljest, et programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu raames rahastatavatel projektidel on märkimisväärne Euroopa lisaväärtus;

19. leiab, et on liiga vara hinnata, kas EFSI loomine on põhjutanud Euroopa uurimis- ja taristuprojektide rahastamise võimalikku vähenemist tervikuna;

20. kordab vajadust tugevdada programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastut iga-aastaste eelarvemenetluste abil, et kompenseerida võimalikult palju EFSI läbirääkimistel kokkulepitud kärpeid ning et võimaldada neil saavutada kaks aastat tagasi kokkulepitud eesmäärke;

Noorte tööhõive algatus

21. tervitab Euroopa Komisjoni ja eelarvepädeva institutsiooni võetud samme, millega eeljaotati kogu noorte tööhõive algatuse eelarve juba 2014. ja 2015. aastal, kuna sellega on anti selgelt märku kõige haavatavamate piirkondade noortele suunatud kogu algatuse otsustavast tähtsusest;

22. kutsus üles jätkama noorte tööhõive algatust, viies esmalt läbi selle tulemuslikkuse täieliku hindamise ja teostades sellest tulenevalt kohandusi praeguste rakendustakistuste ületamiseks, sh uute kulukohustustega seotud assigneeringute eraldamine alates 2017. aastast;

23. kutsus institutsioone üles täitma ELi 2016. aasta eelarve üle peetud läbirääkimistel endale võetud kohustusi, ning kutsus Euroopa Komisjoni üles õppima noorte tööhõive algatuse hindamise tulemustest, ja vajadusel tegema ettepanekuid algatuse jätkamiseks kuni 2020. aastani;

24. kutsus noorte tööhõivealgatuse jätkuna komisjoni üles tegema mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise raames erialgatuse, et toetada pikaajaliste töötute integreerimist tööturule;

Paindlikkus

25. toetab finantsraamistiku ja aastaelarvete paindlikkust, et vastata ootamatutele sündmustele ja uutele ülesannetele, kuid hoiatab liigsete ootuste eest kõnealuses valdkonnas. Suurem paindlikkus ei ole lahendus Euroopa eesmärkide saavutamiseks vajalike rahaliste vahendite nappuse olukorras;

26. kutsus Euroopa Komisjoni üles hindama kõiki finantsraamistiku määruse paindlikkuse sätteid, et kõrvaldada kõik piirangud, mis võivad takistada nende täielikku kasutamist ja parandada nende tulemuslikkust;

27. juhib veelkord Euroopa Komisjoni ja eelarvapäeva institutsiooni tähelepanu mitmetele – erineva keerukuse ja teostatavuse astmega – võimalustele ning sellele, et nende üle tuleb põhjalikult, ilma eelarvamuse või kahtlustusteta aru pidada;

28. kinnitab, et suurema paindlikkuse ja prognoositavuse võimaluste hindamisel tuleb säilitada hea usu põhimõte ja raamtingimuste stabiilsus liikmesriikide ja majandusosalejate jaoks, võttes samal ajal arvesse varem erinevatest kategooriatest tehtud ümberjaotamisi;

29. on seisukohal, et eespool nimetatud võimalused võiksid hõlmata järgmist:

— suurem paindlikkus vahendite ümberjaotamisel, algselt vahendite vahel ja rubriikide vahel;

— paindlikkusinstrumenti kasutamise lihtsustamine 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelise kokkulepe punkti 12 tähenduses, kuna otsustamismenetlused takistavad selle kasutamist;

— lihtsustatud menetlus kulutuste ülemäärade kohandamiseks ja suurendamiseks, et tulla toime ettearvatute asjaolude või poliitiliste prioriteetide muutusega;

— finantsraamistiku ülemäärade tõstmine nii maksete assigneeringute kui kulukohustuste puhul, et need peegeldaksid ELi poliitilisi ja eelarvealaseid prioriteete;

— viimase abinõuna ettenägematute kulude varu suurendamine praeguselt kogurahvatulu 0,03 %-lt kõrgemale määrale;

30. juhib nõukogu tähelepanu sellele, et maksete assigneeringud erivahendite jaoks (paindlikkusinstrument, Euroopa Liidu Solidaarsusfond, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond ja hädaabireserv) ei tohi arvestada finantsraamistiku ülemäärade sisse, nagu tehakse kulukohustuste puhul;

31. leiab, et ühtekuuluvuspoliitika rahastamispakett ei ole piisav, et tegeleda praeguste kriisidega piisava paindlikkusega, mille põhjusteks on rahastamispaketi pikaajaline kavandamine, struktuuriliste investeeringute rõhutamine ja temaatiline kontsentratsioon; kutsub Euroopa Komisjoni üles pakkuma välja lahendusi selle probleemi lahendamiseks;

32. kuigi liikmesriikidele sihtotstarbeliselt eraldatud assigneeringuid – sh ühtekuuluvuspoliitika raames – ei ole kavas vahehindamisega vähendada, kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles esitama oma ettepanekus täpse valemiga selle kohta, kuidas ühtekuuluvuspoliitika rahastamispaketti kohandatakse sel aastal kooskõlas finantsraamistiku määruse artikliga 7, ja kuidas see mõjutab olemasolevat paindlikkuse mehhanismi⁽³⁾;

Maksete hilinemine

33. märgib, et juhul kui hirmud osutuvad tõeks, toob finantsraamistik 2014–2020 kaasa täiendava puudujäägi Euroopa eelarves;⁽⁴⁾ maksete assigneeringute puudumise tõttu, ei suuda komisjon täita oma kohustusi. See on eriti murettekitav suundumus⁽⁵⁾;

34. rõhutab asjaolu, et maksete hilinemisel on negatiivne mõju piirkondadele ja erinevatele sidusrühmadele kui ELi eelarveassigneeringute saajatele – sh näiteks oht, et kaotatakse investeeringuid, vähendatakse tegevusi, võetakse tagasi projekte, lühiajalisi laene ning viivitatakse rakenduskavade elluviimisega. Toetuste nõrga finantsstabiilsuse tõttu väheneb ka võimalike abikõlblike toetusesaajate huvi;

35. hoiatab praeguse maksete hilinemise eest ja Euroopa Komisjoni liiga optimistlike oletuste eest tasumata maksenuete vähenemise osas 2016. aasta lõpus;

⁽³⁾ Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 90 lõikega 5, vaatab komisjon läbi liikmesriikide abikõlblikkuse Ühtekuuluvusfondist toetuse saamiseks ELi kogurahvatulu andmete alusel ajavahemikul 2012–2014 27-liikmelises ELis, ning riiklikud assigneeringud arvutatakse seejärel ümber; nende kohanduste kogumõju ei tohi ületada 4 miljardit eurot (nagu on sätestatud finantsraamistiku määruses).

⁽⁴⁾ Praegune finantsraamistik alustas varasema finantsraamistiku võlaga, mis ulatus 23,4 miljardi euroni ja 2014. aasta lõpus saavutas see puudujääk enneolematu mõõtme, ulatudes 24,7 miljardi euroni 2007–2013 aasta ühtekuuluvusprogrammide osas.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. rõhutab, et üks tegur, mis aitab vähendada tasumata maksenõudeid, on vahendite kasutamise määr ühtekuuluvuspoliitika programmide raames programmiperioodil 2007–2013. Rahaliste vahendite kasutamise määr on praeguse seisuga ligikaudu 88,9% (lõppmaksete taotlusi arvestamata) ning ei saavuta kindlasti 100% taset pärast kõigi lõppmaksete taotluste tegelikku tasumist. Seetõttu tühistatakse oluline osa ühtekuuluvuspoliitika programmidest, mis avaldab omakorda negatiivset mõju ELi majanduslikule, territoriaalsele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele;

37. kardab, et mõned aspektid võivad kutsuda esile uut maksete hilinemist finantsraamistiku tsükli teisel poolel ning seada seetõttu ohtu kõigile sidusrühmadele tehtavad maksed või põhjustada nendes viivitusi. Need aspektid on järgmised: praeguse makse ülemmäära täiendav alandamine 2018. aastast, mis tuleneb tasaarveldamisest pärast ettenägematute kulude varu kasutuselevõttu 2014. aastal; osa 2014. ja 2015. aasta maksete assigneeringutest kasutati varasemate tasumata maksete tasumiseks; 2 miljardi euro eeljaotamine ESIFI makseteks Kreekale 2015. ja 2016. aastal, ilma, et oleks nähtud ette maksete assigneeringute suurendamist ja täiendavate vahendite kasutuselevõttu rändega seonduvate täiendavate kulukohustuste jaoks;

38. väljendab muret ESIFI rakenduskavade hilise vastuvõtmise pärast ja seoses riskiga, et finantsraamistiku tsükli teisel poolel – ning eelkõige tsükli lõpus – tekivad uued maksmata arved. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles, esitama programmitöö perioodi 2014–2020 lõpuks maksekava, tagamaks et liikmesriikide käsutuses on maksete tegemiseks piisavalt vahendeid;

39. kutsub üles tühistama eelarve ülejääkide tagastamist liikmesriikide eelarvetesse ja mahaarvamist liikmesriigi järgneva aasta eelarvepanusest;

Tulemustele ja majanduse juhtimisele keskendunud eelarve

40. märgib, et praeguse finantsraamistiku läbirääkimistel ei õnnestunud liikmesriikidel korrektselt hinnata ettenägematute kriiside võimalikke tagajärgi, ning et nad oleksid pidanud rakendama finantsraamistikus suuremat paindlikkust. Üks lahendus sellele probleemile, suurema paindlikkuse kõrval, võiks olla tõendipõhine ja tulemuspõhine eelarvestamine;

41. tervitab Euroopa Komisjoni algatust esitada „Tulemustele keskenduv ELi eelarve“, mis on suunatud sellele, kuidas eelarvet kasutatakse, millistes valdkondades seda kasutatakse, kuidas kasutamist hinnatakse ja kuidas tulemustest teavitatakse, muu hulgas eesmärgiga võtta kasutusele premeerimise kriteeriumid vahendeid kõige tõhusamalt haldavatele liikmesriikidele ja piirkondadele;

42. kutsub üles parandama Euroopa Komisjoni finantsaruandlust. See tähendab eelkõige ajakohasemat ja korrapäraselt aruandlust standardses vormis kõigi asjaomaste võtmevärtuste kohta kõigi finantsraamistiku vahendite/rubriikide kohta;

43. leiab, et ELi kulutused peaksid olema tihedamalt seotud liikmesriikide majanduspoliitika ülesannetega ja ELi majanduspoliitika koordineerimisega; palub Euroopa Komisjonil tagada tõhusam seos ELi vahendite ja majanduspoliitika koordineerimise vahel ELis, et ühendada investeeringud tihedamalt majanduse, tööhõive ja eelarvepoliitika nõudmistega. Seda lähenemisviisi tuleks eelnevalt asjakohaselt ja seoses selle saavutustega ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas analüüsida, et ennendada nende piirkondade ja nende kodanike probleeme, kes kannatavad liikmesriikide makromajanduslike meetmete tõttu ja kannavad riiklikul tasandil võetud meetmete tagajärgi;

Euroopa lisaväärtus

44. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa lisaväärtuse ideed tuleb veel põhjalikult arutada, võttes arvesse Euroopa piirkondade ja kohalike omavalitsuste konkreetseid vajadusi ja huve;

45. teeb ettepaneku töötada välja ühtsed, tulemuspõhised hindamisstandardid, mida kasutada Euroopa lisaväärtuse mõõtmiseks selliste ELi eelarvest kaasrahastatavate projektide puhul. Subsidiaarsus peaks olema selge kriteerium lisandväärtuse hindamisel, kuna on selliseid ELi investeeringuid, mida nende ulatuse tõttu on parem teha ELi programmide kaudu, samas kui teised investeeringud võivad olla suurema mõjuga, kui neid hallatakse kohalikul või piirkondlikul tasandil. Need standardid võiksid, lisaks erinevate Euroopa programmide täiendavuse mõõtmisele, olla aluseks või õigustuseks tulevastele investeeringutele, rahaliste vahendite jaotamisele programmide vahel ja paremini eesmärgistatud poliitikatele; soovib Euroopa Komisjonil konsulteerida selles küsimuses Regioonide Komiteega;

46. märgib, et läbirääkimistel järgmise finantsraamistiku üle võib jälle näha igikestvat võitlust liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni vahel programmide otsese või jagatud juhtimise küsimuses. Kui liikmesriigid toetavad peamiselt riiklikke eeljaotusi, kuna neid on lihtsam hallata, siis tuleb kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega arvestada ka kohalikke ja piirkondlikke vajadusi ja pädevusi. Teisest küljest võib ainult täiendavuse põhimõtte range rakendamine viia Euroopa lisaväärtuse saavutamiseni; teeb järelduse, et jagatud juhtimisega programmid on osutunud õigeks lähenemisviisiks nende jõudude ühendamisel;

47. teeb ettepaneku, et riiklike kaasrahastamismäärade ulatus ei põhineks üksnes liikmesriikide finantsvõimekusel, vaid ka asjaomase piirkonna majanduslikul arengutasemel ja panusel, mille ELi kulutused annavad ELi üldistesse eesmärkidesse, või nende Euroopa lisaväärtusel: kõrgemad ELi kaasrahastamise määrad Euroopa prioriteetide jaoks ja madalamad ELi kaasrahastamise määrad peamiselt riiklike prioriteetide jaoks;

48. kutsub üles väärtustama makropiirkondlikke strateegiaid ja Euroopa territoriaalset koostööd ühise töövahendina, mis võimaldab koostööd funktsionaalselt toimivate piirkondade vahel üle halduspiiride ning Euroopa kodanike ja ettevõtjate konkreetsete vajadustega arvestamiseks;

2020. aasta järgne mitmeaastane finantsraamistik

Mitmeaastase finantsraamistiku kestus

49. märgib, kooskõlas Regioonide Komitee arvamustega mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 kohta, mis võeti vastu 2011.⁽⁶⁾ ja 2012. aastal,⁽⁷⁾ ja ELi 2014. aasta eelarve⁽⁸⁾ kohta, et kindlalt eelistatakse pikendatud kümneaastast eelarveperioodi, koos kohustusliku sisulise vahhindamisega pärast esimese viie aasta möödumist;

50. on seisukohal, et see variant peaks sobima kõige paremini mitmeaastase programmitööga, kuna ühest küljest tagab see suurema stabiilsuse ja prognoositavuse, eelkõige ühise juhtimisega programmide puhul ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu valdkonnas, samas kui teisest küljest jääb piisavalt paindlikkust vahhindamise raames;

51. märgib, et eelistatud 5 + 5 aastat kestev finantsraamistik sobiks ideaalselt Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Regioonide Komitee ametiajaga, tagades suurema demokraatliku legitiimsuse ja vastutuse järgneva finantsraamistiku suhtes;

Omavahendid

52. leiab, et omavahendite reform on ELi vahendite demokraatliku ja vastutustundliku haldamise jaoks esmatähtis ja tunneb kahetsust selle üle, et selles valdkonnas ei ole saavutatud mingit märkimisväärset edu;

53. kutsub üles võtma järgmises finantsraamistikus kasutusele uusi omavahendeid, mis muudaksid kogurahvatulul põhinevad liikmesriikide panused ELi eelarvesse mittevajalikuks. Neid vajadusi tuleks analüüsida osana finantsraamistiku vahhindamises, et sillutada teed poliitilisele toetusele uute omavahendite algatuste jaoks, et neid saaks järgmises mitmeaastases finantsraamistikus õigeaegselt rakendada;

54. rõhutab kõrgetasemelise omavahendite töörühma võtmetähtsust ja kutsub üles kaasama riikide parlamendid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused eelseisvatesse aruteludesse ELi uute omavahendite üle;

Eelarve ühtsus

55. kutsub üles kaasama praegused erivahendid – sh Euroopa Arengufond, Hädaabireserv, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, Euroopa Liidu Solidaarsusfond ja paindlikkusinstrument – finantsraamistikku, et tagada ELi eelarve demokraatlik legitiimsus ja usaldusväarsus;

56. märgib, et EL peaks keskenduma oma tegelikele vajadustele ja mitte rahvamajanduse kogutulu 1 % ülemmäärale, mis on üks peamine põhjus, miks liikmesriigid loovad satelliitvahendeid väljaspool ELi eelarvet ja Euroopa Parlamendi demokraatlikku kontrolli, et tulla toime väljakutsetega, mis on haldamatud sellise alarahastatud eelarve juures;

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Vt joonealune märkus 5.

Rahastamisvahendid

57. nõuab, et enne kui Euroopa Komisjon esitab oma ettepaneku järgmise finantsraamistiku jaoks, viidaks läbi põhjalik analüüs praeguse finantsraamistiku rahastamisvahendite kasutamise kohta. Kuigi nende ainulaadset rolli erainvesteeringute võimendamisel ning majanduskasvu ja töökohtade loomisel ei saa eitada, on mitmeid valdkondi, kus nende kasutamine ei ole tulemuslik turuvõimaluste puudumise tõttu;

58. rõhutab vajadust luua õige tasakaal tavapärase toetuste ja uuenduslike rahastamisvahendite vahel. See tähendab praktikas kasulikuks osutuvate rahastamisvahendite paremat kasutamist ja alternatiivsete võimaluste väljapakumist vastupidistel juhtudel. Üldiselt peaks rahastamisvahendite kasutamine jääma liikmesriikide valida, eelkõige ühtekuuluvusprogrammide puhul. Sobiv kombinatsioon ELi madalama kaasrahastamismääraga toetustest peamiselt riiklike prioriteetide jaoks ning ELi kõrgema kaasrahastamismääraga toetustest ELi ja piirkondlike prioriteetide jaoks, tõhusate rahastamisvahendite laialdasem kasutamine ja keskendumine Euroopa lisaväärtusele – need näivad üheskoos pakkuvat lahendust probleemile, kuidas muuta ELi eelarve tõhusaks ja tulemuslikumaks väiksemate vahendite juures;

Menetluste lihtsustamine

59. järeltab, et tänase ELi peamine väljakutse ei ole ideede või lahenduste puudus, vaid otsustusprotsessi aeglus ja jäikus. Menetluste lihtsustamine ja suurem paindlikkus peavad seepärast olema esimene otsustamisele kuuluv aspekt eelseisva finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste käivitamisel;

60. tervitab avalikku konsulteerimist selle finantsmääruse muutmise osas, mida kohandatakse ELi üldeelarvele ja soovib teha koostööd, et esitada menetluste lihtsustamiseks ettepanekuid, mis lähtuvad kõnealuses valdkonnas täheldatud probleemidest;

Konkreetsed märkused

61. rõhutab, et uue põlvkonna Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide väljatöötamisel järgmiseks mitmeaastaseks finantsperioodiks on vaja kaasata SKPd täiendavaid meetmeid, nagu märgiti komitee hiljutises arvamuses „Territoriaalse arengu näitajad – SKP täiendamine“;

62. leiab, et järgmises finantsraamistikus tuleks pöörata rohkem tähelepanu maapiirkondade ja kohalikule arengule, kehtestades eelkõige erimeetmed hõredalt asustatud piirkondade jaoks, kuna investeeringud kohalikesse ja maapiirkondade programmidesse hoiavad sotsiaalse struktuuri elus ja loovad tõendatult mitmekordistavat mõju, andes asjaomastele piirkondadele võtmerolli investeeringute haldamisel. Kuigi tõendid näitavad, et investeeringutasuvus võib olla äärealadel suurem kui põhiapiirkondades, tuleb komitee meelde, et majandusliku tasuvuse kriteeriumitest üksi ei piisa vahendite jagamise otsuste tegemiseks ja et poliitilised ja sotsiaalsed kriteeriumid on hädavajalikud. Samuti tuleb Euroopa territoriaalse koostöö programme enam väärtustada ja paremini integreerida ühtekuuluvuspoliitika meetmetesse tervikuna, arvestades nende lisaväärtust ühise Euroopa identiteedi väljakujundamisel;

63. soovib juhtida tähelepanu LIFE programmide tähtsusele ja nende asjakohasele rahastamisele järgmise finantsraamistiku raames. LIFE programm kujutab endast olulist vahendit, mille abil rahastada ja mobiliseerida kohalikke ja piirkondlikke keskkonna- ja kliimameetmeid ja Euroopa lisaväärtust omavaid projekte. LIFE projektid on tõendanud oma suurt väärtust katalüsaatorina teiste ELi vahendite mobiliseerimisel.

64. peab vajalikuks pöörata suuremat tähelepanu demograafilise arengu tagajärgedele Euroopa Liidus. Komitee kutsub sellega seoses komisjoni üles kasutama ära 2020. aasta järgset mitmeaastast finantsraamistikku, et tulla toime demograafiliste väljakutsetega, arvestades uute vahendite kavandamisel ja poliitiliste otsuste tegemisel demograafilist olukorda piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning selle arengut;

65. kordab sellega seoses, et kohaliku arengu rahastamiseks ELi eelarvest on praegu olemas lausa 20 eri ELi vahendit. Integreeritud kohaliku arengut ja ühist strateegilist raamistikku käsitlevad sätted kehtivates Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide määrustes on selgelt ebapiisavad, et vältida kattumist ja tagada realselt integreeritud rahastamine viiest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist. Seetõttu peaksime taotlema järgmist:

-
- lihtsam ja konsolideeritud ELi rahastamisvahend, mis on konkreetselt suunatud piirkondlikule ja kohalikule arengule;
  - kohalike kogukondade initsiatiivi soodustamine, et nad arendaksid välja oma asukohapõhised lähenemisviisid;
  - nii fondihalduse vertikaalse struktuuri kui ka horisontaalse kapseldumise vähendamine komisjonis ja ministriumide tasandil;
  - liikumine tulemusele orienteeritud aruandluse ja paindlikuma auditeerimiskorra poole.

Brüssel, 15. juuni 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse teemal „Toidujäätmed“

(2017/C 017/06)

Raportöör: Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE)

Lapinlahti vallavolikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus: ülevaade üldisest olukorrast ja määratlused

1. peab toidujäätmeid ja toidu tootmisel, töötlemisel, turustamisel ja tarbimisel tekkivaid jäätmeid tõsiseks ülemaailmseks probleemiks, mis takistab oluliselt majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase arengu eesmärkide saavutamist. Probleemi saab lahendada üksnes eri valitsustasandeid ja poliitikavaldkondi hõlmava laiaulatusliku ja sihipärase koostöö abil. Kodanikuühiskond ja ettevõtjad peavad olema täielikult kaasatud võetavatesse meetmetesse;
2. peab vastuvõetamatuks praegust olukorda, ⁽¹⁾ milles
  - kuni kolmandik inimtarbeks mõeldud toodangust läheb kaotsi tootmisprotsessi eri etappides (tooraine, pooltöödeldud või valmistootena);
  - igal aastal toodetakse 28 %-l kogu maailma haritavast maast (1,4 miljonit hektarit) toitu, mis läheb raisku;
  - kasutamata jäävatest toodetest tulenev kliimamõju protsessi eri etappides on 3,6 Gt CO₂-ekvivalenti (jättes arvesse võtmata maakasutusviisides toimuvatest muutustest põhjustatavad heitkogused);
  - raiskavad tootmis- ja tarbimistavad põhjustavad maailma veevarude väga suurt kadu, ohustavad elurikkust tarbetult ülesharitud ja ebatõhusate põllumaa-alade näol, kurnavad maad ja vähendavad oluliselt teisi taastumatuid loodusvarasid;
  - tootmisahelas kaotsi mineva ja tootena raisatud toidu suur hulk kahjustab põllumajanduse ja toidutootmise väärtust ning moonutab toiduainete väärtusahela õiglast jaotumist kõigi toiduahelas osalejate, ka tarbijate seisukohast: toidujäätmetest tekkiv rahaline kahju on hinnanguliselt 1 000 miljardit USA dollarit, nendest põhjustatud keskkonnakulud 700 miljardit USA dollarit ja sotsiaalkulud 900 miljardit USA dollarit;
3. soovib käesoleva omaalgatusliku arvamuse abil toetada ja tugevdada kogu rahvusvahelise üldsuse ning ÜRO ja selle valdkondlike organisatsioonide jõupingutusi olukorra parandamiseks, eelkõige säästva arengu eesmärkide 2 ja 12 („Nälja kaotamine“ ja „Vastutundlik tootmine ja tarbimine“) saavutamiseks, mis on suunatud toidujäätmete koguse vähendamisele poole võrra 2030. aastaks ⁽²⁾;
4. leiab, et Euroopa Komisjoni algatused ressursitõhususe ja ringmajanduse valdkonnas annavad hea võimaluse töötada välja ka algatusi ja õigusnorme, mille abil parandada toiduainete tootmise ja tarbimise jätkusuutlikkust;

⁽¹⁾ Olukorda kajastavad arvud põhinevad ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 2013. aasta aruandel „Food wastage footprint – Impacts on natural resources“ („Toidu raiskamise jalajälg: loodusvaradele avaldatav mõju“).

⁽²⁾ Eelkõige vahe-eesmärgid 12.3 (toidujäätmete vähendamine poole võrra 2030. aastaks elaniku kohta kogu maailmas kaubanduse ja tarbijate tasandil ning toidu raiskamise vähendamine tootmis- ja turustamisahelates) ja 12.5 (jäätmete märkimisväärne vähenemine 2030. aastaks jäätmete tekke vältimise ning nende vähendamise, ringlussevõtu ja korduskasutamise teel) nõuavad mitmetasandilise valitsemise raames välja töötatud programme ja meetmeid. Säästva arengu eesmärk nr 2 on suunatud nälja kaotamisele, toiduga kindlustatuse saavutamisele, tootmise parandamisele ja säästvatele põllumajandusele, mida kõike saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused edendada nii oma territooriumidel kui ka ülemaailmsel tasandil.

5. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et kehtestada kõnealuse valdkonna jaoks ühtne terminoloogia ja ühtsed määratlused Euroopa tasandil, ning julgustab osalema rahvusvahelises dialoogis ja seda mõjutama ning kaasama rahvusvahelised tähelepanekud ja soovitud ELi tegevusse. See lihtsustaks probleemide kindlakstegemist ja võrdlemist ning nende arvessevõtmist ELi õigusaktides ning koostöös kaubandus- ja arengupartneritega⁽³⁾. EL on muu hulgas ühtne turg ja tal on ühine põllumajanduspoliitika. Seega on vaja ühiseid kontseptsioone, menetlusi ja võrreldavaid näitajaid. Sel viisil võiks luua võrdluskrITERIUMID, mille alusel saaks võrrelda toidujäätmete vähendamist ja nende tekke vältimist piirkondlikul tasandil ja piirkondade vahel.

Euroopa Liidu poliitikameetmed

Euroopa Regioonide Komitee on arvamisel, et ELi enda ja koos liikmesriikidega võetavad ühised poliitikameetmed pakuvad palju võimalusi toidujäätmete probleemi lahendamiseks:

6. Ettepanekus *jäätmeid käsitleva direktiivi (2008/98/EÜ)* muutmiseks viidatakse jõupingutustele veelgi vähendada jäätmeteket, sh toidujäätmete teket.

7. Ühises *põllumajanduspoliitikas* tuleks senisest jõulisemalt edendada seda, et ressursitõhusat toiduainete tootmist ning loodus- ja keskkonnakaitsele suunatud tegevust mõistetak omaette tegevusvaldkondadena. Põllumajandustootmine toetuse saamiseks ja tootmistegevuse piiramine toovad endaga kaasa väikese saagikuse ja saagi koristamata jätmise, mistõttu lähevad kaduma nii lõpptulemus kui ka selleks tehtud jõupingutused.

8. *Kaubandus- ja tarbijakaitsepoliitikas* tuleks nii siseturul kui ka väliskaubanduses edendada selliseid lepingulisi tavasid ja menetlusi, mis vähendavad raiskamist. Nii on nt jaekaubanduses kasutusel olevad pakendisuurused ja toiduainete kuju ja suurust reguleerivad standardid oluline söömiskõlbliku toidu raiskamist soodustav tegur. Pakendamata toodete müügi edendamine majapidamistes kasutatavates ringluses võetavast materjalist anumates, millega vähendatakse kulusid tarbija jaoks, võib aidata kaasa sellele, et tarbijad õpivad ostma ainult vajaliku koguse valmispakendi asemel, mis on sageli liiga suur või pakub huvi soodushinna tõttu.

9. *Tarbijakaitse ja rahvatervise* edendamiseks kindlaks määratud säilivusajad ja vastavad märgistused ei ole kõigi toodete puhul asjakohased ning neist tulenevalt visatakse söömiskõlblikku toitu asjatult ära. Komisjonil on oluline roll selle otsustamisel, kas võiks koostada suunised ressursside paremaks kasutamiseks näiteks seoses toiduainete annetamisega heategevuslikele organisatsioonidele ja toidupankadele ning aegunud toidu kasutamise loomasöödana, võttes arvesse toiduohutuse nõudeid. Oluline on harida kõiki sidusrühmi, tootjaid, jaemüüjaid ja tarbijaid, et parandada säilivusaegade märgistuste tähendusest arusaamist. Näiteks on vaja selgitada märgistust „parim enne“, mis ei tähenda, et toiduained muutuvad pärast pakendil märgitud kuupäeva mürgiseks.

10. *Arengupoliitikas* peab Euroopa Liit koos teiste suurte arengu rahastajatega taotlema piirkondlike majandus- ja kaubanduskoostöölepingute sõlmimist, tootmist ja tarbijaid paremini ühendavate menetluste loomist, taristu ja tehnoloogia parandamist ning eriti loodusvarade ja põllumajandussektori säästvat arendamist. Selles kontekstis võivad olla oluliseks vahendiks õiglase kaubanduse programmid, eelkõige need, mida toetavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Oluline on edendada kohalike turgude toimimist ja kohalike toodete turulepääsu, muu hulgas ka väliskulude sisestamist kasutades (nt toidu transportimine).

⁽³⁾ Erinevad määratlused ja arvutusmeetodid võivad viia erinevate järeldusteni. ÜRO toidu- ja põllumajandusorganisatsiooni (FAO) kohaselt tähendab toiduainete kadu (*food loss*) toidu koguse või kvaliteedi vähenemist, mis kajastub kogu inimtarbeks toodetud, ent inimeste poolt söömata jäänud toidu toiteväärtuses, majanduslikus väärtuses ja toiduohutuses. Toidujäätmed (*food waste*) on seevastu üks osa toiduainete kaost ning nende all mõeldakse inimtoiduks ettenähtud ohutute ja toitvate toiduainete äraviskamist või nende alternatiivset (mitte toiduna) kasutamist toiduainete tarneahelate kogu ulatuses. (FAO, 2014) http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/save-food/PDF/FLW_Definition_and_Scope_2014.pdf. ELi projektis „Fusions“ määratleti 2014. aastal toidujäätmed (*food spill*) kui mis tahes toit ja toidu söömiskõlbmatu osa, mis kaob toiduahelast kasutamata.

11. Meetmed puudust kannatavate inimeste abistamiseks peaksid ka edaspidi hõlmama toiduabi osa ja nende abil tuleb parandada ühendusi abiorganisatsioonide ja kohalike tootjate ning kaubandusettevõtjate ja toitlustusasutuste vahel, nähes ette ka lühikese aegumistähtjaga toiduainete otsemüügi „sümboolse“ hinna eest, tingimusel et tagatakse inimväarikus ja isikupuutumatus kaitse sellise toetuse saajatele või selliste toiduainete ostjatele. Koostöö kolmanda sektoriga peaks põhinema lähimusel, keskendudes kohalikele võrgustikele ning annetustele ja kojutoimetamisele, mis tuleks korraldada üksikutes linnades ja valdades või nende võrgustikus, vältides võimalikkuse piires annetatud toiduainete ladustamist ja jaotamist suurtes piirkondlikes võrkudes. Toiduainete mitmekesistamine ning kohalike ja hooajaliste toodete kaasamine programmidesse vähendavad raisatava toidu hulka ⁽⁴⁾.

12. Riigihankeid reguleerivates õigusaktides võiksid sisalduda ka eeskirjad, mille eesmärk on toidujäätmete vähendamine ja nende tekke vältimine.

Ettepanekud praktilisteks meetmeteks piirkondade ning linnade ja valdade seisukohast

Euroopa Regioonide Komitee

13. tuleb Euroopa Komisjonile meelde oma varasemat taotlust seada konkreetsemad eesmärgid toidujäätmete vähendamiseks 30 % võrra 2025. aastaks ⁽⁵⁾ ja soovib komisjonil välja töötada ühtsed arvestusmeetodid toidujäätmete vähendamise eesmärkide kontrollimiseks;

14. toetab Euroopa Komisjoni pühendumust edendada säästva arengu eesmärkide saavutamist asjakohaste sammude, sidusrühmade kaasamise, väärtuslike ja edukate innovatsioonilahenduste ning asjaomaste võrdlusaluste levitamise abil ⁽⁶⁾;

15. kutsub komisjoni üles kaaluma võimalust seada konkreetset miinimumeesmärgid toidutarneahela kõigi etappide ehk tootmise, töötlemise, turustamise ja levitamise, toitlustamise, kodumajapidamiste ja jäätmekäitluse jaoks. Eesmärgid võiksid tuleneda ELi ühistest üldeesmärkidest, mille saavutamiseks tuleks koostada riiklikud programmid ja kehtestada riigipõhised eesmärgid, tuginedes igas mainitud etapis iga riigi eripärale, nagu seda on tehtud muu hulgas kliimapolitikas. Selleks et võtta arvesse tehnilist, majanduslikku ja keskkonnavalast konteksti, peaks riiklike programmide ja kavade koostamine toimuma kõigi valitsustasandite koostöös;

16. soovib Euroopa Komisjonil rajada eri valitsustasandeid ja valdkonna asjaomaseid osalejaid koondav Euroopa platvorm toidujäätmete tekke vältimiseks, vähendamiseks ja jäätmekäitluse tõhustamiseks ning väljendab oma huvi osaleda praktiliste meetmete võrdlemise ja parimate tavade levimisega seotud tegevuses;

17. kutsub Euroopa Komisjoni üles toetama ja julgustama ELi liikmesriikides toidukaupade jaemüügi sektori ja heategevuslike organisatsioonide vaheliste lepete sõlmimist (nt hiljutine algatus Prantsusmaal, kus võeti vastu seadus, millega keelatakse suurtel poodidel visata ära kvaliteetset toitu, mille realiseerimistähtaeg hakkab lähenema, ning hävitada müümata jäänud tarbimiskõlblikku toitu). Toidu annetamise suuniseid vajavad ka tööstus ja heategevuslikud organisatsioonid, et selgitada vastutusega seonduvaid küsimusi ning julgustada ettevõtteid kaasama ümberjagamise mehhanismid oma tarneahela protsessidesse. Samalaadsed menetlused tuleks luua ka toiduainetesektori teistes valdkondades, nagu toitlustus- ja turismiteenused. Ohutuse ja tervishoiuga seotud küsimusi tuleks hinnata kõigis rakendusvaldkondades vastavalt neile kohandatud kriteeriumidele;

18. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles looma tõhusad teised tarneahelad (sotsiaalsete toidupoodide eeskujul) toiduainetele, mis eemaldatakse või võetakse esmaselt jaotamiselt tagasi, ning tagama ebasoodsas olukorras olevatele inimestele juurdepääs endiselt kõlblikele toiduainetele. Komitee soovib suurendada heategevuslikele organisatsioonidele ja toidupankadele eraldatavat toetust, et parandada nende tegevusvõimet;

19. juhib tähelepanu ka kalade tagasiheitele, mis kujutab endast ühte olulist toidu raiskamise allikat; kutsub Euroopa Komisjoni üles kavandama terviklikku kava (soovitused/suunised) kaaspüügist tulenevate kalatoodete töötlemisele ja turustamisele. Asjaomane kava peaks sisaldama soovitusi, kuidas kasutada soovimatut, kuid inimtarbimiseks kõlblikku saaki;

⁽⁴⁾ Komitee kordab oma varasemat seisukohta enim puudust kannatavatele isikutele suunatud Euroopa abifondi (FEAD) määruse sisu kohta.

⁽⁵⁾ Komitee resolutsioon „Jätkusuutlik toit“.

⁽⁶⁾ COM(2015) 614 final.

20. kutsub tootlustusteenuseid osutavaid kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles koostama oma programmid toidujäätmete tekke vältimiseks ja tekkinud toidujäätmete tõhusaks käitlemiseks. Komitee kutsub üles tagama, et ametiasustustele tootlustusteenuseid osutavad ettevõtted rakendaksid samu meetmeid ⁽⁷⁾;

21. toonitab, et on oluline edendada heade tavade laiaulatuslikku jagamist. See peaks seisnema eelkõige selliste programmide edendamises, mille abil toetatakse kohalike tootjate turustatavate toodete kohapeal tarbimist lühikeste tarneahelate ja ka annetuste kaudu. Tänu omandatud kogemustele võib heade tavade meetodi kasutamine soodustada ka asjakohaste meetmete võtmist, sest kohalikele omavalitsustele pakutakse sellise arendusprogrammi elluviimiseks piisavat teavet, julgustades neid, kes ei ole sel suunal veel edusamme teinud;

22. soovib võimaluse korral kasutada kohalikke ja piirkondlikke ning hooajalisi tooteid tootlustusteenuste (sh avaliku sektori tootlustusteenused, turismitaristud, samuti külalistemajad, restoranid ja muud sellise tegevussuunaga asutused) toorainena ning kutsub üles propageerima kohapeal toodetud toiduainete kasutamist tootmis- ja tarbimisahela lühendamiseks, mille tulemusel väheneb töötlemistasandite arv ja seega ka eri etappides tekkivate jäätmete hulk;

23. soovib viia toidutööstus-, tootlustamis- ja majutusettevõtetes sisse hea tava juhised, mille eesmärk on tooted optimaalselt ära kasutada, nii et toidu ülejäägid suunataks sotsiaalsesse projektidesse tõhusate jaotusvõrkude kaudu ja kõigi vajalike tagatistega, nii et neid saaksid kasutada sotsiaalvaldkonna asutused ja vähem kindlustatud perekonnad;

24. kutsub põhiharidust ja muid haridusteenuseid korraldavaid kohalikke omavalitsusi ja piirkondlikke ametiasutusi üles lisama toidujäätmete probleemi ja selle leevendamise õppekavva, näiteks teemapäevade, õppekülastuste ja oma koolisööklaga tutvumise näol või õpilaste ja tootlustusteenuste teiste klientide osalemise kaudu tootlustusteenuste arendamisel. On oluline, et võimalikult palju õpilasi ja üliõpilasi saaks õpingute osana hea ülevaate toiduainete tootmise ja tarbimise mõjust majandusele, keskkonnale ning sotsiaalselt ja eetilisel jätkusuutlikele tarbimisharjumustele.

Samuti tuleb viia ellu üldiselt kõigi tarbijate, mitte ainult õpilaste teavitamise ja harimise kampaaniaid vastutustundliku tarbimise teemal, milles keskendutakse eeskätt toodete ostmisele kooskõlas tegelike vajadustega ning toodete säilitamisele;

25. ergutab lisama toidujäätmete tekke vältimise ja nende vähendamise elukestva õppe kavadesse, mille raames saab välja töötada erinevatele vanuserühmadele kohandatud ja erinevate eluetappidega seonduvaid õppe- ja tegutsemismeetodeid;

26. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles korraldama koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonidega teadlikkuse parandamise kampaaniaid kodumajapidamiste toiduvalmistamise planeerimise tähtsusest;

27. rõhutab kodanikuühiskonna organisatsioonide ja osalejate olulist rolli ja pühendumist eri piirkondades, kus tegeletakse äravisatavate toiduainete kogumise ja jaotamisega. Komitee peab subsidiaarsuse põhimõttest lähtuvalt vajalikuks nende kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning ühiskondlike organisatsioonide tihedamat koostööd, kes vastutavad äravisatavate toiduainete kogumise ja jaotamise eest;

28. soovib jäätmekäitluse eest vastutavatel kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel arendada jäätmete sorteerimise ja ringlussevõtu viise, tuua selgemini välja toidujäätmete osakaalu ning teha kogutud andmed kõigile kättesaadavaks. Sel viisil võib jõuda toidujäätmete kõrgema taaskasutustasemeni, nt biogaasi ja kompostina. Sellel võib olla ka hoogustav mõju piirkondlikule majandusele, tööhõivele ja kohalikele uuendustegevusele;

⁽⁷⁾ Näiteks kehtivad Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees ning Euroopa Regioonide Komitees oma keskkonnajuhtimise eeskirjad ning nende vahel toimub praktiline koostöö üle jääva toidu loovutamisel kohalike organisatsioonide abil edasiseks kasutamiseks.

29. kutsub kõiki komitee liikmeid üles propageerima oma kodumavalitsustes käesoleva arvamuse eesmärgi ja viima ellu oma programme toidujäätmete tekke vältimiseks ja nende vähendamiseks. Tegemist on ühtlasi ühe tõhusaima ja kiireimalt mõjuva vahendiga, mis on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otseses kasutuses, et saavutada ökoloogiliselt ja majanduslikult jätkusuutlik areng.

Brüssel, 15. juuni 2016

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Võitlus radikaliseerumise ja vägivaldse ekstremismi vastu: kohaliku ja piirkondliku tasandi ennetusmehhanismid“

(2017/C 017/07)

Raportöör: Bart SOMERS (BE/ALDE) Mecheleni linnapea ja Open VLD fraktsiooni esimees Flaami parlamendis

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

SISSEJUHATUS

1. tunneb heameelt Euroopa Parlamendi resolutsiooni eelnõu üle ELi kodanike vägivaldse radikaliseerumise ja terroriorganisatsioonide poolt värbamise ennetamise kohta ning parlamendi väliskomisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamuste üle;
2. rõhutab, et võitlus terrorismi vastu ning ELi kodanike vägivaldse radikaliseerumise ja terroriorganisatsioonide poolt värbamise ennetamine kuulub küll endiselt peasjalikult liikmesriikide pädevusse, kuid tõhusate meetmete võtmisel on keskne tähtsus ka kohaliku, Euroopa ja rahvusvahelise tasandi koostööl. Komitee on šokeeritud radikaliseerunud ja halastamatute isikute toime pandud hiljutistest terrorirünnakutest ja avaldab oma sügavat kaastunnet ohvritele ning nende sõpradele ja pereliikmetele. Komitee rõhutab, et need sündmused osutavad taas kord pakilisele vajadusele teha Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil koostööd võitlemaks vägivaldse radikaliseerumise ja rahvusvahelise terrorismi vastu. Komitee on veendunud, et kõigi tasandite turvalisuse ja õiguskaitse eest vastutavate asutuste, aga ka sotsiaalsete osalejate, kodanikuühiskonna ja eri valitsustasandite vahel on vajalik märksa ulatuslikum teabevahetus ja koostöö, et kaitsta avatud, sallivate, kaasavate ja mitmekesiste ühiskondade väärtusi ja ennetada vägivalda;
3. rõhutab, et ei saa lubada ega sallida ühtegi nende väärtustega vastuolus olevat paralleelset ühiskonnamudelit;
4. innustab Euroopa ja riiklikke asutusi jagama nii palju kui võimalik luureteavet kohalike ametiasutustega, kahjustamata seejuures julgeolekut;
5. peab vajalikuks tegeleda vägivaldse radikaliseerumise küsimusega, kuna see kujutab endast ohtu Euroopa kodanikele, aga ka Euroopa universaalsetele väärtustele, mis põhinevad tema kultuurilisel ja humanistlikul pärandil;
6. seoses sellega rõhutab, et kooselamine nõuab haridusalaseid jõupingutusi tagamaks, et ELi kogukondade liikmed jagavad demokraatia, õigusriigi ja inimväärikuse põhimõtteid;
7. palub komisjonil, liikmesriikidel, kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, kodanikuühiskonnal ja konkreetselt teaduskogukonnal süvendada oma jõupingutusi ja eelkõige riigi/valdkonnaülest koostööd, et viia läbi uuringud vägivaldse radikaliseerumise peamiste põhjuste, protsessi ning mitmesuguste mõjude ja tegurite osas, mis viivad vägivaldse radikaliseerumiseni, et oleks võimalik välja töötada vahendid, mille abil saavad liikmesriigid ja EL arendada tõenditel põhinevat poliitikat;
8. juhib tähelepanu tõsiasjale, et vägivaldne radikaliseerumine on rahvusvaheline nähtus ning õppida on võimalik kogemustest maailma paljudes teistes osades. Komitee tervitab sellega seoses valdkonnaüleste võrgustike – nt tugevate linnade võrgustik (*Strong Cities Network*) – loomist ja olemasolevate võrgustike laiendamist, mille eesmärk on veelgi tugevamini ühendada linnu ja teisi kohalikke omavalitsusi rahvusvahelistel tasandil, et tõhustada kohaliku tasandi lähenemisviise vägivaldse ekstremismi ennetamisel. Komitee rõhutab vajadust arendada välja ELi võrgustik, et saavutada ELis tugevam kohaliku ja piirkondliku tasandi koostöö võitluses radikaliseerumise, vägivaldse ekstremismi ja terrorismi vastu. Lisaks sellele innustab komitee radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustikku ning strateegilist teabe- ja nõustamiskeskust jätkama tõhusate ennetusmeetmete väljatöötamist, eeskätt parandades kohalikul tasandil radikaliseerumise märkide varajast tuvastamist, astudes teabevahetusstrateegiate abil vastu retoorikale ning töötades välja tõhusaid rehabiliteerimisprogramme;

9. nendib, et Euroopas on juba mitmeid vahendeid, millega saab võidelda Euroopa kodanike vägivaldse radikaliseerumise vastu, ja et EL ja selle liikmesriigid peavad neid vahendeid täielikult ära kasutama ning püüdma neid tõhustada, et need vastaksid ELi ja liikmesriikide ees praegu seisvatele väljakutsetele;

10. rõhutab põhjustega tegelemise tähtsust, et tulla toime radikaliseerumise ja terroriorganisatsioonide poolt värbamise probleemiga, tugevdades ennetusmeetmeid eelkõige interneti kontrollimise teel ning dialoogide kaudu usukogukondade ja usujuhtidega, samuti kohtumiste, teabepäevade, teavitusmeetmete ja kodanikuühiskonna teadlikkuse üldise suurendamise kaudu;

11. juhhib seejuures tähelepanu Euroopa radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku (Radicalisation Awareness Network, RAN) ja hiljuti loodud tippkeskuse olulisele rollile Lisaks sellele tervitab komitee Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Madalmaade tehtud edusamme;

12. rõhutab, et Euroopa radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik peaks tegema täiendavaid jõupingutusi väiksemate linnade ja kogukondadeni jõudmiseks, et võimaldada väiksematele üksustele võrdne juurdepääs võrgustikule;

Radikaliseerumise mõiste määratlemine

13. kutsub Euroopa Komisjoni üles leppima kiiresti kokku vägivaldse radikaliseerumise ühises määratluses, mis on lähtepunktiks eri riikide senisest kooskõlastatavale lähenemisviisile koos kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panusega, võttes arvesse ka asjaolu, et iga liikmesriigi kogemus on suurel määral mõjutatud ainulaadsetest poliitilistest, kultuurilistest ja õiguslikest asjaoludest;

14. mõistab – „vägivaldse radikaliseerumise“ üldiselt tunnustatud määratluse puudumisel – radikaliseerumise all nähtust, mille puhul peavad inimesed vägivalda kasutamist õigustatuks ja/või kasutavad vägivalda oma poliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Need on eesmärgid, mis rikuvad demokraatlikku õiguskorda ja selle aluseks olevaid põhiõigusi;

15. on seisukohal, et vägivaldse radikaliseerumise näol on tegemist ideoloogilise võitlusega, kus radikaliseerunud isikud ja rühmitused tahavad vägivaldselt kukutada Euroopa mudelit, mille aluseks on inimõigused, sõnavabadus, usu- ja veendumusvabadus, õigusriik, sooline võrdõiguslikkus ja mittediskrimineerimise põhimõte, et toetada oma seisukohti, mis ei ole nende väärtustega kooskõlas;

16. toonitab, et vägivaldne radikaliseerumine on keerukas ja arenev nähtus, mis põhineb mitmesugustel üleilmsetel, sotsioloogilistel, poliitilistel ja geopolitilistel, aga ka isikupõhistel teguritel ning mida ei saa käsitleda neid arvesse võtmata. Samuti märgib komitee, et hiljutine muret tekitav suundumus näib olevat see, et mitte ainult erinevate äärmuslike veendumustega radikaalid ei ürita õhutada järjest suuremat hulka inimesi vägivaldsele, vaid et mõned rühmad üritavad sihikindlalt värvata radikaliseeruma kriminaalse taustaga isikuid, kellel on kogemusi vägivalda kasutamise;

17. hoiatab, et vägivaldsele radikaliseerumisele värbamine toimub järjest enam kinniste uste taga, veebikeskkondades/foorumites, kus leidub rohkelt vägivaldsele ideoloogiale keelitavaid veenvaid sõnumeid ja kus need jõuavad paljude sellistele sõnumitele vastuvõtlike inimesteni;

18. rõhutab, et vägivaldne radikaliseerumine ei vasta ühele konkreetsele profiilile, vaid mõjutab mehi, naisi ja eriti noori Euroopa kodanikke, kes on pärit kõigist ühiskonnakihtidest ning kelle ühine tunnusjoon on sageli ühiskonnaga pahuksiks olemine seoses identiteedikriisi, väidetava või reaalselt kogetud ebaõigluse, diskrimineerimise või sotsiaalse tõrjutusega;

19. juhhib tähelepanu asjaolule, et paljudel juhtudel on tegu Euroopa kodanikega, kes on Euroopas sündinud ja koolis käinud, kuid kes siiski otsustavad vägivaldselt radikaalse ideoloogia kasuks;

20. hoiatab, et terrorismi ja vägivaldse radikaliseerumise tõttu esineb sageli usundite stereotüüpset käsitlemist, mida teine pool kasutab omakorda radikaliseerumise õigustusena, sh neonatsistlik ja neofašistlik liikumine, koos sellega kaasnevate vihakiritegude ja vihakõnega, mida kannustavad rassism, ksenofoobia ja muusugune sallimatus arvamuste, veendumuste või usutunnistuste vastu;

21. tõdeb, et vaatamata asjaolule, et õigustatult on ELi liikmesriikide peamiseks välja toodud julgeolekuprobleemiks konfliktipiirkondadesse ja sealt tagasi liikuvad fundamentalistid, ei saa vägivaldset radikaliseerumist siduda üheainsa ideoloogia või usundiga, vaid see võib tekkida erinevate ideoloogiate või usundite rüpes ja mis tahes usundi kuritarvitamisel ning et vägivaldse radikaliseerumisega võitlemisel ei tohi piirduda islami fundamentalistliku radikaliseerumisega;

22. toonitab, et poliitiline tahe kõigil valitsustasanditel on keskse tähtsusega vahend võitluses vägivaldse radikaliseerumise vastu; see tähendab ka vajadust õppida nii headest kui ka halbade varasematest kogemustest ning seada avatus koostööks kõigi ühiskondlike jõududega, kes võivad anda oma panuse, poliitilistest mängudest ettepoole;

POLIITILISED SOOVITUSED

Inimõigused ja mitmekesisus kui lähtepunkt

23. on seisukohal, et Euroopa Liidu terrorismivastase võitluse ja vägivaldse radikaliseerumise ennetamise poliitika keskmes peavad olema inimõigused;

24. nõuab, et kõigis liikmesriikide ja ELi poolt vägivaldse radikaliseerumise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks võetavates meetmetes järgitaks tingimata põhiõigusi ja kodanikuvabadusi, nimelt õigust eraelule, õigust andmekaitsele, süütuse presumptsiooni, õigust õiglasele kohtumenetlusele ja nõuetekohasele kohtuprotsessile, sõnavabadust, veendumuste vabadust ja ühinemisvabadust;

25. toonitab, et vägivaldse radikaliseerumise ennetamisel ja selle vastu võitlemisel on kesksel kohal ühiskond, kus austatakse täielikult kõigi elanikkonnarühmade inimõigusi ning järgitakse rahvusvahelisi ja piirkondlikke standardeid, k. a diskrimineerimise, rassismi ja muude sallimatuse vormide vastu võitlemise kontekstis;

26. näeb seejuures Euroopa Liidu demokraatlikke väärtusi vahendina, mis tagab ELi kodanike vabaduse;

27. juhib tähelepanu sellele, et oluline on kaotada kõik vägivaldset radikaliseerumist soodustavad tingimused, alustades rassismi ja diskrimineerimisega. Kuigi rassismi, diskrimineerimise ja vägivaldse radikaliseerumise vahel ei ole ühest suhet ning rassism ja diskrimineerimine ei tohi õigustada vägivaldset radikaliseerumist, eeldab kõigi osapoolte aktiivsel osalemisel põhinev ühiskond järjepideva võrdsete võimaluste ja mittediskrimineerimise poliitika järgimist;

28. kutsub komisjoni üles innustama liikmesriike ja nende kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi järgima aktiivsemat ja sihikindlamat diskrimineerimisvastast poliitikat eelkõige hariduses ning töö- ja eluasemeturul, leides inspiratsiooni ka juba algatatud poliitikast piirkondades, kus rakendatakse selliseid integratsioonimeetmeid nagu detsentraliseeritud vastuvõtmine; Radikaliseerumise terava probleemiga tegelemiseks ongi esmatähtis taotleda tegelikku sotsiaalset ja kultuurilist integratsiooni, mis põhineb konstruktiivsel dialoogil ühiskonna eri rühmade vahel ja haridusel. Selleks tuleb toetada ja väärtustada kõiki kõnealust eesmärki taotlemaid kodanikuühiskonna osalejaid ning tagada neile tingimused, mis võimaldavad neil tegutseda kõige tõhusamal viisil;

29. rõhutab seda, kui oluline on, et nii eri valitsustasandid – Euroopa, riiklik ja piirkondlik – kui ka kodanike kogukonnad Euroopa ja riiklikul tasandil loovad käitumisjuhendid, meetmepaketid või head tavad heade suhete tagamiseks kogukondade, etniliste rühmade, religioonide ja poliitiliste arusaamade vahel, mis võimaldavad paremat vastastikust mõistmist nende osalejate vahel, keda võidakse kaasata konfliktidesse või keda võib ohustada vägivaldne radikaliseerumine. Pärast teoreetilist väljatöötamist on võimalik need ellu viia piirkondlike, riiklike või Euroopa tasandi ametiasutuste toetusel;

30. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste püüdlusi jõuda järele mitmekesisuse valdkonnas tööturul üldiselt;

31. nõuab, et ELi liikmesriigid ja nende kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ühendaksid jõud ELi institutsioonidega edendamaks Euroopa mudelit, kus mitmekesisus on Euroopa sotsiaalse struktuuri lahutamatu osa ja oluline kultuuriline väärtus. Euroopa Liidu põhiõigusi, millega see mitmekesisus tagatakse, nagu sõnavabadus, õigusriik, religiooni ja riigi lahusus, ei tohi mingil juhul kahtluse alla seada – ei radikaalsete rühmituste totalitaarse mõtteviisi kaudu ega vägivaldse radikaliseerumise vastu võitlemiseks võetavate meetmete valguses;

32. toetab tihedas koostöös liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega võetavaid ELi algatusi, et lahendada probleeme linnaosades ja piirkondades, kus vahavad jõudsalt organiseeritud kuritegevuse eri vormid. Need spetsiifilised alad tuleb ühistöös kaardistada, kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete kriteeriumide alusel prioriseerida ja neid täiendavalt toetada. Ebaseaduslike ringkondade vastu, kus toimub rahapesu ja õnestatakse õigusriigi põhimõtet, peavad tõhusalt võitlema politsei- ja õiguskaitseasutused. Nii ei teki linnaosi, kus ei järgita õigusriigi põhimõtet, ei hoolita reeglitest ega seadustest ning demokraatliku õigusriigi alustalad ei ole enam sotsiaalse tegelikkuse ja inimeste isikliku elu vaieldamatu osa. Selline vaakum loob äärmusvõrgustikele kõik võimalused rahaliste vahendite hankimiseks ebaseadusliku tegevuse kaudu, uute liikmete värbamiseks ning demokraatliku õigusriigi õiguspärasuse õõnestamiseks;

33. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles tagama säästva arengu eesmärkide ja nende vastavate sihtmärkide saavutamise, eelkõige seoses eesmärkidega 1, 4, 8, 11 ja 16. Nimetatud eesmärkide saavutamiseks, mille nimel teevad juba koostööd kõik ELi liikmesriigid, võidakse kaotada Euroopas ja kogu maailmas toimuva radikaliseerumise ja ekstremismi peamised põhjused. Tuleb meeles pidada, et säästva arengu eesmärgid kohalduvad ka ELi territooriumile ning maailma kõigi inimeste inimareng tugineb inimväärikusele, kaasatusele, toimetulekuvõimele ja jätkusuutlikkusele. See suund jätkusuutlikule inimarengule ei ole ainuüksi radikaliseerumist ja ekstremismi ennetav meede, vaid tee kõigi elanike kõigi inimõiguste järgimise poole sellel piiratud ressurssidega planeedil;

34. tõdeb, et tähtis on ennetada selliste ebasoodsas olukorras linnaosade tekkimist, milles puudub mitmekesisus ja domineerib üks etnilis-kultuuriline kogukond. Euroopa Komisjon peaks abistama liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kaasatuse kui vägivaldse radikaliseerumise ennetamist toetava vahendi edendamisel ning julgustama liikmesriike eraldama selleks vajalikud vahendid;

35. kutsub komisjoni üles eraldama finantsvahendid, mis võimaldaksid kohalikel omavalitsustel selgitada välja ja omavahel kokku viia inimesed ja võrgustikud, kes on võimelised töötama välja vastupropaganda;

36. on seisukohal, et on oluline arendada moslemikogukonnas välja vastupropaganda ja tõmmata kaasa moslemid, kes on vastu ekstremistide katsetele nende religioon kaaperdada. Komitee kutsub omavalitsusjuhte üles tegema kohaliku moslemikogukonnaga koostööd asjaomase vastupropaganda väljatöötamiseks;

37. palub luua pagulastele ja hiljuti saabunud rändajatele tõelised võimalused elu alustamiseks meie ühiskonnas ja nõustada neid igas liikmesriigis, piirkonnas ja kohalikus omavalitsuses pakutavate konkreetsetele vajadustele kohandatud integratsiooniprogrammide osas, milles on otsustav tähtsus riigikeele oskusel, mis on muu hulgas väärtuste, teadmiste ja ühiste identiteetide vahendaja. Programmides võiks aktiivsemalt pühenduda sellistele teemadele nagu sooline võrdõiguslikkus, religiooni ja riigi lahusus, demokraatia, sallivuse küsimus, kõikidele kodanikele kehtivad õiguslikud põhimõtted ja avalikus ruumis üldkehtivad käitumisreeglid ning nende tagajärjed ühiskonnas praktiliste näidete kujul;

38. kutsub komisjoni üles tegema tõsiseid jõupingutusi selleks, et vähendada etnilist töötust ja koolist väljalangemist koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, keda need küsimused iseäranis puudutavad, kuna need probleemid ja neist tulenev noorte väljavaadete puudumine võivad olla vägivaldse radikaliseerumise oluline kasvulava;

39. julgustab liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi töötama välja poliitikakäsituse, milles oleksid sotsiaalpoliitika (sealhulgas tööhõive, haridus ja koolitus, integratsioon ja diskrimineerimisvastane võitlus), humanitaarabi ja teiste poliitikavaldkondade vahendid kombineeritud spetsiaalsete vägivaldse radikaliseerumise ennetamisele ja selle vastu võitlemisele suunatud meetmetega;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll

40. rõhutab, et otsustavalt tähtis on, et kõik sidusrühmad Euroopa, riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil oleksid teadlikud oma vastutusest vägivaldse radikaliseerumise ennetamisel ja selle vastu võitlemisel;

41. tõdeb, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on oluline roll vägivaldse radikaliseerumise ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, kuna nemad on see valitsustasand, keda nimetatud probleematika kõige esmalt ja kõige sügavamalt puudutab, ning kes on pädevad tegema koostööd teiste selle nähtuse käsitlemisel määravat rolli täitvate osalejatega;

42. rõhutab seda, kui oluline on ette näha ELi vahendid, eelkõige Euroopa linna ja piirkondi silmas pidades, ning innustada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi neid vahendeid kasutama, et rakendada projekte ja programme vägivaldse radikaliseerumise ennetamiseks ning korraldada kampaaniaid konfliktide esilekerkimist põhjustavate probleemide kaardistamiseks ning üldsuse teavitamiseks;

43. on teadlik sellest, et liikmesriikide vahel võivad valitseda suured erinevused selles, mil määral nad kohustuvad tegelema vägivaldse radikaliseerumise ohuga ja ennetama värbamist terroriorganisatsioonide poolt, ning et mõned liikmesriigid on juba rakendanud tõhusaid meetmeid, samas kui teised on selles maha jäänud;

44. nõustub vajadusega hoogustada teabevahetust ja operatiivkoostööd, suurendada edusamme võitluses ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja terrorismi rahastamise vastu. Komitee on lisaks seisukohal, et vaja on luua tõhus vahend nn süvaveebi ja pimevõrgu („deep web“ ja „darknet“) kontrollimiseks, mida kasutatakse tihti radikaalsete ideede levitamiseks ning leiab, et tuleb tugevdada kontrolle välispiiril ohunäitajatele tuginedes;

45. palub komisjonil toetada liikmesriike strateegiate koordineerimisel, jagades nende kohalike ja piirkondlike omavalitsuste käsutuses olevat teavet ja kogemusi, koondades häid tavasid ja oskusi, hinnates võetud meetmeid ning tehes koostööd uute vägivaldse radikaliseerumise vastaste algatuste käivitamisel;
46. kutsub komisjoni üles rõhutama kohalike omavalitsuste olulist rolli vägivaldse radikaliseerumise ja vägivaldse ekstremismi ennetamise valdkonnas ja seda otsustavat rolli toetama, seades esmatahtsale kohale sellise Euroopa tegevusraamistiku loomise vägivaldse radikaliseerumise vastu võitlemiseks kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, millega antakse liikmesriikidele soovitusel nende enda sellekohase poliitika (edasi)arendamiseks;
47. palub komisjonil keskenduda parimate tavade edasisele koondamisele ja avaldamisele suuniste käsiraamatus, mis on muu hulgas juba kättesaadav Euroopa radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku tippkeskuse kaudu, et toetada sageli piiratud suutlikkusega kohalikke omavalitsusi oma kohaliku lähenemisviisi väljaarendamisel;
48. peab vajalikuks, et komisjon toetaks kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi vägivaldse radikaliseerumise vastu võitlemisele suunatud kohalike ja piirkondlike ennetusstrateegiate väljatöötamisel, näiteks luues asjaomastele ametiasutustele võimaluse konsulteerida Euroopa radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku tippkeskuse asjatundjatega. Komitee rõhutab, et oluline on kogemustevahetus kohalike ja piirkondlike omavalitsuse vahel, näiteks parimate tavade ja saadud õppetundide osas;
49. on seisukohal, et vägivaldse radikaliseerumise vastu võitlemise terviklik poliitika koosneb kolmest tasandist: ennetamine (vägivaldse radikaliseerumise ennetamine, näiteks kasvulavade kaotamise kaudu), hoiatamine, sekkumine (spetsiaalne abi inimestele, kellel on oht vägivaldselt radikaliseeruda) ja karistamine (otsustavad õiguslikud meetmed vägivaldse radikaliseerumise vastu);
50. peab oluliseks, et riikide valitsused ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused investeeriksid vägivaldse radikaliseerumise vastases võitluses konkreetsetesse ennetus- ja sekkumismeetmetesse, selle asemel et viia ellu üksnes reageerimisele ülesehitatud karistuspoliitikat. Samuti on oluline rahastada uurimisprogramme, et mõista radikaliseerumise algpõhjuseid ja selle vastu võitlemise viisi;
51. leiab, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja kohalikel sidusrühmadel on oluline roll vägivaldse radikaliseerumise ennetamisele ja selle vastu võitlemisele suunatud projektide arendamisel, mis on kohandatud nende kogukonnale või organisatsioonile, ning toonitab vajadust paljude sidusrühmade ja sektorite osalust ja konsulteerimist hõlmava lähenemisviisi järele. Vägivaldne radikaliseerumine on valdkonnaüleline probleem, mis eeldab valdkonnaüleseid lahendusi. Seepärast julgustab komitee tihedat koostööd kodanikuühiskonna osalejate vahel kõigil valitsustasanditel ja suurendama koostööd kohapeal tegutsevate osapoolte, nt ühenduste ja valitsusväliste organisatsioonide vahel;
52. rõhutab erinevate kogukondade, liidrite ja ekspertidega peetava kultuuridevahelise dialoogi olulisust esmajoones selleks, et oleks võimalik vägivaldset radikaliseerumist paremini mõista ja seega ka seda paremini ennetada;
53. on seisukohal, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja kohalikel osalejatel on ülioluline roll oma kohaliku kogukonna või organisatsiooni jaoks kohandatud vägivaldse radikaliseerumise ennetamise ja sellevastase võitluse projektide väljatöötamisel;
54. peab sellega seoses vältimatult vajalikuks viia sisse erikoolitus nn eesliinil ja kohapeal töötajate jaoks, mis võimaldaks neil märgata murettekitavaid muutusi käitumises ning nõuetekohaselt juhendada noori, kes võivad olla vägivaldse radikaliseerumise suhtes vastuvõtlikud;
55. peab hädavajalikuks ka erikoolitusi eri valitsustasandil tegutsevate otsuselangetajate ja poliitikute jaoks, et suurendada nende teadlikkust tõhusa ennetava lähenemisviisi tähtsusest ning vajadusest siduva teabevahetuse järele selles küsimuses;
56. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike teavituskampaaniate korraldamisel, et suurendada noorte ja noorte täiskasvanute teadlikkust vägivaldse radikaliseerumisega seotud probleemidest, edendades seejuures nende kriitilist mõtlemist;
57. peab hädavajalikuks, et iga liikmesriik looks radikaliseerumise tuvastamiseks vajalikud struktuurid, mille ülesandeks on strateegiline teabevahetus ja vastupropaganda, mis on kohandatud iga riigi ja selle elanikkonnarühmade tegelikkusele. Tuleb pakkuda suunamist ja individuaalset juhendamist radikaliseerumise ohus inimestele ning luua perede, sõprade, õpetajate ja teiste kontaktisikute jaoks kontaktpunkt, kuhu teatada võimalikust radikaliseerumisest ja kust saada juhiseid sellele reageerimiseks. Sellised struktuurid tuleks välja arendada tegevust Euroopa, riigi, kohaliku ja piirkondliku tasandi vahel tihedalt kooskõlastades;

58. peab vajalikuks, et individuaalsed mentorlusprogrammid oleksid nõuetekohaselt kooskõlas juhendatava inimese elu ja keskkonnaga, mistõttu on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, samuti probleemiga vahetult tegelevate sotsiaalvaldkonna asutuste osalemine selliste programmide väljatöötamisel otsustava tähtsusega. Komitee on sellega seoses seisukohal, et spordi-, kultuuri- ja haridusasutused võivad siin toimida integreerumistakistusi vähendava raamistikuna;

59. märgib, et valitsusest sõltumatud selle valdkonna ühendused ja organisatsioonid võivad saavutada radikaliseeruvate kodanike ühiskonda taasintegreerimisel suurepäraseid tulemusi;

60. peab oluliseks edendada haridusprogramme, mis soodustavad kriitilist vaimu ja avatud suhtumist ning edendavad meie demokraatliku õigusriigi aluseks olevaid teadmisi ja põhimõtteid;

61. on arvamusel, et pärast kohtuprotsessi ja vanglast vabanemist tuleb tagasipöördujatele pakkuda ka tugimeetmeid, et nad saaksid ühiskonda taasintegreeruda. Ka vanglate jaoks tuleb välja töötada tõhus strateegia radikaliseerumise avastamiseks ja selle vastu võitlemiseks;

62. juhib tähelepanu asjaolule, et radikaliseerumisvastaste ennetusmeetmete ja radikaliseerunud vangide kohtlemise valdkonna eksperdid peavad tegutsema kooskõlas iga riigi riiklike julgeolekustandarditega. Seoses sellega rõhutab komitee tungivat vajadust luua integreeritud ja kooskõlastatud sekkumisala, kus ennetus- ja terrorismivastase võitluse meetmed ning vanglapersonal toimivad sidusalt ja kooskõlas põhimõtetega, mis on määratletud selgete julgeolekustandardite ja -mudelite alusel;

63. kutsub komisjoni tungivalt üles uurima, kuidas on võimalik kontrollida neid individuaalseid mentorlusprogramme kui vägivaldse radikaliseerumise vastase võitluse meetet tagamaks, et tähelepanu ei ole suunatud vaid vägivaldse radikaliseerumise tuvastamisele, vaid ka inimeste taasintegreerimisele ühiskonda;

64. rõhutab, kui tähtis on ühendada individuaalseid deradikaliseerimise programme selliste meetmetega nagu partnerluste loomine kogukondade esindajatega, investeerimine sotsiaal- ja naabusprojektidesse eesmärgiga teha lõpp majanduslikule ja geograafilisele tõrjutusele ning mentorluskeemid võõrandunud ja tõrjutud noortele, kellel on oht vägivaldselt radikaliseeruda;

65. rõhutab perekondliku toetuse olulisust võitluses vägivaldse radikaliseerumise vastu. Mõned eksperdid väidavad, et sageli keskendutakse liiga palju üksikisikutele perekondadega tegelemise asemel. Perekonnad võivad aidata ennetada radikaliseerumist ja taasintegreerida radikaliseeruvaid inimesi, sh konfliktipiirkondadest tagasipöördujaid. Seetõttu kutsub komitee liikmesriike ja nende kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles tunnistama seesuguse toetuse tähtsust ja vajadust aidata selles olukorras perekondi, töötades välja vastavad programmid;

66. rõhutab, et hiljutised uuringud osutavad radikaliseerunud ja terroristlike organisatsioonide poolt värvatud naiste arvu kasvule. Komitee on seisukohal, et EL ja liikmesriigid peaksid vägivaldset radikaliseerumist ennetavate strateegiate väljatöötamisel võtma vähemalt mingil määral arvesse soolist mõõdet. Komitee kutsub komisjoni ja liikmesriike koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega üles järgima soolise võrdõiguslikkuse küsimuses jõulisemat poliitikat, lähtuvalt tõsiasjast, et see on üks meie Euroopa ühiskonnamudeli nurgakivi. Sellega seoses nõuab komitee ka resolootsemaid ennetus- ja karistusmeetmeid seksuaalse ahistamise ja vägivalda vastu võitlemisel;

67. kutsub komisjoni üles toetama üldisi programme, mille eesmärk on edendada noorte naiste püüdlusi suuremale võrdsusele;

68. peab esmatahtsaks, et igas liikmesriigis loodaks koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega abistamise ja juhendamise eesmärgil hoiatussüsteem, mis võimaldaks perekondadel ja kogukonna liikmetel saada abi või hõlpsasti ja kiiresti teatada äkilistest muutustest inimese käitumises, mis võivad viidata käimasolevale vägivaldse radikaliseerumise protsessile, või inimese lahkumisest terroriorganisatsiooniga ühinemise eesmärgil;

69. juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et siin on edukaks osutunud vihjeliinid, kuid et seejuures tuleb eristada vägivaldsest radikaliseerumisest teatamise keskusi (rikkumisest teatamise liin) ning sõprade ja perekondade toetamist selle destabiliseeriva olukorraga toimetulekul (abiliin);

70. palub komisjonil uurida, kas on võimalik selline süsteem sisse viia kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides;

71. juhib lõpetuseks tähelepanu asjaolule, et selliseid meetmeid on võimalik rakendada ainult pikaajaliste sotsiaalinvesteeringute programmide kaudu. Komitee palub nii komisjonil kui ka liikmesriikidel ning kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tungivalt lähtuda sellest visioonist vägivaldse radikaliseerumise ennetamise ja selle vastu võitlemise poliitika väljatöötamisel. Komitee kutsub komisjoni üles pöörama vägivaldse radikaliseerumise vastu võitlemise meetmete koostamisel erilist tähelepanu pikaajalisele mõjule, mida need meetmed võivad avaldada Euroopa kaasava ja mitmekultuurilise ühiskonna tulevikule.

Brüssel, 16. juuni 2016

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamused „ELi vastus demograafilistele väljakutsetele“

(2017/C 017/08)

Raportöör: Juan Vicente HERRERA CAMPO (ES/EPP), Castilla-Leóni autonoomse piirkonna valitsuse juht**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

ELi demograafilised väljakutsed

1. märgib, et demograafilised muutused on üks suuremaid väljakutseid, millega Euroopa Liit silmitsi seisab. Selle tegurite hulka kuuluvad elanikkonna vananemine, noorte arvu vähenemine ning madalam sündimuse määr. See tähendab, et rahvastiku kasv sõltub suuresti rändevoogudest, mis ELis piirkonniti oluliselt erinevad. Tasakaalustamatuse tagajärjel kerkivad nii väheneva elanikkonnaga piirkondade kui ka suurte rändajaid vastuvõtivate linnapiirkondade ette mitmed väljakutsed;
2. leiab, et rändest tulenev panus pakub lahendust siiski vaid lühiajalises plaanis ega ole sündimuse vähenemise probleemi seisukohalt piisav. Isegi kui ränne toob praegu täiendavat tööjõudu, suurendab see ka täiskasvanud rahvastiku protsentuaalset osakaalu Euroopa territooriumil, lahendamata sündide arvu vähenemise ja rahvastiku üldise vananemise probleemi;
3. nendib, et aastal 2000 oli Euroopa elanikkonna kasv võrreldes eelmise 50 aastaga väga tagasihoidlik – ligikaudu 0,5 % aastas. 2014. aastal vähenes elanikkond kaheteistkümnes liikmesriigis, samas kui kuueteistkümnes liikmesriigis elanikkonna arv suurenes. Ida- ja Lääne-Euroopa riikide vahel, aga vähesemal määral ka Põhja- ja Lõuna-Euroopa riikide vahel on olulised erinevused. Isegi ühe ja sama riigi piires esineb piirkondlikke erinevusi. Eeskätt on üldine muster see, et enamikus Euroopa riikides kasvab elanikkond olulisel määral pigem linna- kui maapiirkondades. Kauged maapiirkonnad seisavad demograafiliste probleemidega silmitsi kogu kontinendil. Hiljutine majanduskriis on suurendanud nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil nende suundumuste polariseerumist, piirkondlikul tasandil aga rahvastiku vähenemisega seotud väljakutseid;
4. rõhutab vajadust võtta arvesse 2015. aasta aruandes rahvastiku vananemise kohta tehtud prognoose aastani 2060. Sündimuse dünaamika, oodatav eluiga ning ränne viitavad sellele, et ELi rahvastiku vanuselises struktuuris on oodata suuri muutusi. Tööealise elanikkonna ja ülalpeetavate isikute suhe kahaneb suhtelt 4:1 suhtele ligikaudu 2:1. Aastal 2060 ei ole Euroopa rahvastik mitte ainult vanem, vaid ka väga ebavõrdset jaotunud. Prognoosid osutavad olulistele liikmesriikidevahelistele ja -sisestele erinevustele, kus ligikaudu pooltes liikmesriikides rahvastik kahaneb ning pooltes omakorda kasvab;
5. juhib tähelepanu demograafiliste muutuste tohutule majanduslikule, sotsiaalsele, eelarve- ning keskkonnamõjule nii riiklikul kui ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil. See mõjutab pensioni- ja tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkust. Samuti kujundab see heaoluriigi arengut, avaldades eelkõige survet tervishoiusüsteemidele ning vanemaalistele ja ülalpeetavatele isikutele suunatud sotsiaalteenustele. See avaldab mõju ka ELi eri territooriumide arengule ning traditsiooniliste ökosüsteemide ja taristute säilitamisele. Komitee rõhutab rahvastikukao ohtu teatavates ELi piirkondades. Äärepoolsetes piirkondades seistakse näiteks silmitsi liikuvuse piirangutest tulenevate konkreetsete geograafiliste ja demograafiliste väljakutsetega. Ja kuigi nimetatud muutused avaldavad teatud aladele või piirkondadele tulenevalt nende iseärasustest mõju hiljem või vähemal määral, pole kahtlust, et nende tagajärjed annavad tunda kogu ELis;
6. toonitab võimalust pöörata nende tegurite tähelepanu ülemaailmsete demograafiliste muutuste kontekstis. Hindab sellega seoses kõrgelt OECD tööd rahvastikku puudutavate võrdlusandmete kogumisel kohalikul ja piirkondlikul tasandil, mis aitab demograafilisi probleeme mõista ka laiemalt kui ainult Euroopa kontekstis. Sobivad vahendid demograafiliste probleemide mõistmiseks ja demograafiliste muutuste kohta andmete kogumiseks võiksid olla demograafilised kaardid ELi tasandil, mis tähendab digitaalsete vahendite kasutamist andmete hankimiseks ja demograafiliste näitajate kaardistamiseks geoinfosüsteemi (GIS) kaudu;

Piirkondade ja linnade vastus demograafilistele väljakutsetele

7. võtab teadmiseks eri viisid, kuidas Euroopa piirkonnad ja linnad demograafiliste väljakutsetega tegelevad:

- meetmed, millega edendatakse tootmistegevust ja tööhõivet, mis on hädavajalikud nii elanikkonna kasvu kui ka kahanemisega toime tulemiseks;
- perekondi toetav poliitika ning töö- ja pereelu ühitamise meetmed, millel võib olla positiivne mõju kõrgema sündimuse saavutamisele;
- sihipärased meetmed, mille eesmärk on säilitada haridusasutused isoleeritud maapiirkondades;
- meetmed, mille eesmärk on hõlbustada noorte võimestamist ja nende mittelahkumist, kohandades kvalifikatsioonid vastavalt tööturu vajadustele;
- algatuste käivitamine seoses rändajate tagasipöördumise ja talentide tagasivõitmisega;
- tagada naistele ja meestele võrdsed võimalused ning parandada sisserändajate integreerumist;
- vähenevate vahendite ja suureneva nõudluse taustal tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kohandamine vananevale elanikkonnale vastavalt, pannes rõhku aspektidele, nagu iseseisva elu toetamine, ennetustegevuse parandamine ja teenuste koordineerimine;
- linnade kohandamine, et muuta need elamisväärsemaks, eeskätt eakate ja ülalpeetavate isikute jaoks;
- transpordipoliitika ja täiendavate konkreetsete meetmete kohandamine, et tagada liikuvus ja suurendada ühendatust kõigis piirkondades ja nende vahel, järgides uusi lähenemisviise, nagu see toimub näiteks nõudmisel pakutava transporditeenuse puhul;

8. julgustab Euroopa linnu ja piirkondi jätkama neile probleemidele lahenduste otsimist, kasutades ära ka demograafiliste muutustega kaasnevaid võimalusi, mis avanevad näiteks seoses nn hõbedase majandusega ettevõtetele ja asutustele, mis kujundavad ja pakuvad uuenduslikke tooteid ja teenuseid eakatele, seda enam, et kõnealust võimalust kasutatakse iseäranis demograafilistest muutustest kõige rohkem mõjutatud paikkondades. Väljakutsed pakuvad ühtlasi võimaluse suurendada investeringuid inimkapitali, kasutada paremini ära kohalikke ressursse, luua tõhusamad ja tulemuslikumad avalikud teenused ning leida uusi viise kõigi kodanike elukvaliteedi parandamiseks; Eesmärk on parandada elukvaliteeti ja ka heaolu, mille all mõeldakse füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu kolmemõõtmelist olemust. Demograafiliste muutustega seotud võimaluste hulka kuuluvad ka tööhõivevõimalused, mis on seotud eakatele osutatavate teenustega (füüsilised, digitaalsed, tervislike eluviisidega seonduvad jne);

9. rõhutab, et oluline on teha teenuste struktuuris kohandused viisil, mis võimaldaks väheneva rahvastikuga piirkondadel säilitada need nii, et neisse piirkondadesse jäävatel inimestel, kes on sageli eakad, oleks jätkuvalt juurdepääs teenustele kooskõlas nende põhiõigustega. See tähendab, et tuleb välja töötada teenuste osutamise viisid vertikaalse koostöö ja eri tasandite vaheliste algatuste abil, tagamaks, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil on vajalikud ressursid demograafiliste muutustega kohanemiseks;

10. võtab kohustuse toetada jätkuvalt Euroopa demograafiliste muutuste pakti algatust, mida edendab Euroopa eakate inimeste organisatsioonide ühenduse (AGE) platvorm tihedas koostöös Maailma Terviseorganisatsiooniga Euroopas eakatesõbralike keskkondade projekti AFE-Innovnet raames – tegemist on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste platvormiga, mille eesmärk on edendada eakatele kohandatud keskkondade loomist valdkondades, nagu tervishoid, sotsiaalteenused, eluase, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, linnastumine ja liikuvus;

11. rõhutab Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli esmatahtsate osalejatena Euroopa poliitikameetmete rakendamisel, et tulla toime demograafiliste väljakutsetega, eelkõige selliste algatuste käivitamisel, mis väärtustavad mitmekesisust ja edendavad kultuuridevahelisi seoseid. Samuti tuleks välja töötada kohalikud ja piirkondlikud strateegiad, et edendada kontakte teadus- ja arenduskeskuste, ettevõtete ning avaliku sektori organitega, soodustada ettevõtete inkubaatoreid, edendada maaturismi jne, eesmärgiga luua töökohti, et suurendada atraktiivsust tööealise rahvastiku jaoks;

12. tõstab esile horisontaalkoostöö tähtsust demograafiliste muutuste valdkonnas. Territoriaalse koostöö programmid on seda eesmärki aeg-ajalt arvesse võtnud, eelkõige selleks, et tegeleda demograafiliste muutustega seotud rahvastiku vananemise, maapiirkondade rahvastikukao ning, hulga vähemal määral, sündimuse probleemidega. Komitee tervitab kõnealust valdkonda puudutavaid arutelusid ja parimate tavade tutvustamist, nt rahvastiku muutuse piirkondade võrgustik, mis on loonud asjakohased võimalused ühiste algatuste ja lahenduste tarvis;

13. on seisukohal, et Euroopat mõjutavad demograafilised muutused on niivõrd ulatuslikud, et nendega saab tegeleda ainult juhul, kui on olemas ka olulised vertikaalse koostöö algatused, mis tugevdavad piirkondlikul ja kohalikul tasandil võetavaid meetmeid riiklikul ja riikideüleisel tasandil kavandatavate sekkumiste abil;

ELi praegune vastus demograafilistele väljakutsetele

14. märgib, et ELi praegune vastus demograafilistele väljakutsetele on poolik ning puudulikult väljakujundatud. Poolik seepärast, et keskendutakse peamiselt rahvastiku vananemisele, pööramata piisavalt tähelepanu muudele aspektidele nagu madal sündimus või sotsiaalmajanduslikest põhjustest tingitud rahvastikukadu, ning transpordi, liikuvuse ja väljarändega seonduvatele küsimustele. Puudulikult väljakujundatud aga seetõttu, et mitmetel poliitikavaldkondadel, mis võiksid aidata kaasa demograafiliste probleemide lahendamisele, puuduvad selleks konkreetset lähemisviisid;

15. juhib tähelepanu sellele, et just innovatsiooni- ja teadusuuringute poliitika raames on tehtud mitmeid algatusi demograafiliste väljakutsete käsitlemiseks, keskendudes pea alati rahvastiku vananemisele. Strateegia „Euroopa 2020“ juhtalgatuse „Innovaatiline liit“ raames käivitati Euroopa innovatsioonipartnerlus, mis on pühendatud aktiivsena ja tervena vananemise teemale. Programmi „Horisont 2020“ kolmandas sambas käsitletakse demograafilisi muutusi sotsiaalse väljakutsena. Teised näited on ühise kavandamise algatus „Rohkem aastaid, parem elu“, aktiivsena ja tervena vananemisele suunatud innovatsiooniga tegelev teadmis- ja innovaaticakogukond või programm „Intelligentne elukeskkond“;

16. toonitab, et ühine põllumajanduspoliitika aitab demograafiliste väljakutsetega toime tulla oma teise samba abil, mis käsitleb maaelu arengut. Programmitöö perioodi 2014–2020 jooksul suunatakse jõupingutused nende teenuste ja taristute arengusse, mis toovad kaasa sotsiaalse kaasatuse ning aitavad pöörata ümber sotsiaalsete ja majanduslike olude halvenemise ning maapiirkondade rahvastikukao suundumusi. Rahvastiku vananemine on maapiirkondades tõsine probleem, mistõttu toetatakse ühise põllumajanduspoliitika kaudu põlvkondade vahetumist ja naiste tööhõivet;

17. nendib, et kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 174 sõnaselgelt antud volitustega, peaks ühtekuuluvuspoliitikal olema demograafiliste probleemidega võitlemisel jõulisem roll. Ühtekuuluvuspoliitika raames pööratakse erilist tähelepanu maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud aladele ja piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga hõreda asustusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele. Samuti nähakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 175 ette, et eelmainitud eesmärgi tuleb arvesse võtta liidu poliitika ja meetmete kavandamisel ja rakendamisel ning et eesmärkide saavutamist toetatakse struktuurifondide, Euroopa Investeeringuspanga ja teiste rahastamisvahendite kaudu. Samuti on vaja muid konkreetseid meetmeid. Seni ei ole neid aga piisavalt välja töötatud, ehkki on võetud positiivseid meetmeid ebasoodsate demograafiliste tingimustega tegelemiseks;

18. peab kahetsusväärseks, et paljud Euroopa poliitikavaldkonnad, mis võiksid aidata demograafiliste raskustega toime tulla, ei sisalda konkreetseid meetmeid nimetatud probleemidega piirkondade toetuseks. Nii on see transpordi-, infoühiskonna-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika, keskkonna- ja kliimapoliitika, ettevõtluspoliitika jt puhul;

19. kahetseb, et demograafilistele probleemidele ei pöörata suuremat tähelepanu Euroopa poolaasta raames, mis on seni ainsana võtnud arvesse rahvastiku vananemise seotud mõju liikmesriikide eelarvete jätkusuutlikkusele. Eriti oleks vaja suuremat tundlikkust kohalike ja piirkondlike aspektide suhtes, seda nii probleemide tuvastamisel kui ka liikmesriikidele antavate soovitusete koostamisel;

ELi soovitav vastus demograafilistele väljakutsetele

20. on seisukohal, et ELi vastus demograafilistele muutustele peaks põhinema laiemal, kooskõlastatud ja kaasaval nägemusel, arvestades, et tegemist on valdkondadeülese teemaga. Vaja on demograafilisi muutusi käsitlevat Euroopa strateegiat, mis häälestaks selles küsimuses paremini kõiki poliitikavaldkondi: ühtekuuluvus, innovatsioon, transport, tervishoid, sotsiaal- ja tööhõivepoliitika, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, maaelu areng, väljaränne jne; Kõnealune strateegia peaks kindlalt toetuma ELi ühistele väärtustele, võrdsele kohtlemisele ja inimõigustele. Strateegiline lähenemisviis peaks hõlmama ka kuluanalüüsi ja prognoose riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

21. tuletab meelde, et oma 9. septembri 2015. aasta resolutsioonis aruande kohta, milles käsitletakse aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta (2012) ⁽¹⁾ elluviimist, tulemusi ja üldhinnangut, kutsub Euroopa Parlament komisjoni üles võtma vastu demograafilisi muutusi käsitlev ELi strateegia, et koordineerida ELi tegevust mitmes valdkonnas eesmärgiga tagada koostoime ja suurendada maksimaalselt selle positiivset mõju Euroopa elanikele, majandusele ja töökohtade loomisele ning kaitsta eakate inimõigusi kõikides ELi poliitikameetmetes;

22. leiab, et nimetatud strateegia peaks seadma esikohale elu alalhoidmise ja võimaluste loomise, et aidata meelitada ligi ja hoida noori kõigis piirkondades ning edendada tasakaalustatud kasvu tihedalt asustatud, rahvastikukaoga ja hõredalt asustatud piirkondade vahel, toetades kvaliteetsete avalike teenuste osutamist kõigile kodanikele. Samuti peaks strateegia edendama peresõbralikku poliitikat meetmete abil, mis kõrvaldavad lapsevanemaks olemist pärssivad takistused ja aitavad suurendada sündimust, hõlmama soolise võrdõiguslikkuse mõõdet, julgustama eakaid iseseisvalt elama, pikendama tervena elatud eeldatavat eluiga ja vähendama sõltuvust, võitlema sotsiaalse tõrjutuse vastu, millega teatud osa elanikkonnast silmitsi seisab, ning edendama täiendavaid jõupingutusi, mille eesmärk on toetada tasustamata majapidamistööde tunnustamist ja poliitikameetmete rakendamist töö- ja pereelu ühitamiseks;

23. märgib, et tulevases Euroopa strateegiasse tuleks kaasata ja hõlmata kogu ühiskond ning selles tuleks piisavalt arvestada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli võitluses demograafiliste muutustega, edendada parimate tavade tutvustamist omavalitsuste vahel ning soodustada lähenemisviise, milles keskendutakse ennetamisele ja varasele sekkumisele;

24. rõhutab, et väga oluline on Euroopa tasandil reageerida demograafilistele väljakutsetele Euroopa strateegia ja poliitilise analüüsi süsteemi (ESPAS) kaudu, mis on ühenduse eri institutsioonide ja asutuste vaheline poliitikauuringute platvorm. Platvorm võiks kasutada kogemusi paljudelt ELi tasandi võrgustikelt, mis tegelevad tervena vananemise küsimustega, nt WHO tervena vananemise tööühm, eakatesõbralike linnade võrgustik, Euroopa demograafiliste muutuste pakt, AFE-Innovnet, Euroopa eakate inimeste organisatsioonide ühenduse (AGE) platvorm;

25. nõuab, et kogu ELi poliitika ja meetmed arvestaksid demograafiliste probleemidega ning hõlmaksid mehhanisme nendega toimetulekuks. EL peaks püüdma integreerida demograafilised kaalutlused kõikidesse poliitikavaldkondadesse. Samuti EL peaks eelmainitud kaaluma tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike kavandamisel, kaasa arvatud oma eelarverubriikides, mille eesmärk on võimaldada nende poliitikavaldkondade ja meetmete väljakujundamist, ning looma eelismehhanismid nende piirkondade jaoks, kus demograafilistel muutustel on eriti suur mõju. Asjaomane eelismehhanismide loomine peaks toimuma NUTS 3 liigitusest lähtuvalt;

26. rõhutab, et demograafilised muutused mõjutavad liikuvust demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades, eriti maapiirkondades, mis asuvad suurte linnapiirkondade lähistel, kuhu toimub rahvastiku sissevool, ja kordab oma üleskutset koostada sel teemal roheline raamat ⁽²⁾;

27. leiab, et EL peab toetama liikmesriikides eeskätt tööhõive alusel selliste sisserändepoliitika meetmete rakendamist, mis võiksid piirata eespool nimetatud negatiivseid demograafilisi suundumusi, ja osutab vajadusele luua pikaajaline visioon sisserändajate integreerimiseks, aidates selle kaudu kaasa mitmekultuurilise ühiskonna arendamisele, kus austatakse Euroopa põhiväärtusi. Sellega seoses rõhutatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sh väikeste maapiirkondade omavalitsuste olulist rolli, kellel peab olema täielik võimekus integratsioonipoliitika edukaks rakendamiseks kohapeal;

⁽¹⁾ 2014/2255 (INI), punkt 41.

⁽²⁾ CDR 1691/2014 „Liikuvus geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades“.

28. märgib, et vananev rahvastik ja surve avalikule rahastamisele tähendab seda, et kohalikel omavalitsustel tuleb valmistuda oma tööjõu vananemiseks, arvestada suure hulga inimeste pensionile jäämisega paari järgmise aasta jooksul ning tagada, et nad suudavad ligi meelitada piisavalt noori, kvalifitseeritud spetsialiste. Nooremate ja vanemate inimeste värbamine ja ametis hoidmine ning rändajate tagasipöördumisele rohkem tähelepanu kõigil valitsemistasanditel;

29. on seisukohal, et ühtekuuluvuspoliitika peaks olema otsustavalt suunatud demograafiliste väljakutsetega toimetulemisele. Seda aspekti tuleb toonitada aruteludes kõnealuse poliitika tuleviku üle pärast 2020. aastat ning see peaks kujundama selle ulatust ja lähenemisviisi ning tulevasi rakendusmehhanisme viisil, mis aitab kaasa iga piirkonna tugevate külgede kasutamisele ning võimaldab ületada muu hulgas demograafilised takistused, mis piiravad tasakaalustatud arengut. Komitee peab kahetsusväärseks, et seda aspekti ei ole siiani piisavalt käsitletud, ehkki Lissaboni lepinguga kaasati territoriaalne mõõde nimetatud poliitikasse;

30. on seisukohal, et eluaseme ja planeerimise valdkonnas piirkondlike ja kohalike omavalitsuste poolt osutatavate teenuste puhul tuleb arvestada ka vanemaealiste eluasemega seonduvaid vajadusi, austades nii palju kui võimalik nende soovi jääda oma lähiumbruskonda, ning pidada silmas olemasolevate majutuskohtade kohandamist või ümberkujundamist, edendades kaasava disaini arendamist ehituses ja viies ellu ka sotsiaalmajutuse projekte, kuivõrd kasutada olevad vahendid seda võimaldavad;

31. palub ELi institutsioonidel täpselt määratleda, mis on Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 174 nimetatud rasked ja püsivad ebasoodsad demograafilised tingimused. Samuti palub komitee, et EL esitaks kõnealuse määratluse toetuseks sobival tasandil statistilisi näitajaid;

32. tuletab meelde, et komitee arvamuses „Territoriaalse arengu näitajad – SKP täiendamine“⁽³⁾ märgitakse, et SKP ei mõõda täpselt ühiskonna suutlikkust tegeleda teda mõjutavate probleemidega, nagu näiteks demograafilised muutused, ning palub luua rahvusvahelisel, riiklikul, kohalikul ja piirkondlikul tasandil lisaks SKP-le näitajad, mis mõeldaksid edusamme; Kui seda silmas pidades otsustatakse kaaluda lisaks SKP-le muid näitajaid, oleks kasulik uurida ka võimalust viia sisse näitajad, millega saaks hinnata riigi, piirkonna või konkreetse ala demograafilist olukorda;

33. palub lisaks näha ühtekuuluvuspoliitika raames ette konkreetsete vahendid demograafilistest muutustest enim mõjutatud piirkondade jaoks, näiteks andes vahendite eraldamise meetodites suurema kaalu demograafilistele kriteeriumitele või suurem paindlikkus temaatiliste eesmärkide valikul või kaasrahastamise määraades. Sellega seoses kordab komitee oma arvamuses „Euroopa demograafiline tulevik“ väljendatud sõnumit, et toetus kõige raskemas olukorras piirkondadele on võimalus arendada kogu Euroopale sobivaid vahendeid demograafiliste muutustega toimetulekuks⁽⁴⁾;

34. rõhutab, et Euroopa Regionaalarengu Fondi abil võib piirkondadel, kus rahvastiku vananemise, maapiirkondade osakaalu ning väljarände näitajad on kõrged, aidata muu hulgas parandada transpordi- ja telekommunikatsiooni ja turismi infrastruktuure, vähendada digitaalset lõhet, luua paremaid avalikke teenuseid ja toetada eluasemete ja eluruumide kohandamist;

35. on seisukohal, et Euroopa Sotsiaalfond saab ära teha olulise töö noorte harimiseks, nende väljarände peatamiseks ning päritolukohta tagasipöördumise hõlbustamiseks. Samuti saab see aidata kaasa naiste tööalase konkurentsivõime edendamisele, toetada suuremat tasakaalu töö- ja pereelu vahel ning võidelda vanemaealiste sotsiaalse tõrjutuse vastu;

36. peab vajalikuks toetada kohalike ja piirkondlike osalejate suuremat koostööd demograafiliste muutustega seotud küsimustes. Selleks soovib komitee, et Euroopa territoriaalse koostöö programm hõlmaks nii piiriüleset kui ka riigi- ja piirkonnaüleset tasandil võimalust moodustada konsortsiume, et teha demograafiliste raskuste lahendamisel koostööd;

37. rõhutab seoses transpordipoliitikaga, et oluline on mitte jätta demograafiliselt vähem aktiivseid piirkondi ega raskete demograafiliste ja looduslike ebasoodsate tingimustega piirkondi isolatsiooni, vältimaks nende alade, mis on sageli maapiirkonnad, ääre-, mägi- või kaugemad alad, suuremat eraldatust;

⁽³⁾ CDR-2015-04287.

⁽⁴⁾ CdR 341/2006 fin, punkt 26.

38. meenutab, et komitee arvamuses „Liikuvus geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades“⁽⁵⁾ märgitakse, et väljakutseid pakkuvatel piirkondadel on ELi tasakaalustatud arengus täita olulised ülesanded eelkõige tooraine hankimise, põllumajanduse, kalanduse, keskkonnakaitse, turismi, piiriüleste suhete ja vaba aja veetmise võimaluste osas. Transpordiühenduse parandamine nii nendes piirkondades kui ka ühenduseks ELi ülejäänud osaga võiks seega olla oluline komponent nii ELi ühtekuuluvuspoliitikas kui ka ELi liikuvuspoliitika valdkondades. Siinkohal ei viidata mitte ainult inimeste, vaid ka kaupade liikuvusele. Suurema majanduskasvu edendamine väljakutseid pakkuvates piirkondades võiks anda oma panuse siseturu tõhusasse toimimisse ja liidu kui terviku territoriaalsesse ühtekuuluvusse;
39. tõstab esile info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate ning arukate keskkondade kesksel rollil demograafilistest väljakutsetest enim mõjutatud piirkondade elutingimuste parandamisel. Sellega seoses kutsub komitee ELil üles võtma arvesse digitaalset lõhet, mis mõjutab paljusid kõnealuseid piirkondi;
40. kutsub ELi institutsioone üles tunnistama keskkonna- ning kliimamuutuste vastase võitluse poliitika raames väheasustatud maapiirkondade, samuti väga hõredalt asustatud piirkondade olulist rolli maaelu, bioloogilise mitmekesisuse ja maastike säilitamisel;
41. kutsub üles kaasama ühisesse põllumajanduspoliitikasse jätkuvalt vahendeid, mille eesmärk on hõlbustada põlvkondade vahetumist maapiirkondades, edendada naiste tööhõivet ning toetada majandustegevuse mitmekesistamist. Komitee rõhutab, et vaja on parandada Leaderi programmi meetodeid, kaasates rohkem maapiirkondade osalejaid, ning koostada ja rakendada integreeritud arengustrateegiaid;
42. palub, et parema õigusloome algatuse raames kaasataks iga ELi seadusandliku algatuse puhul ettenähtud mõjuanalüüsi ka algatuse võimalik demograafiline mõju;
43. on seisukohal, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondil (EFSI) on potentsiaali olla oluline vahend, millega ergutada investeerimist ELi prioriteetsetesse valdkondadesse, nagu energia, transport, ühendvedude logistika, turism, kultuur, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, teadusuuringud ja innovatsioon, VKEd, haridus, tervishoid, keskkonnatõhusus, sotsiaalsed taristud ning sotsiaal- ja solidaarne majandus, nagu sätestatud Euroopa Strateegiliste investeeringute Fondi määruse artiklis 9⁽⁶⁾. Seetõttu on soovitatav, et kõnealune fond tooks kasu ka tagasihoidliku demograafilise dünaamikaga territooriumidele, aidates nii vältida piirkondlike lõhede tekkimist;
44. soovib, et strateegia „Euroopa 2020“ oleks kohaliku ja piirkondliku tasandi demograafiliste väljakutsete suhtes tundlikum, nähes ette demograafia valdkonna juhtalgatuse. Komitee kohustub lisama strateegia „Euroopa 2020“ järelevalveplatvormi eraldi viite demograafiliste küsimuste käsitlemise kohta;
45. osutab demograafiliste muutuste ja Euroopa poolaasta seostamise tähtsusele, rõhutades vajadust võtta seejuures arvesse territoriaalset mõõdet. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid olema Euroopa poolaasta raames demograafiliste probleemide lahendamiseks võetavates meetmetes peamised osalised ning nendega tuleb arvestada liikmesriikidele antavates soovitusetes kõnealuste katsumuste lahendamiseks;
46. on seisukohal, et kahtlemata on vananemine väljakutse, ent see on ka saavutus selles mõttes, et kõik Euroopa ühiskonna tehtud edusammud pakuvad võimalust ühtekuuluvuseks, tööhõiveks ja progressiks;
47. järeldab, et kui EL liigub kirjeldatud stsenaariumi suunas, on vaja jätkata demograafiliste väljakutsete tähtsuse esiletoomist kõigil tasanditel ning astuda olemasolevaid vahendeid kasutades samme õiges suunas.

Brüssel, 16. juuni 2016

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Vt joonealune märkus 2.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) 2015/1017, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa investeerimisnõustamise keskust ja Euroopa investeerimisprojektide portaali ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 – Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (ELT L 169, 1.7.2015, lk 1).

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 118. ISTUNGJÄRK 15.–16. JUUNIL 2016

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Seadusandlikud ettepanekud jäätmedirektiivide muutmiseks“

(2017/C 017/09)

Raportöör:	Domenico GAMBACORTA (IT/EPP), Avellino provintsivanem
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta, direktiivi 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, ning direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)

MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta, direktiivi 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta, COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)

Artikkel 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Direktiivi 2006/66/EÜ muutmise	Direktiivi 2006/66/EÜ muutmise
Direktiivi 2006/66/EÜ muudetakse järgmiselt.	Direktiivi 2006/66/EÜ muudetakse järgmiselt.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1) Artikkel 22 jäetakse välja.</p> <p>2) Artiklit 23 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 1 asendatakse järgmisega: „Komisjon koostab hiljemalt 2016. aasta lõpuks aruande, milles käsitletakse käesoleva direktiivi rakendamist ning selle mõju keskkonnale ja siseturu toimimisele.“;</p> <p>b) lõike 2 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega: „Komisjoni aruanne sisaldab käesoleva direktiivi järgmiste aspektide hinnangut.“.</p>	<p>1) Artiklisse 2 („Kohaldamisala“) lisatakse lõige 3: „3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata patareide ja akude suhtes, mille energiasalvestid ei sisalda toimeaine või elektrodmaterjalina metalle ega nende ühendeid ning mis ei sisalda ohtlike aineid.“</p> <p>2) Artikkel 22 jäetakse välja.</p> <p>3) Artiklit 23 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 1 asendatakse järgmisega: „Komisjon koostab hiljemalt 2016. aasta lõpuks aruande, milles käsitletakse käesoleva direktiivi rakendamist ning selle mõju keskkonnale ja siseturu toimimisele.“;</p> <p>b) lõike 2 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega: „Komisjoni aruanne sisaldab käesoleva direktiivi järgmiste aspektide hinnangut.“.</p>

Motivatsioon

Kõnealuse direktiivi peamine eesmärk on vähendada patareide negatiivset mõju keskkonnale, vältides ohtlike ainete (raskemetallide) sattumist keskkonda. Direktiivis kehtestatakse patareide turuleviimise ja nende kõrvaldamise eeskirjad.

Liikmesriigid edendavad iga liiki patareide ja akude keskkonnasäästliku ja kulutõhusa ringlussevõtu meetodeid käsitlevaid teadusuuringuid. Orgaanilised patareid on uue põlvkonna patareid, mis ei sisalda ohtlike materjale. Sellealast teadus- ja uuendustegevust viiakse ellu kogu Euroopas. Lisaks keskkonnaohututele osadele on patareidel tohtu majanduspotentsiaal ja lai rakendusala.

Käesoleva muudatusettepanekuta kohaldataks orgaaniliste patareide suhtes tavapärastele patareidele kehtivaid kõrvaldamiseeskirju, kuigi need on keskkonnasäästlikud. See takistaks keskkonnaeesmärke toetavat tehnoloogilist innovatsiooni ega laseks sellel innovatsioonil anda panust Euroopa majanduskasvu ja tööhõivesse. Seetõttu tuleks orgaanilised patareid kõnealuse direktiivi kohaldamisalast välja jätta.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta, COM (2015)594 final – 2015/0274 (COD)

Artikli 1 lõige 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>6) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 15</p> <p>Aruandlus</p>	<p>6) Artikkel 15 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 15</p> <p>Aruandlus</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga kalendriaasta kohta artikli 5 lõigete 2 ja 5 rakendamise andmed. Nad esitavad need andmed elektrooniliselt 18 kuu jooksul pärast selle aruandeaasta lõppu, mille kohta andmeid kogutakse. Andmed tuleb esitada vormis, mille komisjon on kehtestanud vastavalt lõikele 5. Esimene aruanne hõlmab andmeid ajavahemikul alates 1. jaanuarist [sisestage käesoleva direktiivi ülevõtmise aasta + 1 aasta] kuni 31. detsembrini [sisestage käesoleva direktiivi ülevõtmise aasta + 1 aasta].</p> <p>2. Liikmesriigid esitavad artikli 5 lõike 2 kohaste sihtarvude rakendamise andmeid kuni 1. jaanuarini 2025.</p> <p>3. Käesoleva artikli kohaselt liikmesriigi esitatud andmetele lisatakse kvaliteedikontrolli aruanne.</p> <p>4. Komisjon vaatab käesoleva artikli kohaselt esitatud andmed üle ja avaldab aruande selle ülevaatuse tulemuste kohta. Aruanne hõlmab hinnangut liikmesriigi andmekogumise korralduse, andmeallikate ja meetodika, samuti andmete täielikkuse, usaldusväärsuse, ajakohasuse ja järjepidevuse kohta. Hinnang võib sisaldada konkreetseid soovitusi olukorra parandamiseks. <i>Aruanne koostatakse iga kolme aasta tagant.</i></p> <p>5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse vorm andmete esitamiseks lõike 1 kohaselt. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 17 lõikes 2 osutatud menetlusega.“.</p>	<p>1. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga kalendriaasta kohta artikli 5 lõigete 2 ja 5 rakendamise andmed. Nad esitavad need andmed elektrooniliselt 18 kuu jooksul pärast selle aruandeaasta lõppu, mille kohta andmeid kogutakse. Andmed tuleb esitada vormis, mille komisjon on kehtestanud vastavalt lõikele 5. Esimene aruanne hõlmab andmeid ajavahemikul alates 1. jaanuarist [sisestage käesoleva direktiivi ülevõtmise aasta + 1 aasta] kuni 31. detsembrini [sisestage käesoleva direktiivi ülevõtmise aasta + 1 aasta].</p> <p>2. Liikmesriigid esitavad artikli 5 lõike 2 kohaste sihtarvude rakendamise andmeid kuni 1. jaanuarini 2025.</p> <p>3. Käesoleva artikli kohaselt liikmesriigi esitatud andmetele lisatakse kvaliteedikontrolli aruanne.</p> <p>4. Komisjon vaatab käesoleva artikli kohaselt esitatud andmed üle ja avaldab aruande selle ülevaatuse tulemuste kohta. Aruanne hõlmab hinnangut liikmesriigi andmekogumise korralduse, andmeallikate ja meetodika, samuti andmete täielikkuse, usaldusväärsuse, ajakohasuse ja järjepidevuse kohta. Hinnang võib sisaldada konkreetseid soovitusi olukorra parandamiseks.</p> <p>5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse vorm andmete esitamiseks lõike 1 kohaselt. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 17 lõikes 2 osutatud menetlusega.</p> <p>6. <i>Alati kui võimalik ja kooskõlas parema õigusloome põhimõttega tuleb käesolevast direktiivist tuleneva täiendava aruandluskohustuse täitmiseks esmajoones kasutada olemasolevat riigisisest aruandluskohustust või seda täiendada, tingimusel et on tagatud jäätmevaldkonnas antava teabe nõutav ühtsus. Uue aruandlusahela loomine üksnes käesoleva direktiivi nõuetele vastamiseks peaks olema viimane abinõu, eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohalt. Liikmesriigid ja komisjon peaksid koos hindama täiendava aruandluse vajadust, enne kui liikmesriigid võtavad kasutusele rakenduseeskirjad asjaomase direktiivi aruandluskohustuse täitmiseks.“.</i></p>

Motivatsioon

See on kooskõlas ELi parema õigusloome paketi ja komitee hiljutise arvamuslega ELi keskkonnavalastest õigusaktidest tulenevate kohustuste rakendamise kohta. Teave peab olema ühtne, et jäätmeäitluse parandamise meetmete võtmisel oleks võimalik andmeid omavahel võrrelda.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkt 8

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
8) Lisatakse artikkel 8a:	8) Lisatakse artikkel 8a:
<i>„Artikkel 8a</i>	<i>„Artikkel 8a</i>
Laiendatud tootjavastutuse süsteemide suhtes kehtivad üldnõuded	Laiendatud tootjavastutuse süsteemide suhtes kehtivad üldnõuded
[...]	[...]
<p>2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et artikli 8 lõike 1 kohaselt kehtestatud laiendatud tootjavastutuse süsteemiga hõlmatud jäätmevaldajaid on teavitatud olemasolevatest jäätmekogumissüsteemidest ja prügistamise vältimise võimalustest. Ühtlasi võtavad liikmesriigid meetmeid, et luua jäätmevaldajatele eelkõige majanduslike stiimulite või vajaduse korral eeskirjade kaudu stiimulid olemasolevates liigiti kogumise süsteemides osalemiseks.</p>	<p>2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et artikli 8 lõike 1 kohaselt kehtestatud laiendatud tootjavastutuse süsteemiga hõlmatud jäätmevaldajaid on teavitatud olemasolevatest <i>tagasivõtusüsteemidest, tunnustatud korduskasutuskeskustest, lubatud korduskasutamiseks ettevalmistamise keskustest ning jäätmekogumissüsteemidest ja jäätmetekke</i> ja prügistamise vältimise võimalustest. Ühtlasi võtavad liikmesriigid meetmeid, et luua jäätmevaldajatele, <i>tootjatele ja jaemüüjatele</i> eelkõige majanduslike stiimulite või vajaduse korral eeskirjade kaudu stiimulid olemasolevates liigiti kogumise süsteemides osalemiseks.</p>
<p>3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et iga organisatsioon, mis on loodud selleks, et rakendada tootja nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, vastab järgmistele nõuetele:</p>	<p>3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et iga organisatsioon, mis on loodud selleks, et rakendada tootja nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, vastab järgmistele nõuetele:</p>
<p>a) ta on selgelt määratlenud geograafilise piirkonna, tooted ja materjalid, mida tema tegevus hõlmab;</p>	<p>a) ta on selgelt määratlenud geograafilise piirkonna, tooted ja materjalid, mida tema tegevus hõlmab;</p>
<p>b) tal on tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks vajalikud tegevuslikud ja finantsvahendid;</p>	<p>b) tal on tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks vajalikud tegevuslikud ja finantsvahendid;</p>
<p>c) ta kehtestab asjakohase enesekontrollimehhanismi, mille toetamiseks auditeeritakse ja hinnatakse korrapäraselt ja sõltumatult järgmist:</p>	<p>c) ta kehtestab asjakohase enesekontrollimehhanismi <i>ja määrab kindlaks laiendatud tootjavastutuse hindamise miinimumnõuded</i>. Selle toetamiseks auditeeritakse ja hinnatakse korrapäraselt ja sõltumatult järgmist:</p>
<p>— organisatsiooni finantsjuhtimine, sh lõike 4 punktides a ja b sätestatud nõuete täitmine;</p>	<p>— organisatsiooni finantsjuhtimine, sh lõike 4 punktides a ja b sätestatud nõuete täitmine;</p>
<p>— lõike 1 kolmanda taande ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaselt kogutud ja esitatud andmete kvaliteet;</p>	<p>— lõike 1 kolmanda taande ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaselt kogutud ja esitatud andmete kvaliteet;</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>d) ta teeb üldsusele kättesaadavaks järgmise teabe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organisatsiooni omandiline kuuluvus ja liikmesus; — tootjate rahalised sissemaksed; — jäätmekäitlejate valimise kord. <p>4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et rahalised sissemaksed, mida tootja teeb oma laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks, vastavad järgmistele nõuetele:</p> <p>a) need hõlmavad kõiki tootja poolt liidu turule lastavate toodetega seotud jäätmekäitluskulusid, sh kõik järgmised kulud:</p> <ul style="list-style-type: none"> — lõike 1 teise taande kohaste jäätmekäitluse sihtarvude saavutamiseks vajalike liigiti kogumise ning sortimis- ja töötlemistoimingute kulud, võttes arvesse asjaomastest toodetest saadud teise tooraine korduskasutamise või müügi tulu; — kulud, mis on seotud jäätmevaldajatele asjakohase teabe andmisega vastavalt lõikele 2; — kulud, mis on seotud andmete kogumise ja esitamise vastavalt lõike 1 kolmandale taandele; 	<p>d) ta teeb üldsusele kättesaadavaks järgmise teabe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — organisatsiooni omandiline kuuluvus ja liikmesus; — tootjate rahalised sissemaksed; — jäätmekäitlejate valimise kord. <p>4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagada, et rahalised sissemaksed, mida tootja teeb oma laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks, vastavad järgmistele nõuetele:</p> <p>a) need hõlmavad kõiki tootja poolt liidu turule lastavate toodetega seotud <i>olelusringi lõppemise ja jäätmekäitluskulusid, sh kõik järgmised kulud:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>kasutatud toodete tagastamissüsteemide kulud;</i> — <i>korduskasutussüsteemide kulud;</i> — lõike 1 teise taande kohaste jäätmekäitluse sihtarvude saavutamiseks vajalike liigiti kogumise ning sortimis- ja töötlemisjaamadesse transportimise (k. a transport saartelt või eraldatud piirkondadest, kus võimalik) ning sortimis- ja töötlemistoimingute kulud, võttes arvesse asjaomastest toodetest saadud teise tooraine korduskasutamise või müügi tulu; — kulud, mis on seotud jäätmevaldajatele asjakohase teabe andmisega vastavalt lõikele 2; — <i>kulud, mis kaasnevad ELi turule toodud toodete jäätmete kogumise ja töötlemisega, kui neid jäätmeid ei koguta liigiti, ning kui selliste jäätmete kogumine ja töötlemine toimub jäätmejääkide osana või satuvad need prahina keskkonda, kus neid koguvad ja käitlevad asjaomased asutused;</i> — <i>kõik lisakulud, mida peavad kandma kohalikud omavalitsused või muud avaliku sektori asutused, kellel lasub lõplik vastutus jäätmekogumise eest, eriti juhul, kui laiendatud tootjavastutuse süsteemid ei toimi asjakohaselt;</i> — kulud, mis on seotud andmete kogumise ja esitamise vastavalt lõike 1 kolmandale taandele;

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>b) need on kindlaks määratud üksikute toodete või sarnaste toodete rühmade tegelike olelusringi lõppemise kulude põhjal, võttes eelkõige arvesse toodete korduskasutatavust ja ringlussevõetavust;</p> <p>c) need põhinevad teenuste <i>optimeeritud</i> kuludel juhul, kui avaliku sektori jäätmekäitlejad vastutavad laiendatud tootjavastutuse süsteemi nimel tegevusülesannete täitmise eest.</p> <p>5. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase seire- ja nõuete täitmise tagamise raamistiku, millega tagada, et toodete tootjad rakendavad laiendatud tootjavastutuse kohustusi, finantsvahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning kõik süsteemi rakendamises osalejad esitavad usaldusväärseid andmeid.</p> <p>Kui liikmesriigi territooriumil rakendab tootjate nimel laiendatud tootjavastutuse kohustusi mitu organisatsiooni, loob liikmesriik sõltumatu ametiasutuse, kes teeb järelevalvet tootja laiendatud vastutuse kohustuste rakendamise üle.</p> <p>6. Liikmesriigid loovad platvormi, millega tagada laiendatud tootjavastutuse rakendamises osalevate sidusrühmade (sh avaliku ja erasektori jäätmekäitlejad, kohalikud omavalitsused ning vajaduse korral korduskasutamiseks ettevalmistamisega tegelevad <i>tunnustatud</i> ettevõtjad) korrapärase dialoog.“</p> <p>[...]</p>	<p>b) need on kindlaks määratud üksikute toodete või sarnaste toodete rühmade tegelike olelusringi lõppemise kulude põhjal, võttes eelkõige arvesse toodete korduskasutatavust ja ringlussevõetavust;</p> <p>c) need põhinevad teenuste <i>optimeeritud</i> kuludel juhul, kui avaliku sektori jäätmekäitlejad vastutavad laiendatud tootjavastutuse süsteemi nimel tegevusülesannete täitmise eest.</p> <p>5. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase seire- ja nõuete täitmise tagamise raamistiku, millega tagada, et toodete tootjad rakendavad laiendatud tootjavastutuse kohustusi, finantsvahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning kõik süsteemi rakendamises osalejad esitavad usaldusväärseid andmeid.</p> <p>Kui liikmesriigi territooriumil rakendab <i>üht liiki</i> toote tootjate nimel laiendatud tootjavastutuse kohustusi mitu organisatsiooni, loob liikmesriik või <i>pädev piirkondlik ametiasutus</i> sõltumatu ametiasutuse (<i>kliiringukoja</i>), kes teeb järelevalvet tootja laiendatud vastutuse kohustuste rakendamise üle.</p> <p>6. <i>Liikmesriigid tagavad, et laiendatud tootjavastutuse süsteemid aitavad kaasa prahistamise vältimisele ja jäätmete kogumisele ning toetavad koristusaktiivseid.</i></p> <p>7. Liikmesriigid loovad platvormi, millega tagada laiendatud tootjavastutuse rakendamises osalevate sidusrühmade (sh avaliku ja erasektori jäätmekäitlejad, kohalikud omavalitsused ning vajaduse korral <i>lubatud</i> korduskasutuse ja korduskasutamiseks ettevalmistamisega tegelevad ettevõtjad) korrapärase dialoog.“</p> <p>[...]</p>

Motivatsioon

ELi eeskirjad peaksid võimaldama täielikku tootjavastutust tekitatud jäätmete eest. Arvestades, et turg hõlmab kogu ELi, tuleb see tagada ühiste miinimumnõuete abil. Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele tuleks laiendatud tootjavastutus määratleda riiklikul/kohalikul tasandil.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkt 9

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>9) Artikkel 9 asendatakse järgmisega:</p> <p style="text-align: center;">„Artikkel 9</p> <p style="text-align: center;">Jäätmetekke vältimine</p> <p>1. [...]</p> <p>2. Liikmesriigid jälgivad ja hindavad jäätmetekke vältimise meetmete rakendamist. Selleks kasutavad nad asjakohaseid kvalitatiivseid või kvantitatiivseid näitajaid ja sihtarve, eelkõige seoses kõrvaldatavate või energia tootmiseks kasutatavate olmejäätmete kogusega inimese kohta.</p> <p>[...]“;</p>	<p>9) Artikkel 9 asendatakse järgmisega:</p> <p style="text-align: center;">„Artikkel 9</p> <p style="text-align: center;">Jäätmetekke vältimine</p> <p>1. [...]</p> <p>2. Liikmesriigid jälgivad ja hindavad jäätmetekke vältimise meetmete rakendamist. Selleks kasutavad nad asjakohaseid kvalitatiivseid või kvantitatiivseid näitajaid ja absoluutseid sihtarve, eelkõige seoses kõrvaldatavate või energia tootmiseks kasutatavate olmejäätmete kogusega inimese kohta.</p> <p>[...]“;</p>

Motivatsioon

Näitajad peaksid põhinema toodetud jäätmete hulgal, nt 100 kg jäätmejääke inimese kohta, et kehtestada representatiivne ja tõhus eesmärk sh väikese majandusega ja/või juba vähem jääke tootvatele riikidele.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkti 10 alapunkt a

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>10) Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid korduskasutamiseks ettevalmistamise edendamiseks, kannustades eelkõige korduskasutamise ja parandamise võrgustike loomist ja toetamist ning hõlbustades selliste võrgustike juurdepääsu jäätmekogumiskohtadele ning edendades majandushoobade, hankekriteeriumide, kvantitatiivsete eesmärkide või muude meetmete kasutamist.</p>	<p>10) Artiklit 11 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid korduskasutamiseks ettevalmistamise edendamiseks, kannustades eelkõige korduskasutamiseks ja parandamiseks võrgustike loomist ja toetamist ning hõlbustades selliste võrgustike juurdepääsu jäätmekogumiskohtadele või <i>rajades korduskasutatavatele jäätmetele mõeldud püsivaid kogumispunkte</i>, ning edendades majandushoobade, hankekriteeriumide, kvantitatiivsete eesmärkide või muude meetmete kasutamist.</p>

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>Liikmesriigid võtavad meetmeid kvaliteetse ringlussevõtu edendamiseks ning seavad selleks sisse jäätmete liigiti kogumise, kui see on tehniliselt, keskkonnavalaselt ja majanduslikult võimalik ja vajalik, et täita asjakohaste ringlussevõtusektorite puhul nõutud kvaliteedistandardeid ning saavutada lõikes 2 sätestatud sihtarvud.“;</p>	<p>Liikmesriigid võtavad meetmeid kvaliteetse ringlussevõtu edendamiseks ning seavad selleks sisse jäätmete liigiti kogumise, kui see on tehniliselt, keskkonnavalaselt ja majanduslikult võimalik ja vajalik, et täita asjakohaste ringlussevõtusektorite puhul nõutud kvaliteedistandardeid ning saavutada lõikes 2 sätestatud sihtarvud;</p> <p>Kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega ning Euroopa Liidu parema õigusloome põhimõttega viivad liikmesriigid, lähtudes käesolevale direktiivile lisatud mõjuhindangust, läbi hindamise kõnealuses direktiivis kavandatud eesmärkide mõju kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil, eriti kui need valitsustasandid on jäätmekäitluse eest vastutavad. Komisjon kasutab neid tulemusi tõendina artiklites 15 ja 16 ning peatükis V ette nähtud varajase hoiatamise süsteemi ja paindlikkuse kasutamiseks käesoleva direktiivi rakendamisel.“;</p>

Motivatsioon

Uue direktiiviga nähakse ette mitmeid mehhanisme kohustuste mittetäitmise või nende rikkumisega tegelemiseks, ent ka edusammude toetamiseks. Kuid enamikul juhtudel on ELi sihtmärkide mittedaavutamise põhjuseks asjaolu, et ELi tasandil ei teata piisavalt piirkondlikest ja kohalikest kohustustest jäätmete valdkonnas.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkti 10 alapunkt c

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>c) lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) aastaks 2020 suurendatakse tavajäätmeteks liigitatud ehitus- ja lammutusjäätmete, v.a jäätmenimistu kategoorias 17 05 04 määratletud looduslike ainete korduskasutamiseks ettevalmistamist, ringlussevõtu ja täitematerjalina kasutamist vähemalt 70 %-ni massist;“;</p>	<p>c) lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:</p> <p>„b) aastaks 2020 suurendatakse tavajäätmeteks liigitatud ehitus- ja lammutusjäätmete, v.a jäätmenimistu kategoorias 17 05 04 määratletud looduslike ainete korduskasutamiseks ettevalmistamist, ringlussevõtu ja täitematerjalina kasutamist vähemalt 70 %-ni massist.</p> <p>Komisjon hindab kõnealuse jäätmevoo haldamist ja võimalust kehtestada 2020. aastaks konkreetsed sihtarvud ehituses kasutatavate materjalide ringlussevõtuks 2025. ja 2030. aastaks;“;</p>

Motivatsioon

Kuna ohutud ehitus- ja lammutusjätmed moodustavad märkimisväärase osa jäätmete koguhulgast, ei ole nende osas kavandatud meetmed piisavalt ambitsioonikad. Tehakse ettepanek määrata praeguse kombineeritud eesmärgi asemel, mis hõlmab korduskasutamiseks ettevalmistamist, ringlussevõttu ja täitematerjalina kasutamist, kindlaks vähemalt suunaandvad konkreetsed eesmärgid ehituses kasutatavate materjalide ringlussevõtuks, et edendada ringmajanduse elluviimist.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkti 10 alapunkt d

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
d) lõikele 2 lisatakse punktid c ja d:	d) lõikele 2 lisatakse punktid c ja d:
c) „2025. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 60 %-ni massist;	c) „2025. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 60 %-ni massist;
d) 2030. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 65 %-ni massist.“;	d) 2030. aastaks suurendatakse olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamist ja ringlussevõttu vähemalt 70 %-ni massist.“;

Motivatsioon

Euroopa Komisjon jätab kasutamata võimaluse, loobudes 70 % eesmärgist, mille ta ise eelmisel aastal välja pakkus, kuna ringlussevõtt loob uusi töökohti kohalikul tasandil ja toodab väiksemaid heitkoguseid kui prügilasse ladestamine või jäätmete põletamine. Komitee on juba varem rõhutanud, et mõnes liikmesriigis ja piirkonnas saavutatud head tulemused näitavad, et on võimalik täita ambitsioonikaid eesmärgi või neile lähedale jõuda, kui üldtingimused on täidetud ja on loodud vajalik haldussuutlikkus seal, kus see varem puudus⁽¹⁾.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jäätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkt 13

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
Artikli 1 punkt 13	Artikli 1 punkt 13
13) Artikkel 22 asendatakse järgmisega:	13) Artikkel 22 asendatakse järgmisega:
„Liikmesriigid tagavad biojätmete liigiti kogumise, kui see on tehniliselt, keskkonnaalasel ja majanduslikult võimalik ja vajalik, et tagada komposti puhul nõutud asjakohased kvaliteedistandardid ning saavutada artikli 11 lõike 2 punktides a, c ja d ning sama artikli lõikes 3 sätestatud sihtarvud.	„Liikmesriigid tagavad biojätmete liigiti kogumise – v. a juhul, kui see osutub tehniliselt, keskkonnaalasel ja majanduslikult teostatavaks –, et tagada komposti puhul nõutud asjakohased kvaliteedistandardid ning saavutada artikli 11 lõike 2 punktides a, c ja d ning sama artikli lõikes 3 sätestatud sihtarvud.

⁽¹⁾ COM(2014) 397 final.

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>Nad võtavad asjakohaseid meetmeid kooskõlas artiklitega 4 ja 13, et kannustada:</p> <p>a) biojätmete ringlussevõttu, sh kompostimist ja anaeroobset kääritamist;</p> <p>b) biojätmete sellist töötlemist, mis vastab kõrgetasemelise keskkonnakaitse nõuetele;</p> <p>c) biojätmetest valmistatud keskkonnaohutute materjalide kasutamist.“.</p>	<p>Nad võtavad asjakohaseid meetmeid kooskõlas artiklitega 4 ja 13, et kannustada:</p> <p>a) biojätmete ringlussevõttu, sh kompostimist ja anaeroobset kääritamist;</p> <p>b) biojätmete sellist töötlemist, mis vastab kõrgetasemelise keskkonnakaitse nõuetele;</p> <p>c) biojätmetest valmistatud keskkonnaohutute materjalide kasutamist.</p> <p><i>Komisjon hindab koos liikmesriikidega 2018. aastaks võimalust kehtestada miinimumkvaliteedinõuded biojätmetest saadud kompostile ja kääritussaadusele, et tagada inimtervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse.“;</i></p>

Motivatsioon

Kavandatud muudatuse eesmärk on muuta biojätmete liigiti kogumine kohustuslikuks. Oleks kasulik parandada alapunkti a sõnastust selliselt, et biojätmete ringlussevõtt seotakse kvaliteetse komposti ja kääritussaaduse tootmisega. Muidu ladestatakse need prügilatesse, selle asemel et need ringlusse võtta.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ jätmete kohta, COM (2015)595 final – 2015/0275 (COD)

Artikli 1 punkt 17

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>17) Artiklit 29 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Liikmesriigid kehtestavad jätmetekke vältimise programmid, milles on esitatud jätmetekke vältimise meetmed kooskõlas artiklitega 1, 4 ja 9.“;</p> <p>b) lõiked 3 ja 4 jäetakse välja.</p>	<p>17) Artiklit 29 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõike 1 esimene lause asendatakse järgmisega:</p> <p>„1. Liikmesriigid kehtestavad jätmetekke vältimise programmid, milles on esitatud jätmetekke vältimise meetmed kooskõlas artiklitega 1, 4 ja 9, mille eesmärk on vähendada olmejätmete 2025. aastal toodetavat hulka 10 % võrreldes 2015. aasta jäätme hulga ning toidujätmete hulka vähemalt 30 % 2025. aastaks ja 50 % 2030. aastaks.“;</p> <p>b) lõiked 3 ja 4 jäetakse välja.</p>

Motivatsioon

Olmejätmete tekke vältimine on kooskõlas seitsmendas keskkonnaalases tegevusprogrammis seatud eesmärkide ja komisjoni volitustega vastavalt raamdirektiivi artikli 9 punktile c. Paljudes riiklikes jätmetekke vältimise programmides sisalduvad juba kvantitatiivsed eesmärgid.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta, COM (2015)596 final – 2015/0276 (COD)

Artikli 1 punkti 3 alapunkt b

<i>Komisjoni ettepaneku tekst</i>	<i>Komitee muudatusettepanek</i>
<p>b) lõikele 1 lisatakse punktid f kuni i:</p> <p>„f) hiljemalt 31. detsembriks 2025 valmistatakse vähemalt 65 % kogu pakendijäätmete massist ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse;</p> <p>g) hiljemalt 31. detsembriks 2025 valmistatakse korduskasutamiseks ette ja võetakse ringlusse pakendijäätmetes sisalduvate järgmiste materjalide massist vähemalt:</p> <p>plast: 55 %;</p> <p>puit: 60 %;</p> <p>mustmetall: 75 %;</p> <p>alumiinium: 75 %;</p> <p>klaas: 75 %;</p> <p>paber ja kartong: 75 %;</p> <p>h) hiljemalt 31. detsembriks 2030 valmistatakse vähemalt 75 % kogu pakendijäätmete massist ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse;</p> <p>i) hiljemalt 31. detsembriks 2030 valmistatakse korduskasutamiseks ette ja võetakse ringlusse pakendijäätmetes sisalduvate järgmiste materjalide massist vähemalt:</p> <p>puit: 75 %;</p> <p>mustmetall: 85 %;</p> <p>alumiinium: 85 %;</p> <p>klaas: 85 %;</p> <p>paber ja kartong: 85 %.”;</p>	<p>b) lõikele 1 lisatakse punktid f kuni i:</p> <p>„f) hiljemalt 31. detsembriks 2025 valmistatakse vähemalt 65 % kogu pakendijäätmete massist ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse;</p> <p>g) hiljemalt 31. detsembriks 2025 valmistatakse korduskasutamiseks ette ja võetakse ringlusse pakendijäätmetes sisalduvate järgmiste materjalide massist vähemalt:</p> <p>plast: 55 %;</p> <p>puit: 60 %;</p> <p>mustmetall: 75 %;</p> <p>alumiinium: 75 %;</p> <p>klaas: 75 %;</p> <p>paber ja kartong: 75 %;</p> <p>h) hiljemalt 31. detsembriks 2030 valmistatakse vähemalt 75 % kogu pakendijäätmete massist ette korduskasutamiseks ja võetakse ringlusse;</p> <p>i) hiljemalt 31. detsembriks 2030 valmistatakse korduskasutamiseks ette ja võetakse ringlusse pakendijäätmetes sisalduvate järgmiste materjalide massist vähemalt:</p> <p>puit: 75 %;</p> <p>mustmetall: 85 %;</p> <p>alumiinium: 85 %;</p> <p>klaas: 85 %;</p> <p>paber ja kartong: 85 %.</p> <p><i>Tuginedes ringmajanduse strateegia raames teostatavatest teadusuuringutest saadud andmetele, seab komisjon lähiaastatel plastpakendijäätmetele uue eesmärgi.“.</i></p>

Motivatsioon

2030. aastaks ei ole seatud plastpakendite korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu eesmärki. Komisjon peaks olema vähemalt kohustatud esitama sellise eesmärgi mõne aasta jooksul.

I. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. peab kiiduväärseks seadusandlike ettepanekuid, millega muudetakse uue ringmajanduse paketi jäätmedirektiive, ning rõhutab nendega kaasnevat kasu tarbijatele, ettevõtetele, keskkonnale ja ELi majandusele;
2. rõhutab sellega seoses, et üleminek ringmajandusele aitab luua uusi töökohti, suurendada ELi väikeste, keskmise suurusega ja suurte ettevõtete konkurentsivõimet, hoogustada puhaste tehnoloogiate arendamist ning vähendada Euroopa sõltuvust sisseveetavast toormest ja energiast;

Mõistete ühtlustamine

3. väljendab heameelt eri jäätmedirektiivide ühtlustatud mõistete selge terviku üle ning kutsub komisjoni üles jätkuvalt tagama, et kõik mõisted oleksid kooskõlas Euroopa jäätmeloendiga, et välditakse mitmetimõistetavust ning et kättesaadavad oleksid võrreldavad andmed liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tehtud edusammude kohta;
4. soovib kaasseadusandjatel siiski esitada „prügistamise“ määratlus;

Kontrollimine

5. soovib tugevdada ebaseaduslike jäätmesaadetiste kontrollimist, kuna need muu hulgas vähendavad märkimisväärselt ELi territooriumil selliste jäätmete piisavat kättesaadavust, mida saab kasutada ringlussevõtul ja korduskasutamisel põhinevas ELi ringmajanduses;

Märgistamine

6. peab soovitavaks kehtestada ELis turustatavate tarbekaupade märgistamise kohustus, määratledes sellega selgelt, kuidas liigitada jäätmeid liigiti kogumise makrokategoriasse siis, kui nende jaoks on olemas hästi sisse töötatud liigiti kogumise süsteem. Kui toode tekitab eri kategooriasse kuuluvaid jäätmeid, tuleks märgistusel täpsustada, kuidas selle eri koostisosi erinevatesse materjalikategooriasse jaotada, eeldusel et tarbija tuleks sellega hõlpsasti toime;

Tootja laiendatud vastutus

7. rõhutab, et ettepanek miinimumnõuete ühtlustamiseks on esmatähtis selleks, et parandada laiendatud tootjavastutuse kavade toimimist kõigis liikmesriikides;
8. kutsub kaasseadusandjaid üles mitte nõrgestama kõnealuseid nõudeid ja säilitama kesksed sätted nagu need, mille eesmärk on läbipaistvuse tagamine ja nende kulude täielik katmine tootjate poolt, mis tekivad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele seoses jäätmete kogumise, haldamise ja käitlemise ning kodanike teavitamisega. Korduskasutuspakendite (klaasanumate, plastpudelite (PET)) tagasiostmine suurte kaubanduskettide poolt võib olla üks tähtsamaid tegureid jäätmetekke vältimiseks;

Jäätmetekke vältimine

9. rõhutab, et on vaja rohkem täpsustusi toidu „kvaliteedi miinimumnõuete“ osas, ning teeb ettepaneku määratleda toiduainete taaskasutamise jaoks „minimaalne standardmenetlus“, mille abil tagada toiduohutus ja mis oleks ühtselt kohaldatav liikmesriikides;
10. kutsub kohalikke, piirkondlikke ja üleriigilisi ametivõime üles käivitama teavitus- ja hariduskampaaniaid, et suurendada teadlikkust jäätmetekke vältimisest;

Koristusaksioonid „Teeme ära“ ja „Maailmakoristus“

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi igati toetama kodanikuühiskonna erinevaid algatusi kohalike ja üleriigiliste koristusaksioonide (sh näiteks kohalike koristuspäevade „Let's do it“ või ülemaailmsete koristuspäevade „Let's clean up the World in just one day!“) korraldamiseks;

Korduskasutamine ja ringlussevõtt

12. kordab oma nõudmist seada täiendavad korduskasutamise eesmärgid, mis oleksid siduvad ja sõltumatud ning kehtiksid teatavate jäätmevoogude, eelkõige mööbli, tekstiiltoodete ning elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) suhtes. Nende korduskasutamiseks ettevalmistamine on oluline jäätmetekke vältimise seisukohast, asub nii nagu ringlussevõttki jäätmehierarhias kõrgeimal kohal ja pakub kindlaid võimalusi ringmajanduse arendamiseks ⁽²⁾;

13. palub kõnealuses kontekstis komisjonil seada miinimumeesmärgiks valmistada 2030. aastaks 70 % plastpakendi-jäätmete massist ette korduskasutamiseks ja ringlusse võtta;

14. märgib, et vältimine ja korduskasutamine on seotud tegevustega, mis toimuvad ainete ja esemetega, mida praegu ei liigitata jäätmeteks, samas kui ringlussevõtu ja korduskasutamiseks ettevalmistamise protsessid hõlmavad materjale, millel on jäätmete staatus. Ettevõtetele ja institutsioonidele jäätmestaatusest tulenevate õiguslike tagajärgede tõttu on soovitatav täiendavalt selgitada jäätmete ja mittejäätmete erinevust;

15. teeb ettepaneku määratleda näiteks Euroopa jäätmeleendis ringlussevõtu ja korduskasutuse mõisted, kuna need hõlmavad praegu kahte eri liiki rajatise, mis on välja töötatud eri meetodite ja vajaduste jaoks: a) ringlussevõetavad jäätmed saabuvad jäätmesorteerimisjaama sorteerimislindile, kus need liigitatakse vastavalt tööstuse vajadustele; b) korduskasutatavate jäätmete puhul on võimalik vältida nende jäätmekäitlussüsteemi sattumist. Suuri kaubanduskette tuleks ergutada pakendeid tagasi ostma, kuigi ostja otsustab lõpuks ise, mida nende jäätmetega teha;

16. kutsub kaasseadusandjaid üles soovitama, et liikmesriigid võtaksid oma jäätmetekke vältimise programmides kasutusele finantsstiimulid vähem jäätmeid tekitavate tootmisprotsesside soodustamiseks. Samuti palub komitee kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel rakendada stimuleerivaid meetmeid ringlusse võtmata jäävate jäätmete vähendamiseks;

17. soovitab Euroopa Komisjonil kaaluda, kas raamdirektiivi tuleks lisada liikmesriikide teatamiskohustus (mitteohtlike) tööstusjäätmete osas, ning Euroopa Keskkonnaametil jälgida ja koguda andmeid ning analüüsida olukorda 2020. aastaks ja kaaluda kõnealuste jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu eesmärkide seadmist ⁽³⁾;

18. juhib tähelepanu asjaolule, et üleminek ringlussevõtu sihtarvudelt korduskasutuseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu kombineeritud sihtarvudele i) raskendab pakendite ja pakendijäätmete ringlussevõtu ja korduskasutuseks ettevalmistamise eraldi mõõtmist, ii) vajab täiendavat selgitamist;

19. peab vajalikuks määrata kindlaks ühtlustatud meetodid ringlussevõtu määrade arvutamiseks kogu ELis ning kehtestada toidujäätmete ning ehitus- ja lammutusjäätmete jaoks õigusnorm, milles määratletakse vahendid ja organid, kelle ülesanne on jälgida andmeid jäätmetekke vähendamise kohta kogu tootmis-, töötlemis- ja tarbimisahelas;

20. teeb komisjonile ettepaneku töötada välja eri jäätmeliikide keskkonnaväärtuse näitajad. Kehtivad õigusaktid ja Euroopa Komisjoni ettepanek ei võta arvesse eri jäätmeliikide erinevat keskkonnaväärtust. Niiviisi saaks selgitada, millistele materjalidele tuleb erilisel keskenduda, et parandada jäätmekäitlust ja muuta see keskkonnasõbralikumaks;

Jäätmetest energia tootmine ja jäätmete prügilasse ladestamine

21. kutsub kooskõlas jäätmehierariiaga liikmesriike üles edendama jäätmetest ülitõhusa energia tootmist kooskõlas Euroopa Komisjoni jäätmete energiaks muutmist käsitleva algatusega; märgib, et sellised jäätmetest energiat tootvad tehased võivad aidata vähendada liidu sõltuvust energiaimpordist kooskõlas energialiiduga;

⁽²⁾ CDR-1617-2013.

⁽³⁾ CDR-1617-2013.

22. tunnistab, kui tähtis on kehtestada järk-järgult piirangud prügilasse ladestamisele, ning toetab komisjoni lähenemisviisis toimunud muutust, millega taotletakse prügilasse ladestamise keelamist eraldi kogutud jäätmetele, sh biojäätmel, võttes arvesse ka ringmajandust käsitlevat teatist COM(2015) 614, mis soodustab bioloogiliste ressursside kasutuse hierarhiat, mis võib kaasa aidata konkurentsile nende korduskasutamisel⁽⁴⁾;

23. soovib jätkuvalt eelistada ambitsioonikamat kvalitatiivset lähenemisviisi, mille eesmärk on kaotada ringlussevõetavate ja biolagunevate jäätmete prügilasse ladestamine;

24. kutsus Euroopa Komisjoni üles uurima võimalust laiendada jäätmete prügilasse ladestamise eesmärki (maksimaalselt 10 % aastaks 2030) ka muudele kui olmejäätmetele ja kohaldada seda kõigi jäätmeliikide suhtes⁽⁵⁾;

Teatavatele liikmesriikidele kehtivad erandid olmejäätmete ja prügilasse ladestamise eesmärkide osas

25. peab põhjendatuks seitsmele jäätmekäitluse kõige madalama tasemega liikmesriigile tehtud erandeid, kuid rõhutab, et tuleb säilitada kavandatud sätted, mille kohaselt erandi saamist taotlevatel liikmesriikidel tuleb esitada rakenduskavad üksikasjalike ajakavadega oma eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete kohta;

Andmesalvestuse ja teatamiskohustused

26. rõhutab, et ettepanekutes puudub säte, mille Euroopa Komisjon esitas juba 2014. aastal raamdirektiivis ning mille kohaselt tööstus- ja kaubandusettevõtjad peavad pidama endi käideldavate tavajäätmete registrit ning taotluse korral tuleb neil kõnealused andmed teha kättesaadavaks pädevatele asutustele;

Delegeeritud õigusaktid

27. väljendab muret laiaulatuslike volituste pärast, mis kavandatavate direktiividega antakse komisjonile delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks, ning kutsus kaasseadusandjaid üles piirama delegeeritud õigusaktide kasutamist, sest need nõrgendavad seadusandjate kontrollivõimet ja kuulu demokraatlikku ja õigusloome protsessi⁽⁶⁾;

Linnapeade pakt jäätmekäitluse valdkonnas

28. teeb kliima- ja energiaalase linnapeade pakti saatnud suurt edu arvestades ettepaneku luua jäätmekäitluse valdkonnas sarnane struktuur. Selles kontekstis tõstab esile Euroopa Regioonide Komitee kui Euroopa Liidu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kogu rolli kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mobiliseerimisel ja nende jõupingutuste tõhustamisel ressursitõhususe suurendamiseks, jäätmete tekke vähendamiseks ning ringlussevõtu, korduskasutamise ja taaskasutamise suurendamiseks linnades;

Subsidiarsus ja proportsionaalsus

29. märgib, et Euroopa Komisjoni ettepanekud ei tekita kahtlusi subsidiaarsuse põhimõtte järgimise suhtes, kuid väljendab muret seoses proportsionaalsuse põhimõtte järgimisega⁽⁷⁾.

Brüssel, 15. juuni 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ COR-2014-04083, CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽⁵⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁶⁾ COR-2014-04083; Konsulteerimine subsidiaarsuse eksperdirühmaga ning riikide parlamentide ja piirkondlike kogude asjaomaste otsuste kontrollimine ringmajanduse paketi subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega seotud aspektide seisukohast – kokkuvõte ja analüüs, COR-2016-1521.

⁽⁷⁾ Vt ka konsulteerimine subsidiaarsuse eksperdirühmaga ning riikide parlamentide ja piirkondlike kogude asjaomaste otsuste kontrollimine ringmajanduse paketi subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega seotud aspektide seisukohast – kokkuvõte ja analüüs, COR-2016-1521.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „ELi laienemisstrateegia 2015–2016“

(2017/C 017/10)

Raportöör: Anna MAGYAR (HU/PPE) Csongrádi komitaadi volikogu aseesimees**Viitedokument:** Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi laienemisstrateegia“ COM(2015) 611 *final***POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. kinnitab oma pühendumust laienemisprotsessile, mille näol on tegu investeringuga stabiilsusesse ja jõukusesse; märgib, et varasemad laienemisvoorud on aidanud ületada Euroopa ajaloolisi lahknevusi, suurendanud jõukust ning näidanud, et laienemine on ELi kõige jõulisem välispoliitiline vahend;
2. märgib, et Euroopa Komisjon ei näe oma praegusel ametiajal ette edasist laienemist, kuid see ei pea tähendama paigalseisu; tunnistab, et valmistumiseks on vaja aega, kuid osutab vajadusele aega tõhusalt kasutada, et edendada laienemisprotsessi ülihangete ja õiglase tingimuste alusel, teha eesisevate ülesannete osas järjekindlaid edusamme ning säilitada usaldusväärne ja realistlik euroopalik perspektiiv, et mitte kaotada kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide osalust ja motivatsiooni, sest laienemisprotsessis osalevate riikide reformidest ja edusammudest on huvitatud kõik ELi liikmesriigid ning iga kandidaatriik ja potentsiaalne kandidaatriik;
3. rõhutab, et esmatähtis on säilitada Euroopa Liit oma praegusel kujul, rakendades läbipaistvaid ja asjakohaseid poliitikameetmeid, mis aitavad tagada ja säilitada tugeva poliitilise, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse. Liikmesriikide heaolu ja arengu ning Euroopa julgeoleku tagamine erinevate ohtude taustal on esimene samm uute liikmete vastuvõtmiseks;
4. usub, et üldiselt on komisjoni teatistes ja 2015. aasta riike käsitlevates aruannetes laienemispaketile esitatud hinnang täpne ja üldjoontes positiivne, arvestades kõigi laienemisprotsessis osalevate kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide nähtavaid edusamme teatud küsimustes, kuigi esineb ka tõsiseid puudujääke (mõnel juhul isegi tagasilangust) ja jätkusuutlike tulemuste saavutamiseks on vaja täiendavaid jõupingutusi;
5. kutsub liikmesriike, kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike ning ELi institutsioone üles tagama laienemisprotsessi edukust; tuletab kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele meelde neilt selles küsimuses oodatavat vastutustundlikkust ja pühendumust;
6. rõhutab, et laienemisprotsess peab olema kaasav ja hõlmama ühiskonna tervikuna; rõhutab kohaliku ja piirkondliku tasandi olulist rolli, sest see tasand on subsidiaarsust, teabevahetust, osalusdemokraatiat, mitmekesisust ja identiteeti silmas pidades kodanikele lähedasim; samuti on see võtmetähtsusega majandusarengu, piiriülese koostöö, ELi vahendite kasutamise ja ELi õigusaktide rakendamise seisukohalt;
7. tervitab seda, et komisjon tunnistab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli; rõhutab samas – nagu paljudel eelnevatel kordadel, – et tulevikus peaksid teatiseid ja aruanded rohkem ja üksikasjalikumalt keskenduma kohalikule ja piirkondlikule valitsemisele, ehkki liidu õigustikus ei ole selle kohta eraldi peatükki ning detsentraliseerimise ja mitmetasandilise valitsemise küsimuses puudub kinnistunud ELi mudel; leiab, et tugeva, demokraatliku ja tõhusa kohaliku ja piirkondliku valitsemise tagamine on ühinemiseks valmistumise lahutamatu osa, kuna sageli toimub reformide elluviimine ning järjekindlate ja usaldusväärsete edusammude tegemine nende alal just kohalikul tasandil; osutab subsidiaarsuse kui ELi lepingutes sätestatud peamise põhimõtte olulisusele;

8. rõhutab kohalike omavalituste rolli ELi liikmelisusega kaasnevate eeliste ilmestamisel ning kodanike innustamisel kasutama vahendeid, mida EL nende käsutusse annab. Õigus Euroopa kodakondsusele avab arvukaid võimalusi isiklikuks arenguks. Seega on vajalik edendada ELi nende eeliste aspektist, mida ta pakub nii ühiskonnale kui ka kodanikele;
9. rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine on tähtis ka laienemisest teavitamisel, et tagada avalikkuse toetus sellele protsessile, osutades laienemise hüvedele laiema üldsuse jaoks; osutab sellega seoses kodanikuühiskonnaga tehtava koostöö tähtsusele;
10. märgib, et uus nelja-aastast laienemisstrateegiat hõlmav lähenemisviis pakub järjekindlamate tingimustega usaldusväärsemat perspektiivi; tervitab selgemat meetodikat, ühtlustatud tingimusi ja ülesannete paremat määratlemist, mis pakub võimalusi võrdlemiseks, ning toetab tugevamat keskendumist praegusele olukorrale ja edasiminekuetele eri valdkondades ning edasise progressi seisukohast oluliseks peetavatele meetmetele;
11. leiab, et üldiselt on komisjoni teatistes ja aruannetes lähtealused ja prioriteetsed valdkonnad täpselt määratletud; kutsub komisjoni üles keskenduma samuti iga kandidaatriigi ja potentsiaalse kandidaatriigi jaoks olulistele horisontaalsetele valdkondadele kui oma prioriteetidele (nt sotsiaalpoliitika, keskendumine haavatavatele või ebasoodsas olukorras inimrühmadele ja vähemustele);
12. rõhutab, et vaja on teha jõupingutusi kõigi laienemisprotsessis osalevate riikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele nende vastutusele vastavate vahendite ja volituste andmiseks ning kutsub üles kaasama omavalitsusi poliitika kujundamisse, et tagada selle efektiivne elluviimine;

Õigusriigi põhimõte ja põhiõigused

13. nõustub, et äärmiselt oluline on õigusriigi ja põhiõiguste, sealhulgas vähemuste kaitse alased edusammud – need valmistavad probleeme kõigile kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele; hindamine kinnitab ka laienemisprotsessi „uue lähenemisviisi“ põhjendatust, pöörates senisest suuremat tähelepanu kohtusüsteemile ja põhiõigustele ning õigustele, vabadustele ja turvalisusele; toonitab vajadust teha põhiõiguste, õigusriigi ja kohaliku demokraatia küsimustes koostööd Euroopa Nõukoguga ja Euroopa Nõukogus, samuti Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressiga;
14. tervitab keskendumist sõnavabadusele, kuid rõhutab, et kõigi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide puhul on samavõrd oluline haavatavate ja ebasoodsas olukorras inimrühmade ja vähemuste olukord (sh rahvusvähemused, etnilised vähemused, usuvähemused ja romad (kes on sageli mitmekordselt ebasoodsas olukorras olev rühm), seksuaalsel sättumusel ja sool põhineva diskrimineerimise ärahoidmine ning puuetega inimeste, alaealiste ja eakate ning riigisestest põgenike ja pagulaste diskrimineerimise ärahoidmine), juhtides tähelepanu asjaolule, et ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil on vaja teadlikkust suurendada, vastutust võtta, aga eelkõige kavasid korralikult, usaldusväärset ja tulemuslikult ellu viia; seda silmas pidades tuleb olukorda neis riikides hoolikalt jälgida, eelkõige mis puudutab haavatavaid rühmi;
15. nõuab kõigis kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides veelgi suuremaid jõupingutusi avaliku halduse depolitiseerimiseks ja läbipaistvuse suurendamiseks, kuna sage poliitiline sekkumine on endiselt probleem ja takistab valitsustasandite koostööd;
16. rõhutab, et tähtis on võidelda avaliku ja erasektori korrupsiooni vastu kõigil valitsus- ja ühiskonnatasanditel, tõstes esile asjaolu, et usaldusväärsete tulemuste saavutamine neis valdkondades nõuab tavaliselt edusamme ka kohalikul tasandil;
17. rõhutab vajadust võidelda radikaliseerumise, ekstremismi, terrorismi ja välisvõitlejate probleemiga, eelkõige ennetades noorte radikaliseerumist, et nende potentsiaal ei läheks kaduma, vaid et selle asemel antaks neile usaldusväärset väljavaated tööhõive ja hariduse alal, tugevdades erinevaid kohalikke kogukondi, kaitstes ja austades muu hulgas nende identiteeti ning nende kultuuri- ja usupärandit ning toetades nii viisi ka kristlikul kultuuril põhinevaid Euroopa tüüpilisi väärtusi; kutsub seetõttu kohalikke kogukondi toetama sallivuse ja leppimise alaseid koolitusi ning valitsusi sellele kaasa aitama;

18. mõistab hukka terrorirünnakud ja kõik vägivalda kasutamise viisid, sh vägivalda kasutamisega ähvardamise ning rõhutab, et igasugune vägivald on vastuvõetamatu mistahes poliitilises debatis;

Majandusareng ja ühenduvus

19. rõhutab, et majandusareng on stabiilsuse tagamiseks võtmetähtsusega (nt töövõimaluste ja sotsiaalse kaasamise kaudu); tervitab majandusreformikavasid, samuti koostöö ja kooskõlastamise tugevdamist kõrgetasemeliste majandus- ja rahandusdialoogide kaudu ELi ning Lääne-Balkani riikide ja Türgi vahel;

20. kutsub ELi ühinemiseelse abi vahendeid kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides efektiivsemalt ja läbipaistvamalt haldama ja jaotama, mh kohalikul tasandil, et vältida rahastamisvõimaluste kasutamatajäämist puuduliku poliitilise kavandamise, väljaõppe, koordineerimise või ebatõhusa kasutus-suutlikkuse tõttu kohalikul tasandil; rõhutab sellele lisaks ka suuremate ja väiksemate linnade kaasamist koolitus- ja toetusprogrammidesse;

21. tervitab ELi ühenduvust käsitlevale tegevuskavale keskendumist ja piirkondlikke algatusi, mis peaksid olema kaasavamad (Berliini protsess jne), rõhutades vajadust kaasata senisest enam kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja riigi ametiasutusi nii kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides kui ka liikmesriikides; julgustab investeeeringuid jätkama (transpordi, energia, digitaalse telekommunikatsiooni, hariduse, noorsootöö ja muudes valdkondades);

22. toonitab vajadust viia jäätmete kõrvaldamise protsess ELi tasemele ja piirata jäätmete keskkonda viimist;

23. toetab riiklike investeerimiskomiteede tööd Lääne-Balkani abisaajates riikides ühtse projektide registri loomisel ning kutsub üles struktuurivahendeid paremini koordineerima;

24. toonitab kohaliku ja piirkondliku demokraatia keskset rolli demokraatlike institutsioonide tugevdamisel ja nende haldussuutlikkuse suurendamisel; tõstab esile kohalike ja piirkondlike volikogude rolli kohana, kus peetakse dialoogi ja areneb kodanikuühiskond ning toimub otsuselangetajate ja sidusrühmade diskussioon; tuletab meelde, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on suur osatähtsus avaliku arvamuse kujundamisel Euroopa poliitika ja integratsiooni teemadel. Lisaks sellele rõhutab komitee, et kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse tugevdamine toetab haldusreformide elluviimist ja parandab avalike teenuste osutamist;

Piirkondlik koostöö laienemisprotsessis osalevate riikide vahel

25. kordab, et heanaaberlikud suhted ja piirkondlik koostöö on laienemisprotsessi ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi olulised elemendid; tervitab ja innustab üldisi positiivseid arenguid kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides ning tunnustab nende jõupingutusi, kuid nõuab silmnähtavat edasiminekut seni veel lahendamata küsimustes ja jätkusuulike tulemusi; kutsub kohalikke ja piirkondlikke kogukondi sellesse protsessi panustama;

26. kutsub kõiki osalisi kasutama seni saavutatut edasiliikumiseks, muu hulgas edendades leppimist kogukondade ja kohalikul tasandil ning toetades rahvuste-, religioonide- ja kultuuridevahelist dialoogi;

27. julgustab kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike kasutama olemasolevaid mestimis- ja TAIEX-programme;

28. osutab, et komitee ning selle töörühmad ja ühised nõuandekomiteed on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks heaks kontaktide loomise ja heade tavade vahetamise platvormiks; väljendab heameelt ühiste nõuandekomiteede ja töörühmade hiljutiste kohtumiste – sh ELi ja Serbia ühise nõuandekomitee avakoosoleku – positiivsete tulemuste üle; jääb ootama, milliseid tulemusi annab üritus „Laienemise päev“, mis toob kokku kõik need organid, käsitlemaks neist igati hea jaoks olulisi horisontaalseid ja temaatilisi küsimusi;

Ränne

29. on rahul rändeküsimuse esiletõstmisega komisjoni dokumendis, kuna pagulaste ja majanduslikel põhjustel rändajate praegune olukord mõjutab kogu piirkonda (eelkõige Türgit, aga ka endist Jugoslaavia Makedoonia vabariiki ja Serbiat) ja rändemarsruudile jäävaid liikmesriike ning lahendus pole ühiste jõupingutuste, solidaarsuse ja vastastikuse kohustuste võtmiseta võimalik; kutsub üles rakendama Vahemere idaosa ja Lääne-Balkani rändemarsruudi konverentsil esitatud soovitusi, samuti ELi-Türgi avaldusi 29. novembrist 2015 ja 18. märtsist 2016 ning ühist tegevuskava;

30. tervitab liikmesriikides ja eelkõige kandidaatriikides tehtud jõupingutusi nii kriisiga toimetulemisel kui ka ressursside eraldamisel, sealhulgas seoses rändemarsruudil esinevate probleemidega Serbias ja endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis ning maailma arvukaima rändajate ja pagulaste kogukonnaga, kes viibib praegu Türgis; rõhutab ELi abi jätkumise vajalikkust ja asjaolu, et see abi oleks kättesaadav kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, samuti vajadust toetada investeringuid selles piirkonnas, selleks et luua tööhõivevõimalusi, et rändajate ja pagulaste sotsiaalne ja majanduslik potentsiaal ei läheks kaotsi;

31. rõhutab kohalike kogukondade, eriti rändemarsruudile jäävate kogukondade võtmerolli, sest rändajate ja pagulaste sissevoolu mõju avaldub esmalt nende juures; toonitab samas, et kohalike omavalitsuste võimekus on piiratud ja ebaühtlane, mistõttu on kohalikul tasandil vaja pakkuda täiendavat abi ning pöörata tähelepanu omavalitsuste kaasamisele; märgib, et eritählepanu tuleb pöörata segarändevoost mõjutatud kohalike kogukondade vajadustele, muredele ja turvalisusele ning nende ees seisvatele väljakutsetele. Komitee innustab kohalike kogukondade partnerlusi kogu rändemarsruudi ulatuses, et vahetada teavet, tutvustada parimaid tavasid ja oskusteavet näiteks sellistes valdkondades nagu integratsioon, koolitus, haridus, tööhõive, tagasiränne ja varjupaik ning võitlus rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu;

32. viidates hiljutise Euroopa Ülemkogu järeldests sätestatud prioriteetidele ja meetmetele rõhutab, et pidades silmas kriisipiirkondade olukorda, sh tõhusat arengupoliitikat, tuleb teha ennetustööd ja keskendada jõupingutused neile pagulastele, kelle rahvusvahelise kaitse vajadus on põhjendatud; juhib seetõttu tähelepanu vajadusele tagada varjupaigataotluste põhjalik ja kiire menetlemine ja lihtsustada nende tõhusat tagasisaatmist, kelle taotlused on ELi ühistest normidest lähtuvalt tagasi lükatud; toetab ettepanekut ELi turvaliste päritoluriikide nimekirja kohta;

33. rõhutab vajadust läbi vaadata ja vajaduse korral reformida tavapäraseid lähenemisviise abile, et aidata tegeleda majandusrände põhjustega; samuti vajadust kaasata nii liikmesriikide kui ka kandidaatriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused strateegilistesse otsustesse arenguabi üle, mis on suunatud nälja, vaesuse ja majandusrände kaaspõhjuse kaotamisele;

34. rõhutab samuti vajadust kaasata EL suuremal määral algatustesse ja poliitikameetmetesse, mis keskenduvad rändajate päritolupiirkondadele, pidades silmas eesmärki vähendada järsult oma koduriigist lahkuma sunnitud pagulaste ja majanduslikel põhjustel rändajate sissevoolu Euroopasse; samuti on vaja tõhusamat diplomaatilist sekkumist, et toetada rahuprotsesse konfliktiriikides;

Türgi

35. rõhutab ELi ja Türgi olulist partnerlust ja omavahelist seotust ning toetab koostöö tugevdamist ühishuvivaldkondades; tervitab Türgi pühendumust reformidele ja ELiga ühinemisele ning kutsub üles jätkama uuendatud koostööd asjaomaste ülemkogu ja nõukogu järeldests ning ELi ja Türgi ühisavalduste raames; kutsub üles rakendama viisanõude kaotamise tegevuskava täies ulatuses kõigi liikmesriikide suhtes;

36. avaldab tunnustust ühinemisläbirääkimiste hoogustumisele Euroopa Ülemkogu hiljutiste järeldests ning ELi ja Türgi tippkohtumise tulemusel, ja julgustab tegema läbirääkimiste raamistikus ja kooskõlas asjaomaste nõukogu järeldestsuga uusi edusamme; märgib, et mõnes valdkonnas saavutatud heale valmisolekule lisaks tuleb toetada puudujääkide, või mõningatel juhtudel tõsiste probleemide kõrvaldamist teistes valdkondades;

37. avaldab arvamust, et edusammud õigusriigi ja põhiõiguste valdkonnas on määrava tähtsusega ja kutsub Türgit üles tegema komisjoniga koostööd 23. ja 24 peatüki ettevalmistamisel, kahjustamata liikmesriikide positsioone; toonitab vajadust teha rohkem ära neis valdkondades, eelkõige sõnavabaduse, meediavabaduse, südametunnistusevabaduse, usuvabaduse ning kogunemis- ja ühinemisvabaduse alal seoses inimõiguste kaitsega, mh vähemuste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse austamisega ning võitlusega korruptsiooni vastu; äärmiselt tähtis on saavutada selles valdkonnas tõelisi ja usaldusväärseid tulemusi ning nõuab jõulisemat tegutsemist, pühendumust ja osalust kooskõlas ELi õigustikuga neis valdkondades mh kohalikul tasandil; rõhutab seda silmas pidades, kui suurt tähtsust omab kodanikuühiskonna ja rahvusvaheliste partnerluste tugevdamisel religioonide ja kultuuride vaheline kõiki tasandeid kaasav dialoog;

38. tervitab piirkondlikke arenguagentuure, koordineerimismehhanismi ja tegevuskavasid hõlmava riikliku regionaalarengu strateegia vastuvõtmist; kutsub üles strateegiat rakendama ja innustab edasiminekuks piirkondlike erinevuste vähendamisel; lisaks kutsub kõiki asjaomaseid pooli tegema jõupingutusi rahu- ja leppimisprotsessi edenemiseks Kurdi küsimuses;

39. toonitab vajadust võidelda terrorismi vastu, mõistab hukka hiljutised terrorirünnakud ja väljendab solidaarsust ohvritega; nõuab meetmeid radikaliseerumise vastulöögi andmiseks, sealhulgas toetades kohalikul tasandil integreerumist;

40. märgib, et fiskaalne detsentraliseerimine ning kohaliku ja piirkondliku tasandi vahendid on endiselt piiratud ning rõhutab, et ei piisa 2012. aasta kohalike omavalitsuste seaduse sätete muutmisest;

41. soosib, toetab ja nõuab ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastele resolutsioonidele ja rahvusvahelisele õigusele ning ELi aluseks olevatele väärtustele tuginevat õiglast, põhjalikku ja jätkusuutlikku lahendust Küprose küsimuses; tervitab positiivset indu ja osalust mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmisel ning kutsub Türgit üles aktiivselt toetama sellesuunalisi jõupingutusi;

42. nõuab ELi ja Türki assotsieerumislepingu lisaprotokollide täielikku ja mittediskrimineerivat rakendamist kõigi ELi liikmesriikide, kaasa arvatud Küprose Vabariigi suhtes; kutsub Türgit üles hoidma heanaaberlikke suhteid kõigi oma naabritega, mis on ühinemisprotsessi peamine eeltingimus; toonitab vajadust austada kõigi liikmesriikide suveräänsust ja suveräänsusi kooskõlas ELi põhimõtete, ÜRO resolutsioonide ja rahvusvahelise õigusega; kutsub Türgit üles alustama oma vägede väljaviimist Küprosel ning andma vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 550 (1984) Famagusta isoleeritud ala ÜRO-le üle; rõhutab, et sellised usalduse suurendamise meetmed annavad võimaluse mõlema kogukonna majanduslikuks, sotsiaalseks ja piirkondlikuks õitsenguks; märgib, et kogukondadevahelised kõnelused ja dialoog kohalike kogukondade kodanikuühiskonna vahel võib kokkuleppe saavutamisele kaasa aidata;

43. kutsub jätkama jõupingutusi Euroopa Regioonide Komitee ja Türki tööühma ülendamiseks ühise nõuandekomitee staatusesse;

44. peab oluliseks liikmesriikide kodanikuühiskonna ulatuslikumat osalemist kogu protsessi vältel;

Montenegro

45. tervitab Montenegro pühendumust ja edusamme ELiga liitumise suunas ning NATOga liitumise kutses sisalduvat võimalust stabiilsuse tugevdamiseks;

46. kutsub kõiki osapooli tugevdama erakondadevahelist dialoogi ja kõiki valitsustasandeid tagama, et järgmised valimised toimuksid kõrgeimaid demokraatlikke põhimõtteid silmas pidava uue valimisseaduse alusel;

47. rõhutab vajadust tagada õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste usaldusväärne järgimine muu hulgas kohalikul tasandil; tervitab ülalnimetatut silmas pidades valdavas enamuses omavalitsustes koostatud kohalikke tegevuskavasid korruptsiooni ennetamiseks ja kohalikke sotsiaalse kaasamise kavasid ning nõuab nende kohast rakendamist ja asjakohast kontrollimist;

48. tervitab kohaliku tasandi riigiametnike ametialaseks koolituseks tehtavaid jõupingutusi, rõhutades samas vajadust suuremate edusammude järele (nt koolitus ja pädevust aluseks võtvad läbipaistvamad värbamistoimingud); tervitab kohalike omavalitsuste rahastamise seaduse muudatusi ning innustab tegema edasisi jõupingutusi kohalike omavalitsuste isemajandavaks muutmiseks;

49. tervitab majandusministeeriumi programme vähem arenenud omavalitsusüksuste toetamiseks ning kohalike ja piirkondlike ettevõtete ekspordi edendamiseks;

Serbia

50. tervitab Serbia pühendumust ELiga ühinemisele, mis on juba andnud tulemusi sõelumisstaadiumi õigeaegse lõpetamise ning esimeste läbirääkimispeatükkide avamise näol, ning julgustab Serbiat positiivseid samme (nt mitmete strateegiliste dokumentide lõpetamine) jätkama võetud kohustuste täitmise abil; kutsub eelkõige ametiasutusi üles seadma oma korrupsioonivastased meetmed jätkusuutlikumale ja püsivamale alusele;

51. tervitab 23. ja 24. peatüki tegevuskavade esitlemist ning avaldab rahulolu põhiõigusi tagava õigusraamistiku olemasolu üle, kuid rõhutab samas vajadust tagada selle tõhus ja ühetaoline rakendamine kogu riigis;

52. väljendab heameelt valitsuse vastuvõetud rahvusvähemuste tegevuskava üle ja nõuab selle kohast rakendamist; juhib tähelepanu Euroopa Nõukogu nõuandekomitee sellealastele arvamustele; tunnustab rahvusvähemuste ja etniliste vähemuste efektiivset kaitsmist Vojvodinas ning kutsub üles neid õigusi tagama ka kohalikul tasandil (mis puudutab juurdepääsu haridusele, meediale ja usulistele kombetalitustele, vähemuskeelte kasutamist avalikus asjaajamises ja rahvastikuregistris ning vähemuste proportsionaalset esindatust avalikus sektoris); väljendab rahulolu etniliste rühmade üldjoontes heade omavaheliste suhete üle ja julgustab edusamme jätkama; tervitab asjaolu, et valitsuse kõrgeimad esindajad toetavad oma seisukohavõttudes etnilisi ja muid vähemusi;

53. tõstab hea näitena esile rahvusvähemuste nõukogud ning rõhutab vajadust tagada rahvusvähemuste nõukogude seaduse kooskõla sektoripõhiste õigusaktidega, säilitades samas seniste õiguste ja pädevuste taseme;

54. juhib tähelepanu asjaolule, et kohalik suutlikkus on sageli ebapiisav ja ebahütlane ning nõuab detsentraliseeritud tasandil piisavalt ressursse määratud ülesannete täitmiseks, mille puhul oleks avaliku sektori kulutuste tõhusus seotud hilisemate tuludega; juhib tähelepanu sellele, et Vojvodina rahastamise seadus ei ole veel vastu võetud;

55. tervitab avaliku halduse reformi strateegiat ja kohalike omavalitsuste koolitusstrateegiat ning kutsub üles neid korralikult ellu viima ja võtma vastu kohalike omavalitsuste töötajate avaliku teenistuse seaduse; peab positiivseteks näideteks Euroopa integratsiooni rahvuskonvendi tööd ja kohaliku tasandi konsultatsioone;

56. kutsub rakendama OSCE/ODIHRi soovitusi kohalike omavalitsuste valimise osas;

57. tervitab ja toetab positiivseid arenguid normaliseerimisprotsessis ja Belgradi-Pristina dialoogis, mis annavad inimeste jaoks tuntavaid tulemusi; julgustab jätkama võetud kohustuste täitmist ja kokkulepete elluviimist, et koostööd ja usaldust tugevdada; kutsub ametiasutusi üles edendama aktiivselt olukorra normaliseerimist;

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik

58. tuletab meelde, et see riik allkirjastas esimesena stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu, ning väljendab sellega seoses muret integreerumisprotsessis ning võetud kohustuste täitmise ja reformide elluviimise edendamises tekkinud seisaku pärast. Komitee kutsub üles leidma riigis uue poliitilise tahte ning kutsub ELi üles kinnitama riigi usaldusväärseid väljavaateid ELiga liitumiseks, et julgustada riiki oma kohustusi täitma;

59. kutsub kõiki osapooli täitma oma kohustusi ja rakendama 2015. aasta juuni-juuli poliitilise lepingu täies ulatuses ja konstruktiivselt ning viima ellu kiireloomulised prioriteetsed reformid; rõhutab vajadust vältida tagasilangust sõnavabaduse, eelkõige õigusriigi, sh kohtusüsteemi ja poliitilise süsteemi usaldusväärsuse alal; julgustab samuti jätkama kohalikul tasandil senist usaldusväärset tegevust (mille aluseks on seni saavutatud tulemused, näiteks suhteliselt hea kooskõla liidu õigustikuga);

60. väljendab ülalnimetatut arvesse võttes lootust, et komisjon esitab soovitusel alustada ühinemisläbirääkimisi kooskõlas nõukogu järelduste ja kindlaksmääratud tingimuslikkusega;

61. rõhutab, et vaja on jätkata detsentraliseerimiskava rakendamist; tervitab eelnevat silmas pidades 2015.–2020. aasta strateegilise programmi vastuvõtmist ning kutsub üles rakendama fiskaalse detsentraliseerimise kava teist faasi;

62. toonitab, et jätkuvalt on kõige tähtsamad heanaaberlikud suhted, sh nimeküsimumusele ÜRO egüidi all läbirääkimiste teel mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmine, ning et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsusel on selles täita konstruktiivne roll vastavalt 2015. juunis-juulis peamiste poliitiliste erakondade juhtide kokkuleppes võetud kohustusele; seetõttu tuleks hoiduda tegudest ja avaldustest, mis õhonestavad heanaaberlikke suhteid;

Albaania

63. tervitab Albaania asjakohast keskendumist ja järjekindlaid edusamme prioriteetsete põhireformide elluviimisel eelkõige kohtusüsteemi osas; innustab Albaaniat ühinemisläbirääkimiste alustamiseks kiirendama reforme eelkõige peamistes prioriteetsetes valdkondades, pöörates erilist tähelepanu õigusriigile, avaliku halduse depolitiseerimisele, inimõiguste, sealhulgas ka vähemuste õiguste tõhusale kaitsele kogu Albaanias ning rakendama omandiõigusi, parandama muu hulgas veelgi ettevõtlus- ja investeerimiskeskonda ning vähendama suuremahulist varimajandust; meenutab, et tuleb tagada põhiprioriteetide jätkusuutlik, põhjalik ja kaasav rakendamine; avaldab erilist toetust uutele õigusaktidele, näiteks süüdimõistetud isikute väljaarvamine parlamendist, rõhutades vajadust reaalsete tulemuste järele; tervitab samuti korrupsioonivastast strateegiat ja tegevuskava; innustab uusi edusamme poliitika- ja seadusandlike meetmete alal ja kohast rakendamist;

64. on rahul, et 2015. aasta kohalikud valimised möödusid suuremate vahejuhtumiteta, kuid kutsub üles suurendama erapooletust ja professionaalsust; väljendab samuti heameelt selle üle, et parlament on moodustanud valimisreformiga tegeleva ajutise komitee ning osutab sellekohastele OSCE/ODIHRi soovitustele ning ka Euroopa Nõukogu Kongressi ja Regioonide Komitee valimisvaatlusmissioonide soovitustele, milles kutsuti üles avaliku halduse depolitiseerimisele ja erapooletuse tagamisele;

65. nõuab, et reformiprotsess oleks võimalikult kaasav, hõlmates kõiki asjasse puutuvaid poliitilisi ja kodanikuühiskonna jõude, sh opositsiooni ja asjaomaseid sidusrühmi, ja tunnustab sellega seoses positiivse näitena riikliku Euroopa integratsiooni nõukogu tööd;

66. tervitab täpselt määratletud prioriteetidega riiklikku detsentraliseerimisstrateegiat ja üleminekufondi eraldamist; kutsub täiendavatele edusammudele territoriaalhalduse reformi rakendamisel, kaasates pideva ja tiheda dialoogi kaudu kõiki sidusrühmi, sh vähemusi; tunnustab uut alusseadust omavalitsuse kohta, milles täpsustatakse vastutusalasid ja parandatakse institutsioonidevahelist koostööd eri valitsustasandite vahel, rõhutades selle tõhusa rakendamise tähtsust;

Bosnia ja Hertsegoviina

67. väljendab rahulolu, et riik on integratsiooniprotsessis tagasi õigel teel ja Euroopa perspektiiv on riigi jaoks peamine stiimul; julgustab reformikava elluviimist jätkama, kuna stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumine näitab, et võetud kohustusi saab täita;

68. tunneb heameelt, et Bosnia ja Hertsegoviina esitas avalduse Euroopa Liiduga ühinemiseks 15. veebruaril 2016, mis innustab nii riiki kui ka laienemisprotsessi; rõhutab sellest tulenevalt vajadust hoogsalt edasi minna, et teha reformikava rakendamisel sisulisi edusamme, mis on vajalikud selles suunas edasiliikumiseks;
69. kutsub Horvaatia ühinemisest tulenevalt üles stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut täielikult kohandama ja võtma meetmeid riigi põhiseaduse kooskõlla viimiseks Euroopa Inimõiguste Kohtu otsustega;
70. kutsub valitsustasandite tegevust paremini koordineerima, et kõrvaldada riigi toimimist, reformikava tõhusat elluviimist, liikuvust, investeringuid, eri poliitikavaldkondade ühendumist ja ühtse majanduspiirkonna loomist takistavad tegurid. Komitee märgib, et detsentraliseerimine ei tähenda killustumist ning et kõigil tasanditel reformide elluviimiseks on vaja koordineeritud raamstrategiaid; innustab igäihe huvidega kooskõlas olevate, kuid neist kaugemale ulatuvate ühiste eesmärkide väljatöötamist;
71. sellega seoses leiab, et sujuvalt toimiv ja tõhus koordineerimismehhanism ELi küsimustes on riigile vajalik, et suuta lahendada probleeme ELiga ühinemise teel; edusammud annavad Bosniale ja Hertsegoviinale samuti võimaluse saada täiel määral kasu ELi vahenditest;
72. leiab, et üksuse tasandi õigusaktid on suures osas kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga, kuid nõuab pädevusvaldkondade tõhusamat jagunemist üksuste, kantonite ja valdade vahel;

Kosovo ⁽¹⁾

73. tervitab stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu allkirjastamist ja ratifitseerimist ning selle jõustumist 1. aprillil 2016, mis võib märkida uue ajajärgu algust Kosovo ja ELi suhetes; julgustab Kosovot jätkama ELiga seotud reformide elluviimist (nt inimõiguste seaduspaketi vastuvõtmine) ja muid positiivseid samme (sh eriasjade kabinetide loomine ja normaliseerimise protsess);
74. rõhutab, et poliitilise dialoogi vägivaldne takistamine ei ole vastuvõetav ning kutsub kõiki osapooli üles jätkama dialoogi tavapärasel korral;
75. tunnustab viisanõuete kaotamisel saavutatud tulemusi, rõhutab kõigi asjaomaste tingimuste täitmise olulisust ja kutsub üles jätkuvatele edusammudele;
76. rõhutab vajadust jätkata kultuuri- ja usupärandi kaitsmist, eriti kohalikul tasandil;
77. tervitab ja toetab positiivseid arenguid normaliseerimisprotsessis ja Belgradi-Pristina dialoogis, mis annavad inimeste jaoks tuntavaid tulemusi; julgustab jätkama võetud kohustuste täitmist ja kokkulepete elluviimist, et koostööd ja usaldust tugevdada; kutsub ametiasutusi üles edendama aktiivselt olukorra normaliseerimist.

Brüssel, 16. juuni 2016

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Kõnealune määratlus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET